

DE WEG NAAR CHRISTUS

2^e zevental preken

Door

Ds. Christiaan van de Woestijne
1911 - 1988

Predikant Gereformeerde Gemeenten (in Ned.)
1940 - 1988

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

INHOUD

1^e preek. Een heerlijke ceder op de berg Sion

Alzo zegt de Heere HEERE Ik zal ook van den oppersten tak des bogen ceders nemen, dat Ik zetten zal; van het opperste zijner jonge takjes zal Ik een tederen afplukken, denwelke Ik op een hogen en verbevenen berg planten zal; Op den berg der hoogte van Israël zal Ik hem planten; en hij zal takken voortbrengen, en vrucht dragen, en hij zal tot een heerlijken ceder worden, dat onder hem wonen zal alle gevogelte van allerlei vleugel; in de schaduw zijner takken zullen zij wonen. Ezechiël 17: 22 en 23.

2^e preek. De Komst van Christus

"En gij, Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de' dagen der eeuwigheid." Micha 5: 1

3^e preek. De gang van Christus naar Jeruzalem

En Hij nam de twaalven bij Zich, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan de Zoon des mensen, wat geschreven is door de profeten. Want Hij zal den heidenen overgeleverd worden, en Hij zal bespot worden, en smadelijk behandeld worden, en bespogen worden. En Hem gezeseld hebbende, zullen zij Hem doden; en ten derde dage zal Hij wederopstaan. En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet, hetgeen gezegd werd. Lukas 18 vers 31 t/m 34:

4^e preek. De ure en de macht der duisternis I

"Maar dit is uw ure en de macht der duisternis." Lukas 22:53b

5^e preek. De ure en de macht der duisternis II

"Maar dit is uw ure en de macht der duisternis." Lukas 22:53b

6^e preek. Christus' troostwoord voor Zijn discipelen

Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het ar gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben. Johannes 14: 1 t/m 3.

7^e preek. Gamaliëls raad betreffende het werk Gods in Jeruzalem.

En nu zeg ik ulieden: *Houdt af van deze mensen, en laat hen gaan; want indien deze raad, of dit werk uit mensen is, zo zal het gebroken worden. Maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden.* Handelingen 5:38 en 39

De titel, *De weg naar Christus*, is ontleend aan de inhoud van deze 7 preken, waarin de weg tot Christus de meeste aandacht krijgt.

1. EEN HEERLIJKE CEDER OP DE BERG SION

Zingen: Psalm 89: 3

Lezen: Ezechiël 17

Zingen: Psalm 52: 1, 6 en 7

Tussenzang: Psalm 91: 1

Slotzang: Psalm 92: 8

Geliefden.

Onder verschillende benamingen wordt de komst van Christus op de aarde voorgesteld. Reeds in Genesis lezen wij, dat Hij wordt aangekondigd als het vrouwenzaad. Verderop in de geschiedenis van Abraham staat Hij getekend als het Zaad Abrahams, in Wien alle geslachten des aardrijks gezegend zullen worden. In Genesis 49 beschrijft Mozes Hem als de Silo, Die rust zal aanbrengen, en Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn.

Wij hebben het verleden week kunnen horen, zelfs de plaats waar Hij geboren zal worden, Bethlehem, wordt genoemd. En ook in Jesaja 7 wordt geschreven: Ziet, een maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren, en gij zult Zijn naam IMMANUËL heten: God met ons. Steeds klaarder, steeds helderder, wordt Zijn komst en de betekenis van Zijn komst beschreven, en ook onder andere benamingen.

We lezen in Jesaja van een Rijsje, dat voortkomen zal uit de afgehouden tronk van Isaï, en een scheut uit Zijn wortelen zal vrucht voortbrengen.

Ook Ezechiël getuigt van de komst van Christus, en vergelijkt Hem bij een takje dat tot een heerlijke ceder zal worden op de berg Sion.

Daarvoor vragen wij vanmorgen uw aandacht uit Ezechiël 17: 22 en 23. *Alzo zegt de Heere HEERE Ik zal ook van den oppersten tak des bogen ceders nemen, dat Ik zetten zal; van het opperste zijner jonge takjes zal Ik een tederen afplukken, denwelke Ik op een hogen en verbevenen berg planten zal; Op den berg der hoogte van Israël zal Ik hem planten; en hij zal takken voortbrengen, en vrucht dragen, en hij zal tot een heerlijken ceder worden, dat onder hem wonen zal alle gevogelte van allerlei vleugel; in de schaduw zijner takken zullen zij wonen.*

Hier worden wij bepaald bij een heerlijke ceder, die op de berg Sion geplant zal worden.

Wij bepalen uw aandacht:

1. *Bij Zijn geringe aanvang, een takje van het opperste van de ceder.*
2. *Bij Zijn wonderlijke vrucht.*
3. *Bij Zijn aangename schaduw.*

De profeet Ezechiël heeft vele en wonderlijke gelijkenissen voor moeten stellen. Zijn vijanden noemden hem: *Een dichter van gelijkenissen*. Dat moet je niet verwonderen als je Ezechiël leest. Dat is wel een van de moeilijkste boeken om te verstaan. En wat zie je dikwijls? Als een mens het niet verstaat, dan wil hij zijn onkunde niet weten, maar dan gaat hij er een beetje mee spotten. *Hij is een verdichter van gelijkenissen*, hij weet ook weer wat, zouden ze tegenwoordig zeggen. Zo redden ze zich eruit.

Maar de Heere Jezus heeft óók vaak in gelijkenissen gesproken. En weet u waarom? *Opdat ze zouden horen en geenszins verstaan, opdat ze zouden beluisteren, en geenszins opmerken*. Want de Heere Jezus maakte onderscheid tussen degenen die Hij

zaligmakend bearbeidde, en anderen, die Hem gewoon beluisterden. Hij zegt tot Zijn discipelen: *Tot de wereld spreek ik in gelijkenissen, maar u is het gegeven de verborgenheid van het Koninkrijk Gods te verstaan.* En op een andere plaats: *Hij legde het Zijn discipelen allemaal in het bijzonder uit.* Denk maar aan de gelijkenis van het zaad, dat gestrooid werd, die Hij hen ging verklaren. Ja, toen verstonden ze het wel. Kijk, zo moet Gods Woord ook verklaard worden, niet alleen door Gods knechten, en allen die de Heere daartoe roept, maar de Heere Zelf moet het in de ziel verklaren.

Wat zou toch de beste uitlegger zijn van Gods Woord? De een zou misschien zeggen: *Calvijn*, de ander zou zeggen: *Luther*, een derde: *Onze Statenvertalers*. Ik heb daar hoge achting voor, voor allen die ik daar noem, nog meer dan voor mijzelf, eerlijk waar, maar ik geloof niet, dat dát de beste uitleggers zijn; wel goede, maar niet de allerbeste. En wie zou dan de beste uitlegger van Gods Woord zijn? Wat denken jullie daarvan, gemeente?

Paulus schrijft aan Timotheüs: *Al de Schrift is van God ingegeven*, van God de Heilige Geest bedoelt hij dus. Dan zal Die ook zeker de beste Uitlegger zijn, denk ik. Want de Heilige Geest gekomen zijnde, zal u in de waarheid leiden, ge zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken. Zie je wel, dat Hij de beste Uitlegger is?

Moet je dan de rest als contrabande beschouwen? Dat zeg ik niet. Mag je er geen gebruik van maken? Jawel, dat doen wij ook. Ik ben nog niet zó eigenwijs, dat ik alle verklaringen opzij gooi en mijn eigen mening geef. Ik hoop, dat God mij daarvoor bewaart. Dat neemt niet weg, dat de Heilige Geest de beste Uitlegger is. Niet die geest van een mens, waarvan ze soms zeggen, dat hij met de Geest vervuld is, maar dat er niets van waar is. Maar als de Heilige Geest het werkt, en Hij leidt je in de waarheid, dan is het onomstotelijk: Gij zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken. Anders zou Gods Woord een leugen zijn. Echter zijn er zeer moeilijke gedeelten, ook in de zendbrieven van Paulus. Er zijn gedeelten bij, die zeer zwaar zijn om te verstaan. Ik verbeeld me tenminste nog niet, dat ik het allemaal weet.

Daarom zegt de Heere Jezus ook, in Johannes 5: 39: *Onderzoek de Schriften; want die zijn het, die van Mij getuigen.* De beste uitlegger is de Heilige Geest, maar daarna is ook de beste verklaring, Schrift met Schrift te verklaren. Dat zegt Calvijn in een van zijn verklaringen, en daar ben ik het goed mee eens.

Een zodanige verklaring te geven van de Schrift, die niet in strijd is met niet één gedeelte van de Schrift. Als men daar niet oplet, verstaat men er niets van. Dan gaat men eigen mening voorstellen. Daarom is het onderzoek zo zeer van node.

In dit hoofdstuk van Ezechiël 17 spreekt de profeet, dat een van de laatste koningen van Juda zijn eed gebroken had. Deze was aangesteld door de koning der Chaldeeën, die een gedeelte van Juda al naar Babel vervoerd had, om in zijn naam te regeren in Juda. Hij was dus afhankelijk van der Chaldeeën koning, van Nebukadnézar, aan wie hij een eed had afgelegd om getrouw zijn werk te doen. Maar hij hield die eed niet. Hij zocht hulp bij Egypte, vertrouwend op Egypte's wagens en paarden. Daarom spreekt hier de profeet dat hij een valse eed had afgelegd. Hij had zijn eed niet gehouden.

En wat was het gevolg daarvan? De koning van Babel haalde hem naar Babel en daar is hij gestorven, en toen heeft de koning van Babel Zedekia aangesteld, totdat ook deze werd weggevoerd naar Babel, gebonden en verblind, maar die bleef nog een poos leven aan het hof van Babel.

En zo zie je dus het eind van het koninkrijk van Juda komen, en gaat ook Juda in ballingschap. Het tien stammenrijk zat hoofdzakelijk in Assyrië, en het rijk van Juda, waar David over geregeerd heeft, ging hoofdzakelijk naar Babel toe.

En daar was het niet zo best. Niet? Nee, als ik Psalm 137 lees, dan hadden ze het daar niet zo best, want daar staat: Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij, ook weenden wij. Het valt niet mee in gevangenschap bij je vijand. Hoort maar wat de psalmist er van zegt: *Als degenen die ons gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, zeggende: Zingt ons een van de liederen Sions, dan zeiden wij: Hoe zullen wij een lied des Heeren zingen in een vreemd land?* Dat kunnen wij niet. Wij hebben onze harpen reeds aan de wilgen gehangen. Als je de harp weggehangen hebt, dan ben je niet meer van plan om erop te spelen. Zo bedroefd waren ze.

Ook Ezechiël, een zoon van Buzi van het priestelijk geslacht, was daar in Babel. Juda had zoveel weldaden van de Heere gekregen, en had het zo zeer verzondigd, dat het gevolg daarvan was de gevangenschap in Babel. En nu zoudt ge denken, dat de Heere zou zeggen: *Nu trek Ik Mij er ook niets meer van aan. Nu moeten ze het zelf maar uitzoeken*, zoals ze tegenwoordig zeggen. En dat deed de Heere toch niet.

Let er toch eens op, mensen, en dat we er toch eens acht op mochten geven: Zelfs in de ballingschap in Babel geeft God knechten en profeten.

Zie hier maar bij Ezechiël. Ook Gods knechten moeten mede onder de oordelen door, maar het is toch zo'n verschil hoe je er onderdoor moet. Als God het oordeel over een land, of over een volk, of over een plaats brengt, dan deel je er soms allemaal in mee. Maar het is zo'n onderscheiden zaak, hoe God je er onder doet verkeren.

Ik las laatst eens in de kostelijke brieven van Philpot. Ik kan niet laten om ze even aan te bevelen, zo mooi zijn ze. Als je nog eens wat geld over hebt, mensen, dan moet je toch die kostelijke brieven van Philpot eens kopen. Er wordt zoveel geld uitgegeven, maar dan moet je daar je geld eens aan uitgeven. Ik moet oppassen, anders kost het lezen ervan mijn nachtrust. Weet je waarom? Daar zit geest en leven in. Dan leer je Philpot pas kennen, welk een nabij leven die man bij God gehad heeft. Ja, maar hij was toch Baptist? Daarin ben ik het niet met hem eens, maar daar heb ik het niet over. Ik heb grote achting voor die man, en daarom moet je in zijn geschriften eens veel lezen, dan zul je veel dingen verstaan, die anders in de Schrift duister zijn. Het was een geoefend mens in de genade, en geoefend in de heilige Schrift. God had Zijn knechten dus ook in Engeland.

En hier zien we een Ezechiël, die in Babel zit. En wat openbaart de Heere in Babel? Hij openbaart aan Zijn knecht Ezechiël, dat Hij het koninkrijk van David uitwendig afbreekt. Die hoge ceder te Jeruzalem, daarmee wordt het koningschap van al die koningen van Juda: David, Salomo, en anderen bedoeld. Dat gaat de Heere afbreken. Maar voordat Hij dat afbreekt, zal Hij van de opperste tak een klein takje nemen, en dat zal Hij planten op de berg te Jeruzalem. Daarmee wordt bedoeld de tempelberg, de berg Sion. Daar zal HIJ het planten. En wat wordt er nu bedoeld met dat takje van die opperste ceder? Davids koningshuis was in Israël als een grote ceder van Libanon. Zulk een uitgebreidheid, zulk een hoogte had het gekregen door Gods genade. En nu zou de Heere een klein takje daarvan nemen, en op de berg Sion planten. Daarmee wordt bedoeld, dat de Heere Jezus zou geboren worden, en dat Die als een geestelijke Koning Davids gezag temeer zou openbaren. Ik kan het niet beter vergelijken dan met wat er staat in de Psalmen:

*Maar eeuwig bloeit de gloriekroon
Op 't hoofd van Davids grote Zoon.*

Want dat kleine takje van die ceder zou tot een grote, heerlijke ceder worden. Veel heerlijker dan er ooit op de Libanon gegroeid zijn. Dat cederhout was zeer duurzaam. Wij weten uit de Bijbel, dat David zegt: *Ik woon in een cederenhuis, en de Heere*

woont in een tent - toen was het nog een tabernakel - en dat kon David niet hebben, en daarom nam hij zich in zijn hart voor om een tempel te bouwen.

En Nathan had gezegd: *Doe al wat in uw hart is, want de Heere is niet u!* Maar de Heere zegt tot Nathan 's nachts, dat David dat niet moet doen, want hij heeft teveel krijgsbloed vergoten, maar het is goed dat het in zijn hart geweest is. Toen zeide Nathan tot David: *U wilde een huis voor de Heere bouwen; nu kom ik eens zeggen, dat de Heere u een huis zal bouwen*, d.w.z. dat zijn koninkrijk bevestigd zal blijven in zijn nageslacht. En David was zo verwonderd, dat hij zegt: *Wat is het Heere, dat ge tot Uw knecht gesproken hebt tot van verre dagen heen!* Hij wil zeggen, ook voor de toekomst, en dat ik, zoveel het vlees aangaat, een der vadersen zal zijn van de Christus, Die uit mijn geslacht zal voortkomen, en dat ik ook, zolang als het koningschap in Juda zal zijn, een nakomeling op mijn troon zal hebben. Dat vond David zo groot! "Gij hebt over het huis uws knechts gesproken tot van verre henen." Hij lag er geheel uit. Het voornemen van David om den Heere een huis te bouwen, draait de Heere om: Ik zal u een huis bouwen.

En wat heeft de Heere nog meer gezegd? De tempel zal Salomo bouwen, de zoon die na u op de troon zal zitten. Dus het is goed, maar u moet het niet doen, maar Salomo moet het doen. Dus het voornemen was goed, maar de tijd was er nog niet.

En aan die tempel is veel cederhout gebruikt. Als dus de Heere hier in Ezechiël door de geest der profetie iets openbaart van een grote ceder, waar een opperste takje van afgebroken wordt, dat op een berg geplant in Jeruzalem tot een heerlijke ceder zal worden, dan was dat voor Ezechiël geen onduidelijke taal, die God gebruikt.

En dat kun je zo vaak merken in de Schrift. Als de apostelen spreken over de tempel, zeggen ze tot de Heere Jezus: Wat een mooie gebouwen! Alsof ze zeggen willen: Hebt U wel gezien, hoe mooi die tempel gebouwd is? Daar gingen ze in op. En wat zegt de Heere Jezus? Er zal niet één steen op de andere gelaten worden; die wordt geheel afgebroken.

Wat wil Christus daarmee zeggen? Nu mag je blij zijn niet het uitwendige, maar je moet eens hoger leren kijken. Een mens is dikwijls veel meer blij met de kerk, als met de God, Die er in wonen moet. Daar moeten we niets van hebben. Ik heb wel mensen ontmoet, die een nieuwe kerk hadden gebouwd. Zij waren zo blij met de nieuwe kerk, dat ze bijna hun hele leven lang er in geslapen hebben, echt waar! Dan geloof ik niet dat je echt blij geweest bent.

Ik heb destijds de kerk in Barneveld in gebruik genomen met een tekst uit Kronieken 7, dat de Heere de tempel vervulde met een wolk, en dat de priesters en het volk allemaal op de grond terechtkwamen. Kijk, dat is beter. De priester, de voorganger en het volk bukten allemaal ter aarde, en de tempel werd vervuld met de heerlijkheid des Heeren. Wat zou het groot zijn, als dat hier ook nog eens mocht gebeuren, al is het hier geen nieuwe kerk. De Heere woont ook wel in een oud gebouw. Dat zegt niets. *Hij zegt: Ik woon in de hoogte, in de hemel dus, en bij dien, die nederig van hart en verslagen van geest is, en die voor Mijn Woord beeft.* Dan woont Hij door Zijn Geest in het hart van dat volk. Dus het zal er niet in de eerste plaats om gaan of hij nieuw is, of groot of klein, het zal er maar om gaan, waar God woont; daar moeten we erg in hebben.

Hier zegt Ezechiël in onze tekstwoorden: *Alzo zegt de Heere HEERE. Zo kun je zien dat het een knecht van God is. Alzo zegt de Heere HEERE, de God des eeds en des verbonds, de God van Israël. En dan gaat hij verder: Ik zal ook van den oppersten tak des hogen ceders nemen.* De kanttekening zegt van die hoge ceder: te weten des koninkrijks van Juda. Met die hoge ceder wordt dus het koninkrijk van Juda bedoeld.

En uit dat koninkrijk, uit dat koninklijk geslacht, zal Ik van die hoge ceder een klein takje nemen, en dat is de Heere Jezus, Die uit het koninklijk geslacht van David zou voortspuiten. Daarom zei ik al bij de aanvang: *Maar eeuwig bloeit de gloriekroon, op het hoofd van Davids groten Zoon.* En met dat takje wordt de geboorte van de Heere Jezus, en de komst van Hem in de wereld bedoeld, en die is toch van een geringe aanvang.

1. *Bij Zijn geringe aanvang, een takje van het opperste van de ceder.*

We worden nu ten eerste bepaald bij de geringe aanvang van die heerlijke ceder, waarmee Christus hier bedoeld wordt. Dat was een geringe aanvang, toen Hij geboren werd in een beestenstal. Terecht zegt Jesaja ervan, in hoofdstuk 53: *Als wij Hem, namelijk Christus, aanzagen, zo was er geen gedaante noch heerlijkheid, dat wij Hem zouden begeerd hebben.* Zo'n geringe aanvang was dat! Maar de Heere Jezus blijft toch, als de Zone Gods, altijd Dezelfde? Staat er dan niet dat Jezus Christus gisteren en heden Dezelfde is, en tot in der eeuwigheid? Heeft de Middelaar dan Zijn heerlijkheid afgelegd, toen Hij op aarde kwam? Nee. De Zone Gods kan Zijn heerlijkheid niet afleggen. Ook bezat Hij die volmaakte heerlijkheid, toen Hij als kind in de kribbe lag. Maar hoe kan dat dan? De Joden zeiden toch: *Hij is de zoon van een timmerman, wiens vader en moeder we kennen.* Ze zagen er niets van. Wat praten jullie over zulk een heerlijke ceder, zouden ze gezegd hebben! Het is toch een gewone jongen!

Maar dat was het niet! Want de heerlijkheid van de Zone Gods was ook in Hem, toen Hij als een klein kind in de kribbe lag. Hij was een waarachtig mens, vlees en bloed van Maria, met een kostelijke ziel, zonder zonden. Door de Heilige Geest geformeerd, volgens Lukas 1: 35. En bovendien bleef Hij de Zone Gods, evengelijk als de Vader. Daarom kon de Zoon Gods zeggen tot de Joden: "Dat ze de Zoon eren, gelijk ze de Vader eren! Die de Zoon niet eert, eert de Vader niet, Die Hem gezonden heeft." Maar hoe kan dat dan? Een klein kind in de kribbe, geboren uit de maagd Maria, en toch tevens de Zoon van God te zijn? En de meeste mensen, die het zagen, zeiden: *Dat is niets bijzonders, dat is de zoon van Jozef en Maria.*

Maar hoe zit dat dan? Wel, de Zoon Gods verborg Zijn heerlijkheid - die heeft Hij niet afgelegd - maar Hij verborg Zijn heerlijkheid achter Zijn menselijke natuur. Als het ware achter een voorhangsel.

Ik zal u een voorbeeld geven. De hogepriester was een type van de Middelaar. Als hij dienst deed in het heiligdom, dan kon je hem niet zien in het heilige der heiligen. Die hogepriester had zijn kostelijke kleding aan, als hij dienst deed in het heiligdom. Als je nou zelf in de voorhof stond, dan moest je wachten totdat de hogepriester eruit kwam als hij de offerande gebracht had. En waarom kon je hem dan niet zien? Omdat er een voorhangsel tussen was, daarom kon je hem niet zien. Die hogepriester wás er wel in dat heiligdom, maar je zag hem niet, en zo als dat voorhangsel opzij geschoven werd, kwam de hogepriester voor de dag.

En zo is het nu bij de Middelaar precies hetzelfde. Wat moest die hogepriester doen, nadat hij geofferd had, en gemeenschap met God door het geloof geoeffend had voor Israël? Wat moest hij doen? Hij moest zich openbaren, anders konden ze hem niet zien. En zo is het ook met de Zone Gods. Zolang Hij zich niet openbaart, kun je Hem niet kennen.

Ja maar, zeggen ze in onze dagen, *kijk, wij hebben toch de Bijbel, nog wel een kostelijke Statenbijbel.* Zou ik Hem dan niet kennen? Ik zou wel honderd teksten kunnen opnoemen waarin van Hem geschreven staat. Dan ken je er nog niets van. Dan

ken je alleen de historie. En al noem je nog honderd teksten op, waarin de leerstellingen verkondigd worden, dan ken je Hem nog niet. *Maar dat is dan toch wel hopeloos*, zeggen de mensen. Ik wenste wel, dat het voor een mens eens hopeloos werd. Wat zou hij dan gaan bidden, als het eens hopeloos werd in zijn hart? Dan zou hij vaak gaan bidden:

Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!

Mocht Die mij op mijn paân ten Leidsman strekken!

Als die Geest in zijn ziel ging werken, zodat hij een verloren zondaar werd, en buiten hope niet alleen, maar God ontdekte hem aan zijn staat, dan zouden zijn ogen ook geopend worden voor de Middelaar, dat blijft niet uit. En dan zou hij zeggen: *Het is toch waar wat de Bijbel van Hem zegt*. Voordien zag ik geen gedaante of heerlijkheid aan Hem, en nu moet ik zeggen met de schrijver van het Hooglied: *Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk*. Hoe komt dat? Wel, doordat de Heere Jezus Zich openbaart.

Dat Kind in de kribbe van Bethlehem wordt hier genoemd: *Een teder takje van de opperste ceder*. Dat is een kleine tedere nakomeling van het koningshuis van David, en dat zal de Heere planten. Zo lees ik: *Op de berg der hoogte Israëls zal Ik hem planten*. Daar wordt volgens de kanttekening mee bedoeld *de berg Sion*, waarop de tempel is gebouwd, de tempelberg dus. Daar zou Christus Zich openbaren als de Spruit Davids. Als Hij Zich zo aan de ziel openbaart, dan ga je helemaal van binnen ondersteboven. Daar leert Gods volk wat van. En dan gaan je ogen ervoor open, dat dát takje van die opperste ceder, dat kleine takje, die nakomeling van David, een heerlijke Ceder zal worden.

Maar zolang als je jezelf vermaakt met het zichtbare, wat het vlees bekoort, dan heb je geen oog voor de Heere Jezus. Al zou Hij op aarde komen, en al zou Hij in de kerk komen zitten, dan zou je er nog bij slapen. En waarom toch? Wel, je moet toch geestelijke ogen hebben om Hem te zien, anders zie je Hem niet. Dan zie je niets bijzonders aan Hem. Als je geen ogen hebt, dan kun je toch niet zien. Een blind mens kan geen zaken zien, dat bestaat niet, want dan is hij niet blind.

En als een mens gééstelijk blind is, kan hij ook onmogelijk geestelijke zaken zien. Dat gaat niet met beschouwing. En als hij ogen heeft gekregen om te zien? Dan ziet hij alleen dat, waarvoor God ze opent, verder niet. Dus ook bij Gods volk moeten de ogen geopend worden voor de geringe aanvang van dat takje van de opperste ceder, dat wil zeggen, voor Christus. Daar moeten de ogen voor geopend worden, anders kijkt de mens er overheen.

De geringe aanvang, dat toont wel de diepste vernedering van de Middelaar. Van Hem, namelijk van Christus, staat geschreven, *dat Hij het geen roof behoefde te achten, Gode evengelijk te zijn, en nochtans is Hij gekomen in een dienstknechtelijke gestalte*. Wat een geringe aanvang van die nakomeling van dat koningshuis van David, als een klein takje van de opperste ceder! Als je een klein takje van een boom in je tuin zou zetten, dan zouden de meeste mensen er overheen kijken. Maar ik denk niet dat de planter, die het met liefde geplant heeft, er overheen kijkt. Heb je wel eens mensen gezien, die van bomen houden? Als ze een mooi boompje, een klein conifeertje zien staan, weet je wat ze dan doen? Dan pakken ze het even vast, en strijken roet de hand er langs. Weet je wat ik dacht, toen ik dat zag? Dat is een liefhebber daarvan. Dat kan ik zien aan de manier, waarop hij ermee om gaat. Hij streefde als het ware het boompje. En zou je niet denken, als dat kleine takje van de opperste ceder, namelijk Christus, eens in je hart geplant wordt, dat je dat ook als het ware met de armen des geloofs wel eens omhelzen mag? O, dan wordt je hart warm!

En was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg, en ons de Schriften opende, zeiden de Emmaüsgangers.

Een cederboom gaat niet vlug de hoogte in. Een zeer geringe aanvang, en toch gestadig wassen. Van Christus staat hier in het tekstwoord: Op den berg der hoogte van Israël zal Ik hem planten; en hij zal takken voortbrengen, en vrucht dragen. Hij zal wasdom verkrijgen en ook vruchten dragen. Zie daar onze tweede hoofdzaak, namelijk:

2. De kostelijke vrucht die deze cederboom voort zal brengen.

En wat is nou de kostelijke vrucht van Christus, Die als een takje van de ceder aanvang had bij Zijn inkomst in de wereld? Cederbomen dragen toch geen vruchten, zouden wij zeggen. Maar Deze wel, want "uw vrucht is uit Mij gevonden." Dus daar is geen ware Godsvrucht buiten de Middelaar om, dat kan niet!

En wat is nu de voornaamste vrucht? Want Hij draagt vele kostelijke grote vruchten. Wat is de voornaamste vrucht die Christus draagt? *Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, zegt Hij, dat ge veel vruchten draagt.* Wat heeft Die Middelaar altijd op het oog? "Vader, Ik heb U verheerlijkt op de aarde." Dat is de kostelijkste vrucht die Hij op het oog heeft, namelijk de verheerlijking van al Gods deugden. Dat is het doel waartoe Hij op de aarde kwam, en dat was Zijn lust en Zijn vermaak. "Mijn spijs is, dat Ik doe de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, en Zijn werk volbreng." In Johannes 4 kun je dat lezen. En wat had Hij altijd op het oog? "Ik heb U verheerlijkt op de aarde." Hij liet er zijn eten voor staan.

De discipelen zeiden: Rabbi, eet! Het was al zolang geleden, het was al over de tijd. Maar Jezus zeide: "Ik heb een spijs die gij niet weet." Alsof Hij zeggen wilde: *Ik hoef nog niet te eten, Ik heb er zo'n vermaak in, om Mijn Vader te verheerlijken, Die in de hemel is, en om Mijn volk zalig te maken, dat Ik Mijn eten ervoor kan laten staan.* Een mens, die vol vuur aan het werk is, zegt soms: *Ik wil het eerst afmaken en dan eten.* Dan moet je een beetje liefde voor dat werk hebben, en dan ga je zo in dat werk op, dat je eten wilt, nadat het werk gedaan is. En de Heere Jezus zegt: *Eerst moet Ik dat werk doen, en dan eten. Dat is Mijn spijs, dat is Mijn vermaak, dat Ik Zijn werk volbreng.*

En wat is dan nu de grootste vrucht voor Gods volk? U zult zeggen: *Als ze zalig gesteld zijn.* Dat zijn ze dan óók, als ze die vrucht krijgen. Zal ik het eens noemen? Rom. 4: 20. Daar staat van Abraham, dat hij niet getwijfeld heeft door ongeloof, maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer. Dat is de grootste vrucht, want daar heeft een mens van nature niets van, en na ontvangen genade alleen, als God het geloof in de oefening brengt. Dan ziet hij het. Dan komt God aan Zijn eer. En dat is vast en zeker een vrucht van Christus in zijn hart, dat hij God verheerlijkt.

Anders heeft Jesaja onwaarheid geschreven, want dat is de lust van het nieuwe leven. Ik zeg, niet dat ze het altijd betrachten kunnen. Maar dat is toch de lust van de ziel van een wedergeboren mens, bij aanvang en bij voortgang, en dat blijft. En wat is die lust? *Dit volk, zegt God bij monde van Jesaja, heb ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen.* Dus waar de Heere nu het hoogste doel heeft, om Zichzelf te verheerlijken, wordt het ook de lust van het volk dat zalig gemaakt wordt. Dat is de vrucht van die heerlijke ceder, die op de berg Sion gepland zal worden. Dat is dus de vrucht van Christus, Die in het vlees zou komen.

Een andere vrucht zal ik noemen. In Mattheüs 8 wordt verhaald, dat het zo hard stormde, dat de discipelen zeiden: *Heere, behoedt ons, wij vergaan!* En de Heere Jezus stond op, en Hij bestrafte de winden en de zee; en er werd grote stilte. En welke vrucht kwam er toen van Christus in hun hart? Dat was ook van die ceder. "Hoedanig

Een is Deze, dat ook de winden en de zee Hem gehoorzaam zijn!" Dat was dus verwondering in het hart. En al wat Goddelijk is, dat is wonderlijk. Als het geen wonder is, mensen, dan is het vast niet van God. Ik zeg niet dat Gods volk iedere dag een wonder beleeft. Er worden meer wonderen verteld en bepraat dan beleefd. Maar als het zo is, dan is het een wonder in hun hart. Hij doet wonderen, zingt de Kerk, Hij alleen.

Als de Heere Jezus gekend mag worden, en de Heilige Geest licht op Zijn Persoon en op Zijn werk laat vallen, dan zullen ze vast zeggen: Heere, dat is waar. Er staat in Jesaja 9: 5: *Zijn Naam is Raad, Wonderlijk, Sterke God. Wonderlijk* staat er ook in. Daar begrijp je niets van. En is het geen wonder, dat Hij als klein kind in Bethlehems stal geboren werd, en dat ze later zeiden: *Er is niets bijzonders aan te zien, Hij is de zoon van een timmerman*, en dat Hij nochtans God was, te prijzen bovenal tot in der eeuwigheid? Is dat geen wonder? Als daar nu eens wat van geopenbaard wordt in het hart, dan komt het ook naar buiten. Op de bruiloft te Kana in Galiléa deed Hij Zijn eerste wonder. Hij heeft water in wijn veranderd. En wat staat er van? Hij heeft aldaar Zijn heerlijkheid geopenbaard. Dus waar de Heere wonderen doet, daar openbaart Hij door dat wonder iets van Zijn heerlijkheid. En dan zullen ze toch zien, dat Hij die heerlijke Ceder is, Die op de berg Sion geplant is geworden. En staat die er nu nog? Ja, die uitwendige berg Sion is nog in Jeruzalem. Maar ik geloof ook dat het gééstelijke Sion er nog is. O ja? Jazeker, want Psalm 2 zegt het: "Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid." En weet ge, wie in Psalm 2 met Sion bedoeld wordt? Daar wordt Gods Kerk mee bedoeld, Gods levende Kerk. Daar heb Ik Hem over gezalfd, zegt de Heere, over Mijn Kerk. Hij is het Hoofd van de gemeente, van het lichaam, van Zijn levend lichaam op aarde.

U kunt dus zien, dat cedertakje is tot een grote ceder geworden. En van de cederen staat: Cederbomen Gods. En weet u wat dat betekent? Dat betekent grote bomen, grote cederbomen. Ninevé was een stad Gods, en toch was ze vol goddeloosheid, maar stad Gods betekent, dat het een gróte stad was. Ge moet de Bijbelse uitspraken altijd in het licht van de verklaringen en omstandigheden zien, tekst met tekst vergelijken.

En hier ook. Als er staat van cederbomen, dat het bomen Gods waren, dat wil zeggen, grote bomen, dan geloof ik, dat dit de grootste en heerlijkste Ceder is van al de cederen, die er ooit geweest zijn. Van deze heerlijke Ceder, daar geloof ik van dat Zijn takken uitgespreid zijn door de gehele wereld, zover zijn Zijn takken al gegroeid. Weet ge waarom? Ik lees in Psalm 87:

*De Filistijn, de Tyriër, de Moren,
zijn binnen u, o Godsstad, voortgebracht.*

Daar heb je het alweer - Godsstad - omdat Jeruzalem ook zo'n grote stad was. En waar de Heere een mens wederbaart, kun je zien dat Hij daar woont. De Moorman, die zwarte kamerling, een machtig heer van Candacé, de koningin der Moren, daar geloof ik vast van dat die man een levend mens was. Hij reisde zijn weg met blijdschap. En ook nu zijn er onder de heidenen, die God levend gemaakt heeft.

Dus dat zegt ons, dat die Ceder daar zijn takken uitspreidt, want ik ken geen genadeleven buiten Christus. Ik zeg niet, dat alle mensen met genade een duidelijke kennis van Christus hebben, maar ik ken geen genadeleven buiten de Middelaar. Johannes zegt in Johannes 1: 16: "Zo hebben wij dan uit Zijn volheid ontvangen, genade voor genade." En in Kolossensen 1: "Indien gij dan met Christus zijt opgewekt - uit de geestelijke dood, wil de apostel zeggen - zo zoekt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn."

Dus dat is een geestelijke levendmaking in de gemeenschap met Christus. Daarom kun je zien: Waar het leven zich openbaart, kan dat alleen als de Cederboom zich openbaart. En dan moet je zeggen, al zijn er weinig kinderen Gods meer op de aarde, toch zijn ze er nog. Ze zijn in ons land, en ze zijn er nog buiten, en ik hoor ook wel dat er nog onder de heidenen zijn; ik kan niet precies zeggen waar ze zitten, maar God weet het wel.

En wat zijn er al ingezameld, van het Oosten, Westen, Noorden en van het Zuiden. God zal al Zijn uitverkorenen, van het begin der wereld tot de voleinding der eeuwen verzamelen, uit alle hoeken der wereld. Die worden Christus ingelijfd, en dan zullen ze deel hebben aan de Cederboom, waarvan hier gesproken wordt.

Op de berg Sion, dat wil zeggen, dat Hij Zich in Zijn Kerk zal openbaren. En Hij zal takken voortbrengen en vruchten dragen, en Hij zal tot een heerlijke Ceder worden, dat onder Hem wonen zal, alle gevogelte van allerlei vleugel. Dat hoort zo bij een boom! Dan denk je gelijk aan een vogel, want in bomen met takken, daar zitten de vogels het liefste, en ook er onder. Maar hier ziet het erop, dat Christus zulke takken zal maken, dat er van alle soorten mensen, zwarte, bruine, gele, blanke, door de Geest van Christus levend gemaakt zullen worden, en dat ze geestelijke kennis en genade van die Ceder zullen bekomen. Daar ziet het op. Is het dan geen heerlijke Ceder? Ik denk, dat de ware levende Kerk alleen maar van cederhout gebouwd wordt. Dat is duurzaam, dat verteert haast nooit. Alzo zal het leven, dat de Heere Jezus geeft in de zielen van Zijn onderdanen, ook niet verteren.

Maar als een mens sterft, dan is het toch uit met hem? Het natuurlijke leven wel, want dat wordt afgesneden. Maar dan is het nog niet uit, dan gaat hij het eeuwige leven in, of de eeuwige rampzaligheid in. Dan is het niet afgelopen met hem. Zo wordt vaak gepraat, maar het is niet waar. *Dezen zullen gaan in de eeuwige pijn, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.* En zo zal het ook zijn met hen, die waarachtig die Cederboom ingelijfd zijn. Die zullen ook het leven daarvan deelachtig zijn, en de sappen en de vettingheid van de wortel deelachtig worden, en daaruit zullen ze de ware vruchten voortbrengen.

Ik heb er enkele genoemd, ook vruchten van het geloof, vruchten van waarachtige bekering, kortom al de vruchten waarin God Zich verheerlijkt, en waardoor het geestelijke leven onderhouden moet worden. Want terstond, als er genade verheerlijkt wordt in het hart - dat is bij een pas geboren mens van nature ook zo - dan moet direkt levensvoedsel gegeven worden. Aanvankelijk de melk, want vaste spijs is niet voor degenen die melk nodig hebben. Kleine kinderen die de zuigfles nodig hebben, moet je geen brood voeren; dat gaat nou eenmaal niet. Daarom kun je zien, onderscheiden is de bedeling der genade. Je hebt predikanten, die alleen preken tot gerechtvaardigde mensen, en de rest laten ze verhongeren en verkommeren. Daar deugt niets van. Als een herder alleen de oude schapen voedt, en de rest laat verkommeren, dan is hij een slechte herder. De Heere Jezus doet het anders. Die geeft Zijn schapen het eeuwige leven, en de lammeren draagt Hij in Zijn armen. Dat is de goede Herder. Ik denk dat een rechte herder ook opzicht heeft op de kleinste, de geringste aanvang van de genade. Daar zal Hij acht op geven.

Ik zeg niet dat ik een beste herder ben, maar je mag het van mij wel weten: Ik heb achtung voor de minste kruimel genade. De grootste beschouwing valt in het niet bij de kleinste genade. Als er maar iets blijkt, waarvan je moet zeggen: Dat is zaligmakend van God, dan heb ik daar de hoogste achtung voor. Ik ben er wel eens achter gekomen, dat ik er zelf niets van maken kan, en dan krijg je er achtung voor.

Ach, het is zo vaak bij Gods volk, dat ze zeggen: Och, hij staat nog maar in de eerste beginselen! Zo wordt er vaak minachtend gepraat. Die mensen zitten wel bovenop de vliering, denk ik, misschien wel op de toren, op de Eiffeltoren van Parijs. Als je je eigen geestelijke armoede in moet gaan leven, omdat je niets kunt maken, niet het minste leven in je ziel kunt verwekken na alle ontvangen genade, dan zul je het wel beter gaan waarderen. Waar je een grote voorraad van hebt, dat wordt dikwijls vermorst. Ik heb al vaak gezien, dat mensen die volop te eten hadden, maar met dat eten knoeiden en het vermorsten. We zien het in tijden van overvloed, dan wordt er voor duizenden vermorst. En dan komt er vast een tijd, dat men moet zeggen: *Ik wilde, dat ik nu nog eens wat had, van hetgeen ik weggegooid heb.* Dat komt wel, hoor!

En geestelijk is dat precies hetzelfde. *Die het kleine niet eert, is het grote niet weerd,* zegt het spreekwoord. En denk erom, dat God er nauw acht op geeft! Wie de Ceder ingeënt zijn, van de wilde olijfbom afgesneden, en de Ceder Christus ingelijfd, die geeft Hij niet te veel en niet te weinig. Maar ze moeten licht hebben om het te zien, om het op te merken en het goed te keuren. Anders zeggen ze: *Heere, ik moest eens net zoveel hebben als die en gene, want dat zijn grote takken geworden, en nu wilde ik ook zo groot worden.*

Kinderen, jullie willen toch ook allemaal groot worden, hè? Natuurlijk! Net zo groot, zeggen ze, of een beetje groter dan mijn vader of m'n moeder. Dat zit in de natuur, en dat zit ook in de natuur van de genade, om op te wassen. Maar daar gaat het net andersom. In de natuur word je groter, en in de genade word je kleiner. Dus precies andersom.

Johannes de Doper, wijzende op Christus, zegt: "Hij moet wassen, en ik minder worden." Daarbij had hij wel het oog op zijn bediening, maar zo gaat het ook in de genade. Hoe meer genade, hoe meer God Zijn volk vernedert. Genade beoefenen is wat anders dan genade bepraten. Want genade beoefenen kun je alleen, als het geloof door de Goddelijke liefde werkzaam is. Anders beoefen je het niet. Dat is een geestelijke armoede, die openbaar komt, en daar verlaat zich de ziel, als een geestelijk arme, op die heerlijke Ceder, Die hier voorgesteld wordt. Het zijn de waarachtige vruchten, die de Ceder afwerpt in het hart. Maar om niet te lang te worden, we lezen ook nog wat anders in de tekstwoorden. Dat is onze derde hoofdgedachte:

3. Een aangename schaduw.

In de schaduw Zijner takken zullen zij wonen. Dat staat in verband met: *Dat onder hem wonen zal alle gevogelte van allerlei vleugel; in de schaduw zijner takken zullen zij wonen.* Dat is een aangename schaduw. Weet je voor wie een boom met takken aangename schaduw heeft? Weet je voor wie? Die het van de hitte niet houden kan. Als het heet wordt in de zomer, dan is een boom met grote takken zo aangenaam om onder de schaduw te zitten, anders zou men schier verbranden. Dat weten ze in die Oosterse landen, waar het zo warm kan zijn, veel beter dan wij, hoe heerlijk het is, in de schaduw van een ceder te zitten, een ceder die volop groen staat, met grote takken, en dan een verberging te krijgen tegen de hitte.

En weet ge nu wie Christus nodig krijgen als de Ceder, om zich daaronder te verbergen in de schaduw Zijner vleugelen, weet ge wie? Die de hitte van Gods gramschap gedurig in de ziel ervaren. Die geen bestaan voor God hebben. Die zeggen: *O God, treedt niet met één onzer in het gericht, want wie leeft er, die rechtvaardig zijn zal!* Die voor Gods heiligheid geen minuut bestaan kan. De Heere is een grimmig Wreker, en wreekt de minste zonde. Als we daar eens erg in kregen, dan zouden we

voor de hittigheid van Gods gramschap, die we hier in de ziel gewaar worden, niet kunnen bestaan; daar zouden we onder verteren.

En wat is de vrucht ervan? Toevlucht nemen onder de schaduw van de Ceder. Anders néém je geen toevlucht. Zolang als God inwendig ons niet gedurig in brand zet - dan bedoel ik niet vreemd vuur, want dat kan een mens zelf verwekken - maar als de Heere het niet in brand steekt en onze eigengerechtigheid, en al onze vermeende rust niet verbrandt, dan blijven wij wonen waar we zitten, dan nemen wij geen toevlucht onder de Ceder. Een mens blijft graag in zijn eigen huis wonen, maar weet je wanneer hij er uit wil? Als de boel in brand staat. Dan wil hij er wel uit, anders kom ik om, zegt hij. Dan probeert hij nog zoveel mogelijk te redden, zo moeilijk is hij van zijn huis te scheiden, zo vast zit hij er in. Maar hij wil er toch liever uit, dan verbranden.

En zo moet de Heere iedere keer in het hart van Zijn volk alle valse rust eruit branden, om toevlucht te nemen tot Christus, als die Man, Die een verberging is tegen de wind, en een schuilplaats tegen de vloed van Gods toorn.

Zo is het hier ook met de ceder. Tegen al het geweld, dat zich in de natuur soms openbaart, zoeken de vogelen ook beschutting onder de bomen. U moet maar eens zien: Als het nacht wordt, dan gaan ze op de bomen aan. Dan zoeken ze een toevlucht onder de schaduw van de bomen. Als het erg stormt ook. Dan proberen de vogels weg te kruipen. En ik denk, als het nu van binnen in het hart eens ging stormen, dat een mens dan ook zijn toevlucht zou nemen tot die Cederboom, want dan is hij daar alleen maar veilig.

Als de dood komt, mensen, dan zul je het nog beter verstaan, dan ik het nu zeg. Ach, had ge dan maar een toevlucht voor uw arme ziel, want dan zal het erop aankomen. Indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal dan de goddeloze en de zondaar verschijnen? Dan zal het er zo op aankomen voor elk mens. Hij gelooft er niets van, zolang hij nog slaapt. Zelfs de levenden geloven alleen, als God hen weer wakker schudt, anders vallen de wijze en de dwaze maagden samen in slaap.

De tijden, die we beleven, zijn vreselijk. Zelfs onder de scherpste prediking slaapt men nog gerust. Net zo als een smidshond, die zo dicht bij het vuur van de smid ligt, dat de vonken om zijn oren spatten. Hij geeft er niets meer om, want dat vuur is hij gewend; hij trekt zich er niets meer van aan. En zo is het nu bij een mens, zo'n verharding in het hart van een mens, als hij gewoon is de prediking te beluisteren. Dan zeggen we: Dat zijn we zo gewend, ik zou niet graag anders willen. En toch - we slapen er nog rustig onder.

Weet je, hoe dat komt? Omdat we niet bang zijn van het vuur. We zijn niet bang van te verbranden. Er zijn kort geleden al drie mensen overleden in de gemeente, en wie roept er nu eens tot. God, omdat het misschien morgen onze beurt is, zowel jongeren als ouderen? Wie heeft er eens last van? Hebben we er wel eens een slapeloze nacht van gehad? Vandaag moet er een naar het ziekenhuis, en morgen een ander, en overmorgen zijn we er misschien zelf. En hebben we er wel eens een slapeloze nacht van? Nee, maar het zit niet in de slapeloosheid, hoor! Nee, daar zit het net niet in. Maar ik geloof toch, als je God nodig krijgt, dat je dan toch niet meer slaapt, hoor! Dan lig je wel eens wakker, en zegt: *O God, als ik nu eens moet sterven, en God moet ontmoeten, hoe zal dat dan met mij moeten gaan?* Dan weet je het niet meer. Je zou het maar eens aan Gods volk moeten vragen! Ach,

'k Bracht de nachten door met klagen;

'k Liet niet af, mijn hand en oog,

Op te heffen naar omhoog.

Kijk, dat is het zielenleven! Als het weer eens waar wordt van binnen, dan is het zo, hoor. Ik kan het wel begrijpen dat een mens erbij slaapt, maar des te scherper zul je er tegen getuigen. Want de levende heeft een paar ogen gekregen, en als die niet dicht zitten, dan ziet hij velerlei gevaren. En vandaar dat hij zijn toevlucht zal nemen tot die heerlijke Ceder, Die op de berg Sion geplant is. Anders zien we het gevaar nog niet recht. Als we gevaren zien, lichaams - en zielsgevaar, en we vluchten in ons huis, en we voelen dan onszelf gerust, dan hebben we ze nog niet goed gezien.

Ik weet wel, als er oorlog is, dan probeert een mens gauw thuis te komen, en dan denken we: Hier ben ik veilig. Maar het is niet waar, hoor! Echt niet. Hij probeert in de schuilkamer te komen, als het oorlog is, en hij zit er toch niet veilig.

Dat heb ik zelf meegemaakt in Rotterdam - dat is eigen praktijk - toen ik in de schuilkamer zat. Ik werd op bevel van de militairen er in gestuurd. Met anderen zaten we erin, ik zal het nooit vergeten. En de strijd bond aan in mijn ziel. Ze zeiden van binnen: Een bom erop, en dan sta jij voor de rechterstoel. En waar blijf je nou? Je moest de preekstoel op, en je bent nog nooit bevestigd. Toen was ik nog student. Jij denkt, dat je predikant moet worden. Eén bom erop, en dan sta je voor de rechterstoel. Wat denk je er nou van? Weet je wat ik ervan dacht? Omkomen! Totdat de Schuilplaats open ging uit Psalm 91, en dat was dit: *Aan uw zijde zullen er duizend vallen, en tien duizend aan uw rechterhand; tot u zal het niet genaken. Alleenlijk zult gij het met uw ogen aanschouwen; en gij zult de vergelding der goddelozen zien.* Toen was ik gerust, eerder niet. We hebben het gezien, dat het net was als Sodom en Gomorra, zo'n rokende puinhoop. Dus de sterkste betonnen bunker was voor mij niet veilig, want ze zeiden mij van binnen: *Een bom gooien ze, en dan sta je voor de rechterstoel.*

Kijk, in zulk gevaar leven we eigenlijk nog, hè? ja maar, nu is het toch geen oorlog? Staat een mens dan niet met God in oorlog? Hij staat altijd op voet van oorlog met God, want het bedenken des vleses is vijandschap tegen God. Het onderwerpt zich der wet Gods niet en het kan ook niet. Dus je staat op voet van oorlog. Als de Heere nu eens komt om Zich te betonen als de eeuwige Overwinnaar, en Hij veegt ons van de aarde weg, wat dan? Dan zullen we het ervaren, als we dan geen toevlucht hebben onder die Ceder, dat die Ceder bovenop ons valt, en dan verplettert hij ons.

Hadden we daar toch eens erg in, mensen! Hoe komt het nu dat we dat niet zien? Omdat we midden in de dood liggen, en na ontvangen genade zo blind zijn. Daarom zien we de gevaren niet. En we zien ook niet de heerlijke Ceder van Libanon, want dan moeten we eerst de gevaren zien.

Ik lees in Psalm 2: "Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij op den weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden." Lees het maar na, dan kun je zien dat het naar de Schrift is, en wat naar Gods Woord is, dat gaat door. Maar als je het niet geloven kan? Dan gaat het ook door. De beloften, die God geschonken heeft, gaan door, die vervult Hij, ondanks het ongeloof van Zijn volk, maar de bedreiging vervult Hij ook. Al geloven we er niets van, het komt toch.

Dat de Heere in onze ziel maar arbeiden mocht, om eens iets van die schuilplaats te mogen verstaan, gelijk ik nu verzoek te zingen uit Psalm 91: 1:

*Hij, die op Gods bescherming wacht,
Wordt door den hoogsten Koning
Beveiligd in den duist'ren nacht,
Beschaduwd in Gods woning.
Dies noem ik God, zo goed als groot*

*Voor hen, die op Hem bouwen,
Mijn burcht, mijn toevlucht in den nood,
Den God van mijn betrouwen.*

Toepassing

Salomo heeft de tempel in hoofdzaak van cederhout gebouwd. En ik denk dat Gods Kerk, die levende Kerk, ook van cederhout gebouwd wordt, en wel van het hout van dien heerlijken Ceder. Want Christus is het Hoofd van Zijn Kerk, en die Kerk noemt Gods Woord: Zijn lichaam. Dus dat is één: Hoofd en lichaam. Wij moeten dat niet voorstellen, alsof die Kerk een deel van Zijn menselijke natuur wordt, want Christus is het gééstelijke Hoofd van Zijn Kerk. En de Kerk is het geestelijke lichaam van Christus. Zo stelt Gods Woord het ons voor, in Efeze 1 kun je herlezen.

En nu komt de vraag: *Zijn wij ooit van Adam afgesneden?* Heeft God de Heilige Geest ons ooit in de gemeenschap van die heerlijke Ceder Christus ingelijfd? Want dan zullen we vast en zeker ook vruchten dragen, die van de Ceder afkomstig zijn. Dat blijft niet uit. Zal de zonde zijn vruchten voortbrengen, en zal Christus door Gods genade in je ziel werken en Zijn vruchten niet openbaren? Dat kan niet. Paulus zegt, *dat de genade veel meer overvloedig is dan de zonde.* Hij zegt niet, dat er meer genade op de wereld is dan zonde, maar ze is veel meer overvloedig. Dat wil zeggen: Ze overwint de zonde. Ze voert heerschappij waar ze woont.

Al moet een kind van God zeggen: *Heere, als ik nu eens één procent genade heb, dan heb ik nog negenennegentig procent zonde.* Ja, zo kom je er achter als God je ontdekt, hoor! Het valt niet mee, als je dacht een heilig mens te worden, en je wordt een grote verloren zondaar. Dat valt niet mee om in te leven. En toch kom je er achter als God je onderwijs geeft, mensen!

Toch zal dat kleine beetje, dat kleine beginsel van genade - de catechismus zegt ervan: *de allergodzaligste heeft maar een klein beginsel* - toch zal dat kleine beginsel van genade eeuwig triomferen. En waarom toch? Omdat de Ceder, Die geplant is op Sion, voor eeuwig blijft. En het leven van Gods levende Kerk is gewaarborgd in de levende Christus, Die in Bethlehem is geboren. Dat kleine cedertakje dat God op de berg Sion plantte, leeft nog. En Hij heeft het Zelf gezegd: *Ik leef, en gij zult leven.* Dus daar ligt de waarborg van het leven.

O, wat komt Gods volk er achter na ontvangen genade, dat zij het leven niet vast kunnen houden. Wat hebben ze gelezen om een beetje levendig te worden! Wat hebben ze gezongen, om het leven in hun ziel op te wekken! Het hielp allemaal niets. Wat hebben ze vaak bij Gods volk alles gezocht! Hier geprobeerd, en daar geprobeerd, totdat ze het weer op moesten geven, en bij vernieuwing God nodig kregen.

Daar werkt de Heere op aan, om hen gedurig in de nood te krijgen, en de mens probeert zoveel mogelijk om in leven te blijven, met alle ontvangen genade. En dan moet hij leren dat dát niet helpt, *want al de goede gaven* - en dat zijn geen gaven voor de natuur - *en volmaakte giften, dat zijn genadegiften, zijn van de Vader der lichten afdalend.*

En als we dat nu eens geloofden, mensen, wat zouden we dan veel doen? Gingen we dan slapen? Vast niet! Gingen we dan werken? Ook niet. Toen Jósafat in de strijd was - er kwam een menigte vijanden tegen hem op - toen zei hij: *Heere, wij weten niet wat*

we doen zullen. Hij wist het niet meer hoe het moest. *Maar...* zegt hij, *onze ogen zijn op U.*

Dat was een man met ogen. *Maar dat is toch zo vreemd niet, zul je zeggen. Alle mensen die welgeschapen zijn, hebben toch ogen?* Ja, maar die hebben niet allemaal de ogen van Jósafat. Hij zegt: *Onze ogen zijn op U.* En weet je, wanneer die ogen op de Heere gevestigd waren? Toen hij het niet meer wist. "Want wij weten niet wat we doen zullen, maar onze ogen zijn op U." En de Heere zeide tot Jósafat: *Vreest niet, Jósafat!* God zette het zwaard van de ene vijand tegen de andere, ze slachtten elkander af, en Jósafat ging vrijuit om de buit te roven, waarmee ze nog drie dagen werk hadden. Drie dagen, zo'n grote buit gaf dat. En dan zeggen ze tegenwoordig: Dat kan niet meer! Dan kun je je Bijbel ook verbranden, als dat niet meer kan, want dan zijn het leugens, die God erin geschreven heeft. Maar dat geloof ik niet. De Heere zegt: "Zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken? God is geen Man dat Hij liegen zou, noch een mensenkind, dat het Hem berouwen zou."

Wat God zegt? Dat staat in Psalm 89. *Al wat uit Zijn lippen is uitgegaan, blijft vast en onverbroken.* Niet bij een mens, maar bij God blijft het vast, omdat Hij het vast en zeker uitvoert. O, had Gods levende volk een oog ervoor, dat, wat God zegt, Hij nooit laat vallen. Bij Jozua staat: *Al wat de Heere gesproken had, al die goede woorden, het kwam altemaal.* Of ze het geloofden of niet. Duizenden kwamen in de woestijn om vanwege hun ongelooft, en toch hadden ze de belofte, dat God hen zou brengen in het beloofde land. Niet alle mensen, maar het volk van Israël. Ze zijn afgebroken door het ongelooft.

En heeft God Zijn volk er niet ingebracht? Tot op de huidige dag toe zitten de Joden in Palestina, en zijn weer een aparte staat geworden. Geef er maar eens acht op! Wat God er verder mee doet, weet ik niet. Ik wens niet te profeteren, maar wel af te kijken. De Kanaänieten op de muren bij Jericho zullen wel gespot hebben, toen de Israëlieten daar zeven dagen rondom gingen, terwijl ze met bazuinen bliezen, en de ark des Verbonds rondgedragen hebben.

Ik kan me zo indenken dat die mensen op de muur gedacht zullen hebben: *Dat is een volk, dat niet goed wijs is.* Dachten ze dan, dat ze van het dreunen van die voetstappen de muren zouden laten vallen? Maar ze zullen wel ontnuchterd zijn toen de muren vielen, want toen was het hun ondergang. Je kunt zien, dat die mensen het niet geloofden. Ja, er was er toch één die het geloofde. *Ik weet voorzeker,* zegt Rachab, *dat God mijn volk en deze stad in uw hand gegeven heeft. Wilt u aan mij gedenken?*

Jawel, zeiden de verspieders, *maar dan moet ge dit koord aan het venster binden, dit scharlaken snoer.* En dan staat er, dat zij het scharlakensnoer aan het venster bond. Zie je wel, dat ze geloofde, dat het komen zou, anders had ze dat niet gedaan! Door het geloof heeft ze het snoer aan het venster gebonden. Paulus schrijft ervan in Hebr. 11. Zo kun je zien dat ze het geloofde. Ze geloofde de *bedreiging*, en ze geloofde, dat God de *belofte* aan de Israëlieten, vervullen zou. Dan gaat het geloof aan de bedreiging altijd voorop, eer dat men de belofte geloven kan.

Tegenwoordig beginnen ze met de belofte te geloven, en van de bedreiging geloven ze niets, en daarom gaan ze met de belofte slapen. Maar als je werkelijk eerst de bedreiging gelooft, en God geeft je daarna een belofte, dan word je wel met die belofte werkzaam. Dan val je er niet mee in slaap. Dan vrees je voor de bedreiging. En omdat je vreest voor de bedreiging die God uitvoert, heb je de GóD van de belofte nodig, anders kun je niet behouden blijven.

Dat is heel wat anders dan de beloften te grabbel gooien en er zélf mee te werken. Want met de belofte werkzaam zijn is een werk des geloofs, dat is geen mensenwerk, dat is Godswerk, dat is genadewerk. Dat doen ze tegenwoordig allemaal zelf. Ik kan begrijpen, als je een eigen gemaakt geloof hebt, dat je er zelf mee kunt werken ook, want het is allemaal mensenwerk. Paulus schrijft aan de gemeente te Filippi: *Die het goede werk in u begonnen heeft, Die zal het ook voleindigen tot op de dag van Jezus Christus.*

O, wat zal Gods volk het gewaar worden, dat er niets van de mens bij komt! Dat het louter God is Die begint, Die het onderhoudt en Die het voortzet, en dat het louter God is Die het voleindigen zal! En daarom zullen ze ook de eeuwiglevende God daarvoor verheerlijken en loven, dag en nacht.

Kennen we er wat van, jongeren en ouderen? Ik zal het niet te lang maken met het oog op de tijd. Een ieder onderzoeken zijn eigen hart maar, of hij die Cederboom een weinig heeft leren kennen. Dan denk ik dat al die andere boompjes verwelken zullen. Dan gaan onze mooie geplante boompjes verwelken, als we een oog voor die Cederboom hebben, voor Zijn duurzaamheid, en dat Hij zich uitgebreid heeft door verschillende landen, en dat Hij al degenen, die in Hem ingelijfd zijn, van leeftocht voorziet naar de ziel, en dat Hij hen brengt tot het eeuwige leven. "Ik geef Mijn schapen het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan." Waarom niet? "Niemand zal ze rukken uit Mijne hand, en niemand rukt ze uit de hand Mijns Vaders."

O jongeren en ouderen, dat ge nog met een heilige droefheid begiftigd mocht worden, want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid.

Amen.

Slotzang: Psalm 92: 8.

*In hunne grijze dagen
Blijft hunne vreugd gewis;
Zij zullen, groen en fris,
Gewenste vruchten dragen;
Om met verheugde monden
Te roemen 't recht mijns Gods.
In Hem, mijn vaste Rots,
Is 't onrecht nooit gevonden.*

2. DE KOMST VAN CHRISTUS IN BETHLEHEM.

Zingen: Psalm 78. - 34

Lezen: Micha 5

Zingen: Psalm 40: 3 en 4

Psalm 132: 12

Psalm 69: 14

Geliefden,

Hoe helder is in Psalm 40 van Christus' komst in het vlees geprofeteerd. Ook waar de berijmde Psalm zegt:

*"Gij hebt Mij naar Uw woord,
Mijn oren doorgeboord
en 't lichaam toegerust."*

Wat betekent dat nu? "Gij hebt Mij naar Uw woord de oren doorgeboord." Wij mensen zeggen wel eens, als iemand niet zo best hoort: "Zijn oren moeten eens doorboord worden. De gehoorgangen zitten teveel verstopt." Dat betekent het hier niet. Het ziet op een gewoonte in Israël. Als iemand een slaaf had, dan moest hij na een bepaalde tijd z'n vrijheid weer terug krijgen. Maar wilde die slaaf niet vrijgelaten worden en wilde hij zijn heer altijd blijven dienen uit liefde van zijn hart, dan bracht men hem bij de deurpost en met een priem bevestigde men z'n oor daaraan. Dat wil zeggen, dat hij zich vrijwillig verbonden had, om altijd z'n heer te blijven dienen.

Breng dat nu maar over op Christus. Dan ziet het dus op de vrijwilligheid van de Middelaar, waardoor Hij Zich verbonden heeft, om het welbehagen des Heeren uit te voeren. En wat was de Heere Jezus gewillig om in het vlees te komen, om het welbehagen te doen voortgaan en Hij week ook niet achterwaarts toen het lijden kwam. "Indien ge dan Mij zoekt", zegt Hij tot Zijn vijanden, "laat dan deze henegaan." Toen bonden zij Hem en zij brachten Hem weg. Ziet u wel dat Hij gewillig was?

En als God dat nu eens opent voor het hart van Zijn volk, de gewilligheid van de Middelaar om God te verheerlijken en Zijn volk te zaligen, dan breekt het hart open en zeggen ze: "Heere, wat ben ik dan onwillig!" Er is geen zaak, die een mens zo schuldenaar voor God doet worden, als dat de Heere Jezus Zijn gewilligheid, door Zijn Geest, in de ziel openbaart. Want dan komt je eigen vijandschap des te meer in het licht te staan. Maar om tot de woorden terug te komen:

*"Gij hebt Mij naar Uw woord,
De oren doorgeboord
En 't lichaam toegerust."*

Wie heeft de Heere Jezus het lichaam toegerust? Hij is toch geboren uit de maagd Maria? De Joden zeiden: "Is deze niet de Zoon des timmermens?" En dan zegt de Psalmddichter, tot God sprekend:

*"Gij hebt Mij naar Uw woord,
De oren doorgeboord
En 't lichaam toegerust."*

Dus God heeft Hem het lichaam toegerust. Dat is nu net de grote verborgenheid, waarvan Paulus aan zijn geestelijke zoon Timotheüs schrijft: "Deze verborgenheid (nl. Christus' komst in het vlees) is groot: God geopenbaard in het vlees!" "Gij hebt Mij het lichaam toegerust." Dat heeft God gedaan. In het bijzonder God de Heilige Geest. Lees Lukas 1: 35 maar, waar Gabriël spreekt tot Maria: "De Heilige Geest zal over u

komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen, daarom ook, dat Heilige (dat is de Middelaar), Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden." Zie je wel, dat Hij Maria's Zoon, maar ook Gods Zoon is, in één Persoon. Duidelijk is dit in Psalm 40. En dan betoont de Middelaar hier door een profetische openbaring in het hart van de dichter, hoe gewillig Hij is om in het vlees te komen. En ook lezen we in Gods Woord niet alleen wanneer Hij in het vlees zou komen: "Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet; opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou." (Gal.4: 4 en 5), maar ook de plaats waar Hij komen zou. Welnu, van de profetie van de komst van Christus, waarin de plaats van die komst zelfs genoemd wordt, dachten wij, met de hulpe des Heeren, tot u te spreken over Micha 5: 1, waar we lezen:

"En gij, Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de' dagen der eeuwigheid."

De komst van de Christus zal dus zijn:

1. In Bethlehem.
2. Uit de stam van Juda.
3. Tot een Heerser in Israël.

I.

Duidelijk geeft Micha ons te kennen, hoe het allemaal gaan zal. Van Micha staat dat hij was een Morastiet, in de dagen van Jotham, Achaz en Hiskia, koningen van Juda. In die tijd heeft hij geleefd. En heeft de Heere het niet duidelijk voorgezegd, al was Israël lang niet meer op z'n plaats, dat de belofte van de komst van de Middelaar toch door zou gaan? Je hebt veel mensen die denken: "Als ik nu dit niet doe en dat niet, dan doet God niets." Gods volk denkt ook wel eens: "Als ik nu niet zo gesteld ben, dan krijg ik niets." Maar het is niet waar, hoor! Genadewerking vindt zijn oorzaak niet in de mens en ook niet in de genade die Gods volk ontving. Waar ligt de oorzaak dan? Wel, in Gods soeverein welbehagen. God doet met de inwoners der aarde en met het heir des hemels naar Zijn wil. Het goede om het te werken en het andere om het zodanig te besturen, dat God erin verheerlijkt wordt. Dat is nu Gods werk!

Wat de komst van Christus betreft staat hier: *In de stad Bethlehem.* "En gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda!" Bethlehem Efratha, d.w.z. dat Bethlehem dat in de stam van Juda lag, want Christus moest, zoveel het vlees aangaat, uit de stam van Juda geboren worden en Hij moest geboren worden in het plaatsje Bethlehem. Dat is letterlijk vervuld. En Jozef en Maria woonden, in de volheid des tijds, in Nazareth. Hoe moest dat dan? Wij mensen zouden zeggen: "Nu kan de belofte niet in vervulling gaan, want ze wonen in Nazareth." Als Filippus zegt: "Wij hebben Dien gevonden, van Welken Mozes in de wet geschreven heeft en de profeten, namelijk Jezus, den Zoon van Jozef, van Nazareth", dan zegt Nathanaël: "Kan uit Nazareth iets goeds zijn?" Alsof hij zeggen wilde: "Daar moet de Middelaar helemaal niet vandaan komen." Die Nathanaël was aardig thuis in de Schriften. Hij dacht: "Dat klopt niet. Dat kan de ware Messias niet zijn, want Die moet komen uit Bethlehem, in Judea gelegen." En vandaar dat hij het niet meer wist. En Filippus was wijs. "Kom en zie.", zegt hij, alsof hij wil zeggen: "Dan zal de Middelaar het Zelf wel verklaren." Dat is wijs, dan hoef je verder niets te zeggen. En toen Nathanaël bij de Middelaar kwam, zei de Heere Jezus: "Zie daar een Israëliet in welke geen bedrog is."

"Vanwaar kent Gij mij?", zegt Nathanaël, alsof hij wilde zeggen: "Dan moet Ge God zijn, anders kunt Ge niet weten hoe het bij me is."

Ziet ge wel, dat de ware dienaar van Christus altijd naar de Middelaar wijst? Want dat kan een mens niet oplossen. Filippus kan dat raadsel ook niet oplossen. Daarom zegt hij: "Kom en zie, dan kom je er wel achter."

In Bethlehem. Dat betekent *Broodhuis*. En de Heere Jezus zegt van Zichzelf in Johannes 6: "Ik ben het Brood dat uit de hemel is nedergedaald." Ziet u wel, dat het precies overeenkomt? De Schrift is nooit in tegenspraak met zichzelf. Calvijn zegt: "*Om de Schrift te verklaren, moet men de Schrift met de Schrift verklaren.*" Want God is nooit in tegenspraak met Zichzelf. "Ja maar, de Bijbel is toch ook door mensen geschreven?" Inderdaad. Maar daar staat nog wat bij. Al de Schrift is van God ingegeven; en Die is nooit in de war. Daarom moet je het ene Schriftgedeelte met het andere verklaren. Dat is Bijbels. Het is de grootste fout van de meeste schriftverklaarders, dat ze tot allerlei fantasieën en speculaties overgaan en dan weten ze geen raad meer met hun eigen verklaringen. Dan klopt het niet.

Als je nu eenvoudig deze Schrift vergelijkt met Lukas 2, dat de Heere Jezus in Bethlehem is geboren en hier wordt het aangekondigd, dan stemt het precies overeen. *Gij Bethlehem Efratha, zijt ge klein?* Dat Bethlehem was toch maar een klein stadje, een klein plaatsje. En toch bedoelt Micha het eigenlijk in een ontkennende zin. Geenszins klein. Hoe kan dat nu? Je bent toch klein of niet klein, zou je zeggen. Wat het bevolkingsaantal, de omtrek van het stadje betreft, was het maar klein. Maar wat de vermaardheid van Bethlehem aangaat, dan is het nog zo klein niet. Tot op heden is Bethlehem nog vermaard. Weet ge waarom? Omdat de Heere Jezus daar geboren is. Nietwaar kinderen, je zult het ook wel eens gezongen hebben:

*"In Bethlehems stal
lag Christus de Heer'."*

Ik weet zeker dat je dat wel eens gezongen zult hebben.

Maar het is nog wat anders, als de Heilige Geest je eens bij de kribbe brengt, hoor! Weet je wat er dan gebeurt, als God de Heilige Geest je eens inleidt in wat hier staat en je eens iets mag verstaan van dat Kindeke in de kribbe, weet je dan wat er plaats heeft? Dan word je zo diep vernederd! Dan kun je geen woord meer zeggen. En nog meer heeft er plaats, als God een mens vernedert. (Ik zal proberen het eens heel eenvoudig te verklaren.)

Als er een kind geboren wordt, dan is er blijdschap. Anders deugt het niet. Zou dan, als je eens een kijkje krijgt op dat Kind in de kribbe van Bethlehem, zou er dan geen blijdschap in je ziel komen? Dan krijg je zo'n blijdschap, dat je niets meer zeggen kunt. Zo gaat dat nu, als dat Kind hier in je hart een weinig Zich vertoont, dat Het geboren is in je ziel. Want weet ge wat het vaak is voor Gods volk? Nu zal ik eens een uitdrukking gebruiken van wijlen Ds. Fraanje. Die had het ook goed geleerd. "Dan kan het wel eens zijn, als ze zeggen, nou geloof ik wel dat dát Kind daar geboren is en ik hoor ook wel het leven van dat Kind, maar zie, Het is in doeken gehuld en zolang die doeken niet weggenomen worden, kan ik het niet zien!" Daar zit het nu bij Gods volk op vast. Ach, dat het Kind wel geboren is en ze weten het niet. Het is zo in doeken gehuld. 't Is nog zo dat ze het Aangezicht van de Middelaar niet zien. O, Die ligt toch zo bedekt voor die ziel, zo bedekt, dat de Heere Jezus zegt: "Het is de wijzen en verstandigen verborgen." Dus, dan is het maar beter om dwaas te zijn. Nee, als je bezig bent om dwaasheid uit te halen, dan is het niet goed. Maar als God Zich in je hart openbaart en je wordt door die openbaring van Christus een dwaas, dat is de beste

dwaasheid. Dan verlies je je eigen wijsheid, die ligt eronder. Niet helemaal, want ze komt zo terug.

Kijk, en dan zul je verstaan, dat Hij het Brood des Levens is. "Die van dit brood eet," zegt Hij, "zal wederom hongeren", maar die van Christus beweldadigd worden, zullen wel hongeren, maar dan zal dit Brood hen verzadigen. En neem nu al het goed van de wereld en geef dat aan een kind van God dat zielenhonger heeft, die om God verlegen is, zoals er staat in Psalm 42: "Als een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o Heere"; hij is niet gerustgesteld. Dan heeft hij nog niets van God. Waarom toch niet? Al het goed van de wereld is tot verzadiging van het vlees, maar dat is niet tot verzadiging van je ziel. Zielsverzadiging kun je alleen maar bekomen uit de Middelaar.

Johannes had het wel goed, als hij zegt: "Zo hebben wij dan uit Zijn volheid ontvangen genade voor genade." (Joh. 1: 16) Dus ik ken niet de minste genade, of ze moet ons door den Heiligen Geest uit Christus' volheid bediend worden. *Levendmakende genade* ook. De Heilige Geest werkt niet los van de Middelaar, want de Middelaar Zelf zegt: "Die gekomen zijnde (Zo is het ook als Die in je hart komt), zal Mij verheerlijken. Die zal het uit het Mijne nemen en Die zal het u verkondigen!" Wat een wonder is dat geweest in Bethlehem! Vermaard is dat stadje geworden, ook door de geboorte van Christus. Weet je wie daar ook geboren was, kinderen? Weet je het niet? David is er ook geboren.

David moest vluchten voor Saul en weet je wat hij zegt? "Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehem's bornput?" Zo'n begeerte had hij daarnaar. Hij wilde een bewijs hebben uit Bethlehem, uit zijn geboorteplaats. Want op andere plaatsen was er ook wel water, maar hij wilde het hebben uit zijn geboorteplaats, uit Bethlehem. En heb je nooit opgemerkt, als een mens ouder wordt, dat hij altijd weer terugdenkt aan zijn geboorteplaats? Die komt misschien wel duizendmaal op in je hart. Al zou je er dan niet willen wonen, toch word je er gedurig bij bepaald.

O, wat is het anders, als een mens herinnerd mag worden aan de geboorteplaats van Christus! Niet alleen dat hij het uit de Bijbel weet, nietwaar, uit Micha 5 en Lukas 2, maar als God hem er eens bij brengt en er licht over geeft. Dat David te Bethlehem geboren is, dat weten we wel uit de Bijbel. En dat Davids grote Zoon in Bethlehem geboren is, dat is ook heel duidelijk. En toch waren er wijze mensen, die gingen naar Jeruzalem, om daar het Kindeke Jezus te zoeken. Wie waren dat nou, kinderen? Wijze mensen en ze gingen in Jeruzalem de geboren Christus zoeken!

Dat zouden jullie natuurlijk niet gedaan hebben. Dat was toch niet wijs? Toch waren het de Wijzen uit het Oosten. Ze gingen naar het paleis van Herodes. "Waar is de geboren Koning der Joden, want wij hebben Zijn ster gezien in het oosten?" En de schriftgeleerden (die waren goed thuis in de Bijbel) werden er bijgehaald. Toen kwamen ze er achter, dat ze verkeerd waren; dat ze niet in Jeruzalem moesten zijn, maar in Bethlehem. Zie, zo bracht de Heere hen er achter. Maar die schriftgeleerden zeiden niet: "Dan gaan wij ook mee" en ook koning Herodes niet. Daar waren die schriftgeleerden veel te wijs voor, om mee te gaan. Die hadden de Heere Jezus niet nodig. Ze hadden genoeg aan de Schrift. En Herodes was listig. "Als jullie het Kindeke gevonden hebben, kom dan terug, eer je terug keert naar je land en dan zal ik ook komen en hetzelfde aanbidden." Die koning had toch een goede bedoeling om de Christus te gaan aanbidden, als hij wist waar Hij geboren was! Maar zijn bedoeling was om het Kindeke te doden. Zo listig is nu de duivel. Hij zegt in het hart van een

mens: "Je moet zeggen dat je gaat om te aanbidden, dan zullen ze zeker niet denken, dat je komt om het Kind te vermoorden." Een moordenaar kan ook nog vroom doen, dat is hier te zien. En waarom is de Heere Jezus dan niet vermoord geworden? Wel, de Heere sprak tot de Wijzen uit het Oosten, dat ze langs een andere weg moesten terugkeren, want dat Herodes het Kindeke zocht te doden. Wat waakte God over dat Kind in de kribbe van Bethlehem!

Daar wordt hier nu over gesproken: "*Gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda.*" Dus Bethlehem is, wat zijn vermaardheid betreft, niet zo klein. Ik denk, dat Gods volk ook wel eens; als ze door het geloof Christus mogen aanschouwen, een wijle vertoeven bij de kribbe van Bethlehem en dat ze wel eens een blik daar in mogen werpen. Wat een diepe vernedering voor de Middelaar, daar in de kribbe van Bethlehem! Niet alleen omdat dat plaatsje klein en gering is, en niet omdat die kribbe geen mooie wieg was. Daarom was het niet zo'n diepe vernedering en ook niet omdat Hij in doeken gewonden was. Dat was nog niet zo'n diepe vernedering. Maar u moet eens indenken: "Hij, Die het geen roof behoefde te achten Gode evengelijk te zijn!" Christus kon zeggen: "Dat ze de Zoon eren, gelijk ze de Vader eren, want die de Zoon niet eert, eert de Vader niet." Hij heeft Zichzelf uit vrije liefde, tot de verheerlijking van God en tot de zaligheid van Zijn volk, zo diep willen vernederen, dat Hij in de kribbe in een beestenstal kwam, in dat kleine plaatsje Bethlehem. Wat een diepe vernedering! We zouden zeggen: "Heere, al die vernederingen die mij aangedaan zijn, of die Gij mij gegeven hebt, dat is niets vergeleken bij de vernedering van de Middelaar." Zo diep was de mens nooit vernederd, als dat Hij werd. Nooit! Want de Heere Jezus is niet alleen vernederd, om op deze aarde te komen wonen, maar Hij heeft Zich vernederd tot de diepste angst en versmaadheid der hel, tot Hij uitriep aan het kruis: "Het is volbracht!"

Dat is nou het Kindeke, waarvan hier de plaats genoemd wordt: Bethlehem Efratha. Welke kostelijke zaken, zo ge de Schrift met de Schrift vergelijkt en hoe nauwkeurig vervult God het op Zijn plaats en op Zijn tijd!

Hellenbroek zegt het zo eenvoudig in zijn les - en vragenboekje, dat de Heere alles op Zijn tijd en plaats vervult. Daar ligt net de sterkte voor Gods kinderen. Zo ze maar een oog krijgen op hetgeen God ze toegezegd heeft in hun ziel, niet alleen in de Schrift, maar ook in hun ziel, persoonlijk en ze krijgen er eens licht over, dan zeggen ze: "Heere, hebt U me daar en daar niet toegezegd, dat de Christus aan mijn ziel zal geopenbaard worden, toen ik in de benauwdheid van mijn ziel lag en alles tekort werd? Toen Adam geopenbaard werd in mijn hart en ik geen raad wist, enerzijds God in Zijn deugden tegen en anderzijds mijn zondige staat in Adam tegen. Toen wist ik geen raad meer hoe het moest." En daar, daar bepaalde God ze bij dat Kind in de kribbe. Bij die Middelaar Gods en der mensen. O, toen zagen ze nog een weg waardoor zij met God zouden kunnen verzoend worden en waardoor ze ook in Gods gemeenschap konden delen. Anders kan het niet.

Alle gestalten, de waarachtige bekering, de oefeningen, de aangename tijden, waren allemaal tekort. Maar toen God die doeken eens open deed en ze het Kindeke door het geloof mochten aanschouwen, toen hebben ze uitgeroepen: "*Hier weidt mijn ziel met een verwond'rend oog!*"

Ja, ouders, je mag veel van je kinderen houden, je mag zeer gebonden zijn aan je kleinkinderen, daar kennen we ook wat van. Maar ik word het toch in mijn ziel gewaar, dat er een andere band is, die nog sterker is. En welke is dat? "Die Mij niet

liefheeft", zegt de Heere Jezus, "boven vader en moeder, boven man of vrouw, boven zoon of dochter, is Mijns niet waardig." Zie je wel dat de liefde van Christus boven alle natuurlijke liefde gaat? Hoe sterk en krachtig dat deze ook is? En dat zal Gods volk moeten beamen. Dan zeggen ze: "Heere, al zou ik alles moeten verliezen, als ik U dan maar heb. Dan gaat het nog goed." Ik weet wel, als je het veel in moet leven, dan praat je weer anders, want dan kun je het niet meer bekijken.

Wat zullen Jozef en Maria zich verheugd hebben over dat Kindje! Dan denk ik aan Maria's blijdschap toen ze toegezegd was dat Hij uit haar geboren zou worden. Sommige mensen denken dat Gods volk zich alleen maar verheugt als hun ziel gered is, maar dat is niet waar. Dan verheugen ze zich ook, maar ze verheugen zich ook zelfs, als ze de toezegging hebben, dat Christus geboren zal worden. Denk maar aan Maria's lofzang! Maria zingt van de Middelaar, terwijl Deze nog niet geboren was. Hoe kan dat? Wel ze geloofde vast dat Hij uit haar geboren zou worden. Gabriël had het toch gezegd? "Ik ben de man die voor God sta!" Dan lieg je toch niet? En ze werd vervuld met de Heilige Geest. Dus de Heilige Geest bekrachtigt de woorden van de engel Gabriël. En dan begint ze: "Mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker." Dat komt omdat ze Hem door de belofte zag. De Heilige Geest het het licht erop vallen. Zie je wel, dat Gods volk zich wel eens verheugt in de Zaligmaker, Die eigenlijk nog geboren moet worden?

Dan zijn ze zelf wel wedergeboren (dat is ook genade uit de Middelaar), maar dan is de Middelaar nog verborgen. Die heeft Zich in de ziel nog niet geopenbaard. En als Hij Zich openbaart... Daar staat van de Wijzen uit het Oosten, dat zij Hem vonden, precies zoals het hen gezegd was, het Kindeke in de kribbe. En ze hebben Het aanbeden. Toen ging hun hart open en er ging nog wat open. "En hun schatten opengedaan hebbende, gaven ze goud, wierook en mirre." De rijkste schatten legden ze aan Zijn voeten. Dan moet toch dat Kind in de kribbe wel meer waarde hebben dan de wierook, de mirre en het goud. Ze hadden blijkbaar meer met dat Kindeke op, dan met het goud en de specerijen. Hun ziel werd tot aanbidding gevoerd en Paulus' woorden stemmen daarmee overeen. Hij zegt als Christus in zijn ziel verheerlijkt was: "Zo heb ik dan alle dingen schade en drek geacht om de uitnemendheid der kennis van Christus!" Zo Hij maar een weinig in de ziel verheerlijkt wordt.

II.

Maar we zouden u er ook bij bepalen, *uit welke stam de Heere Jezus geboren was*. Er staat: "*En gij Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda!*" Juda, dat was de 4e zoon van Jakob en Lea. Dat was zeker de beste! Welnee! We lezen zelfs van Juda, dat hij overspel gepleegd heeft. Waarom heeft God dan de beste niet genomen? Wel, die was er niet bij. De Heere wist precies wie Juda was. En toch lees ik, als Jakob op zijn sterfbed ligt: "Juda, gij zijt het." Niet 'Jozef, gij zijt het', hoewel hij Jozef bovenal beminde, maar "Juda, gij zijt het! U zullen uwe broeders loven." Waarom zullen ze Juda loven? Juda betekent Godlover. Wel, omdat uit Juda de Christus zal geboren worden. "Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël." En Paulus schrijft in Hebreeën 7: 14 : "Het is openbaar, dat onze Heere uit Juda gesproten is." Zie je wel, dat het waar was? Ze wisten het wel in Israël. Uit Juda moest Hij komen. En waarom nu die vierde zoon en waarom niet de oudste? Wel, omdat al Gods werk geschiedt naar Zijn soeverein welbehagen. Een mens kan het niet berekenen. Al wat God doet, dat doet Hij naar Zijn welbehagen. Als ik Psalm 115 lees, dan staat er: "De Heere doet al wat Hem behaagt." Die doet niet wat mij behaagt en ook niet wat jullie behaagt, maar wat Hem behaagt. Daarom als God Zijn volk eens

inleidt in dat eeuwige soevereine welbehagen, zoals we uit Psalm 89: 8 (berijmd) zingen, dan zingt Gods volk zo van harte als ze er mee verenigd worden: *"Het is alleen door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen."*

Dat ontmoet de meeste strijd. Van de heidenen, van de Joden en ook van het vlees. Vijandschap! Waarom? Wel, als God Zijn welbehagen volvoert, dan moet mijn welbehagen gekruisigd en gedood worden. Dat is nu net de strijd van de kerk. Wat zegt Jakob van Gods welbehagen? 'Jozef is er niet, Simeon is er niet en nu zult ge Benjamin wegnemen? Al deze dingen zijn tegen mij!' Hij briest ertegen en moet er niets van hebben. En toch ging het door. God volvoert Zijn welbehagen en dan wordt het welbehagen, ook van Gods volk, gekruisigd. Later zag Jakob dat God het zo wel gemaakt had, want toen heeft God Jozef gebruikt om gans Egypte en Israël in het leven te behouden. Zie, toen stond hij er achter! En als God dat welbehagen opent, waar we in ons hart zo tegen gevochten hebben en je mag het van achteren zien, dat God je geleid heeft precies naar Zijn welbehagen, dan moet je zeggen: "Wat een eeuwig wonder. U hebt het goed gedaan. Ik heb het mis gehad."

Ik denk nog wel eens aan een oude ouderling uit Veen in Brabant. Dan zat hij wel eens met me te praten. Hij was al oud. "Dominee", zei hij, "Weet u wat ik van achteren wel eens zeg? Gelukkige mislukkingen!"

Hoe meer dat God licht laat vallen op Zijn werk, op Zijn wegen en op Zijn zaken, hoe meer dat je moet zeggen van je eigen: "Gelukkige mislukking. Als het mij gelukt was, lag ik al in de verdoemenis." Daar werken we op aan, niet bewust, maar uit ons vlees. Dat wil niet met God mee. Elk mens kiest zich een weg, die hem recht schijnt, maar het einde van die wegen zijn wegen des doods. Kijk, dat kiest de mens! Maar als God iemand oefent, dan zegt hij: Die kiest de welgebaande wegen. Hij is een Koning, Die rijdt door de vlakke velden. Al zijn er bergen waar men niet over zien kan, dan maakt Hij bergen vlak en zeeën droog. O, dat eeuwige soevereine! Ook hier. Juda was geen beste, maar God heeft hem in zijn stam gebruikt, waar de Middelaar uit geboren moest worden. En van Juda lezen we dan ook, kort nadat ze uit Egypte waren, dat er al duizenden mensen waren. Zo heeft God die stam gezegend. Daarom staat er: "Zijt ge klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen..." Wat is het nauwkeurig vervuld geworden! Jozef en Maria zaten in Nazareth en de keizer Augustus beval dat de, toenmaals bekende, wereld beschreven zou worden. En Jozef en Maria gingen op. Waarheen? Naar Jeruzalem? Nee, daar moesten ze niet zijn. Ze gingen op naar de stad die Bethlehem genaamd werd, omdat zij uit het huis en geslacht van David waren.

Kijk, daar moest de Middelaar geboren worden! Precies op Zijn tijd vervuld geworden! En daar kan Gods volk ook wel eens naar uitzien. Want al is er leven voordat een kind geboren is, dat leven is zo vaak verborgen voor Gods volk, al openbaart het zich wel. Wij leren geen veronderstelde wedergeboorte. Wat Dr. A. Kuiper zegt is fantasie. Maar, ik maak wel onderscheid tussen een levend mens en een mens die licht gekregen heeft over hetgeen God aan zijn ziel geschonken heeft. Dan kan hij, al is hij een geoefend mens, nog wel eens zeggen: "O, God, ben ik nou een levend mens, of ben ik het niet, want ik voel me dor en mat, als in een land zonder water." Je moet niet denken, dat dát alleen bij minder geoefenden het geval is. Dat is ook nog bij Gods volk, die bevestigd zijn in de staat der genade. Ik heb ze wel ontmoet, knechten van God, die God als hun Vader kenden en die zo onder de beproeving en onder de bestrijding kwamen, dat ze twijfelden of ze wel een levend

mens waren. Ze hadden gedacht dat ze niets meer te vrezen hadden. En als het anders is, zeggen ze in onze dagen, dan is het niet anders dan ongeloof.

Ik herinner me nog uitspraken van Ds. van Oordt (Het is wel 41 jaar geleden dat ik eronder zat). Dan zei hij wel eens: "Ongeloof en twijfel zijn twee kwaaië beesten, maar als je ze niet leert kennen in je hart, dan zeg ik je dat je het ware geloof mist." Dat was duidelijk voor me. Die oude knecht was er goed achter gekomen, dat er van hem niets goeds was, alleen wat God gewerkt had. De woorden der wijzen, wijzen die van God geleerd zijn, die zijn als prikkelen en als nagelen. Dan leer je er iets van verstaan.

In Juda, precies op tijd, precies op de plaats, die hier Micha aanwijst, is de Heere Jezus geboren. En nu kan een mens overal de Heere Jezus zoeken; hij zoekt Hem in de Bijbel en hij zoekt Hem in de "oude schrijvers", hij zoekt Hem in het gebed, hij zoekt Hem kortom overal in zijn eigen werkzaamheden. En waar vindt hij Hem dan? Alleen daar waar God Hem openbaart. Dan wordt zijn ziel vervuld met aanbidding. Maar ik heb wel eens gezien dat een kind zo in doeken gehuld was dat je het gezicht niet zien kon. Je hoorde het wel schreeuwen en het maakte soms beweging, maar je ziet zo graag het gezicht. Wat doet de moeder dan? Even die doek opslaan. Zo doet God nu ook, als Hij even het deksel van het aangezicht bij Gods volk oplicht en zegt: "Kijk nu eens door het geloof op de Middelaar." Wat is dan het deksel? Dat is bij een mens zijn ongeloof en zijn hoogmoed en zijn eigengerechtigheid. En daarom kan hij niet zien. Daar zit het. Hij meent dat hij toch wel ziet, want hij weet het zo goed uit de Bijbel en hij heeft het zo dikwijls gehoord.

Maar er nu achter te komen, dat je Hem nooit vindt. Maar staat er dan niet: "Die Mij zoekt, zal Mij vinden" en "Wie Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere"? Jawel, maar dan moet je eerst een zoeker gemaakt worden. En een zoeker is eerst een misser. Wat zijn er veel mensen die de Heere Jezus hebben; daarom zoeken ze Hem niet. En wat zijn er duizenden, die Hem zo vinden. Want ze vinden Hem in Micha 5 en in Lukas 2. Dan heb je de letters waar over Hem geschreven wordt, maar wanneer vind je Hem nu werkelijk? Als God, door Zijn Heilige Geest, in je hart licht over Zijn Persoon en over Zijn werk laat vallen. Dan vind je Hem. Eerder niet. En ik denk dat er dan ook wat plaats vindt. Niet alleen dat je schatten dan opengaan, daar heb ik het nu niet over. Maar dan is er toch wel wat anders. Als dat eens openvalt, dan gaat er ook in vervulling: "Uit de overvloed des harten spreekt de mond."

Kinderen, als je wat gekregen hebt van je ouders, van je grootouders, weet je wat je dan doet? "Kijk eens", zeg je dan, "dat heb ik gekregen." En als vader of moeder het dan niet voor je bewaart, dan ben je het zo kwijt. En ik moet eerlijk zeggen, als God het niet voor mij bewaart, dan ben ik het zo kwijt. Ik zie geen kans om genade te bewaren. Men zegt wel eens: "Dat moet je vasthouden met twee handen." En een mens probeert het ook wel vast te houden. Vraag het eens aan al Gods volk. Ze hebben net zo lang vastgehouden met beide handen, tot God het afsneed. Toen kon het niet meer. Maar weet je wat ze dan gewaar worden? Dat een Ander het vasthoudt. Wie doet dat dan? In Johannes 10 vers 28 lezen we: "Niemand zal hen uit Mijne hand rukken." Maar om er wat van te leren kennen, dat is het werk van de Heilige Geest. Ziet ge wel dat de Middelaar Zijn Eigen werk vast moet houden en dat de Vader het ook vast moet houden, want er staat bij: "En niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders." Er is zulk een Goddelijke overeenstemming (*harmonie*, zouden we zeggen)

tussen het werk der drie Goddelijke Personen! Dat gaat nooit in de war. Wat de Een wil, dat wil de Ander ook.

Wat heeft de Middelaar Zich verlustigd in het welbehagen Gods! En het zál door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Niet misschien! Weet ge waarom? Omdat het welbehagen Gods en dat des Heiligen Geestes, ook het welbehagen van de Heere Jezus is, zodat Hij dat met blijdschap heeft gedaan. Waar staat dat dan? "Mijn spijze is dat Ik doe de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft en Zijn werk volbrengt." Toen zeiden de discipelen: "Rabbi, eet!" Ze meenden dat Hij honger had. Maar Hij zei: "Ik heb een spijze die gij niet weet, dat Ik Gods welbehagen doe en Zijn werk volbrengt", nl. God verheerlijken en de Kerk tot de zaligheid brengen. En hier staat Zijn afkomst, zoveel het vlees aangaat uit de stam van Juda. En wat zal de Middelaar doen als Hij op aarde is om Zichzelf te verheerlijken en de zaligheid te verwerven? Om te heersen in Israël!

III

Zie, de Middelaar is gekomen om te heersen in Israël. Voordat we daar nu over spreken, gaan we eerst zingen Psalm 132: 12.

Toepassing

Was de Heere Jezus nu gekomen om als een dictator te heersen en Zijn volk te onderdrukken? Welnee, dat bedoelde Hij niet. We moeten het woord Heerser verstaan als Regeerder. En regeert de Heere Jezus Zijn volk niet? Hij regeert ze door Zijn Woord en Geest. En zingen we er niet van in de Psalmen? "Als Koning zal Hij zelf de koningen regeren." Dus het gaat hier over de regering van Koning Jezus in Israël. Regering? Pilatus begreep er niets van. Toen de Heere Jezus daar met een doornenkroon en een purperen kleed gezonden was van Herodes, zegt Pilatus: "Zijt Gij dan een Koning?" Alsof hij wilde zeggen: "Daar ziet Ge niet naar uit, met een doornenkroon en een purperen kleed." Toch zal de Heere Jezus heersen in Israël. Had de Schrift het niet gezegd: "God zal Hem de troon van Zijn Vader David geven?" Zat Hij dan in Jeruzalem op de troon? Neen, de Joden dachten alleen maar aan het uitwendige. Kijk, dat past bij ons vlees. Maar het ziet voornamelijk op de geestelijke regering die Christus heeft over Zijn kerk. Lees Psalm 2 maar: "Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid."

Dus het ziet op Zijn geestelijke regering door Zijn Woord en Geest. Die een Heerser zal zijn in Israël! Dat is uitwendig en geestelijk waar, over al de uitverkorenen en wedergeborenen in Israël. Die zijn allemaal onderworpen gemaakt door Gods genade. En nog, die wedergeboren worden. Die , worden onderworpen gemaakt aan de regering van Koning Jezus. Hoe hard ze er nu nog tegen vechten. Maar als God ze bekeert, dan vallen ze eronder. En ook geestelijk moeten we het verstaan. Die behoren tot het geestelijke Israël, allen die wedergeboren worden. Een mens die wedergeboren is, als God hem er licht over geeft, dan zal hij wel eens zingen:

*"En tellen als in Israël ingelijfd,
En doen de naam van Sions kin'dren dragen."*

Dat hebben ze toch wel eens gezongen, toen het open viel. Al werd het later duizend maal betwijfeld en al konden ze er niets meer van geloven. Als God er weer licht over geeft, dan zingen ze ervan. En dan vragen ze niet aan een ander: "Geloof je dat?" Dat doet men juist, als men het niet gelooft. Maar als God je geloof geeft te beoefenen dan vraag je niet aan een ander: "Wat geloof je ervan?" Dan zeggen ze: "Ik geloof wat God er van denkt." Dan staat hier: "Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der

eeuwigheid." Dat laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Dat ziet dus op de Godheid van de Middelaar, Die in Bethlehems stal is geboren als Kind uit de maagd Maria. Dat is: "Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid." Dat is de eeuwige Zone Gods, van gelijke eeuwigheid met de Vader en de Heilige Geest. Is het dan niet waar, wat de apostel Paulus schrijft? "Deze verborgenheid der godzaligheid is groot: God geopenbaard in het vlees!" Ga het maar na in het Nieuwe Testament, dan zult ge zien hoe letterlijk het in vervulling is gegaan. De Heere Jezus is geen God geworden, nee, Hij was en Hij bleef de Zone Gods. Ook toen Hij in Bethlehems stal geboren werd. Toen gold dit woord ook: "Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid." En toen Hij stierf? Toen bleef Hij nog de eeuwige Zone Gods. En Wie hebben ze dan begraven? Ze hebben het lichaam van de Heere Jezus begraven, maar de Zone Gods konden ze niet begraven en ook Zijn ziel konden ze niet begraven. Hij beval Zijn geest in de handen Zijns Vaders, toen Hij uitriep: "Vader, in Uwe handen beveel Ik Mijn geest!" Dus Zijn ziel was in de hand Zijns Vaders.

En ook Zijn lichaam kon van de dood niet gehouden worden, want in Psalm 16 staat: "Gij zult niet toelaten dat Uw Heilige de verderving ziet." Lazarus lag vier dagen in het graf. "Hij riekt nu al", zeiden ze. Maar de Heere Jezus was aan geen verderf onderworpen. Ten derde dage stond Hij op uit de doden. En waarom had Hij dan geen verderf? Hij was toch een waarachtig mens? jawel, maar Hij had geen zonde. Daarom was Hij aan geen verderf onderhevig.

O, als God dat eeuwige wonder eens voor de ziel laat openvallen, dan zegt zo iemand: "O God, hoe hebt U toch zo'n weg kunnen uitdenken, met behoud van Uw eeuwige deugden, om Uw volk, niet ten koste van Uw deugden, maar met het behoud ervan, langs zulk een weg zalig te maken." Dat kan geen mens. Dat kan God alleen. Daarom wordt Hij genoemd: De Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus. Hij is dus de Middelaar, Hij is God en Hij is mens. En dit is Hij nog. Naar Zijn mensheid is Hij nu in de hemel aan de rechterhand Zijns Vaders, met een verheerlijkt lichaam en Zijn ziel in vereniging met Zijn Goddelijk Persoon. De Heere Jezus is God gebleven. Daarom kon Hij de verborgen raad betreffende onze zaligheid openbaren. Want als mens moest Hem alles geopenbaard worden, maar als God wist Hij alles. Daarom zei Petrus, door de werking van de Heilige Geest en door het geloof: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods." "Zalig zijt gij, Simon Bar Jona, want vlees en bloed hebben u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader Die in de hemelen is."

Dus Christus was in zijn ziel geopenbaard geworden. O, wat zou het groot zijn, gemeente, als ons dat wonder nog eens te beurt mocht vallen, jongeren en ouderen!

Kinderen, je zult wel eens nieuwsgierig zijn, als er een klein kindje geboren is, nietwaar? Dan wil je dat graag eens zien. En weet je wat je dan ook graag wilt zien? Dat ze het eens uit de doeken doen en dat je het gezichtje eens zien mag. En weet je wanneer je dat nu het liefste vindt? Als het van je eigen is.

En weet je wie God de Vader het liefste vindt? Zijn Eigen Zoon, want Die openbaart Zijn beeld. Weet je waar nu de Heere het meeste van houdt? Van dat volk, waarin Hij Zijn liefde verheerlijkt, want die liefde Gods is niet algemeen, voor alle mensen. Nee, die is bijzonder. Bijzonder in Christus. Maar er staat toch: "Alzo lief heeft God de wereld gehad"? Zouden dat alle mensen zijn op de wereld? Nee, dat kan ik niet geloven. Wat God liefheeft, daarin zal Hij vast en zeker de liefde Gods uitstorten. "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad", zegt Johannes in 1 Johannes 4: 19. Dat geldt alleen de uitverkorenen in de wereld. Gods Woord zegt: De

uitverkorenen hebben het verkregen en de anderen zijn verhard geworden. Die heeft God aan de verharding overgelaten. Dus dat strijdt niet met de Schrift. Schrift met Schrift vergelijken, dan komt men erachter. Maar om het te aanvaarden, daar heb je God voor nodig. Voor iedere nieuwe zaak zullen we steeds nodig hebben, dat God er ons voor inwint.

Maar als God Zich soeverein betoont en Hij ontnemt ons iets dat we moeten missen, dan kunnen we dat niet aanvaarden. Maar als God Zich gaat verheerlijken door genade en Hij neemt de hoogste plaats in onze ziel in, dan vallen we eronder en kunnen het wel aanvaarden.

O, jongeren en ouderen, dat we eens genade mochten vinden in Gods ogen, om te vallen onder Gods recht, om onze Rechter om genade te bidden. Weet u waarom we geen oog voor de Middelaar hebben? Omdat we niet vallen kunnen voor onze Rechter. God is onze Rechter nog niet. Hij is het wel, maar in de waarneming van onze ziel is Hij nog geen Rechter bij ons geworden, want dan sneuvelen we.

En dan maak ik nog onderscheid tussen het vonnis dat je thuisgekregen hebt, dan kun je het lezen, maar dan zit je nog niet in de gevangenis. En dan kun je nog in je gevangenis gebracht worden ook. Dan zit je in de banden. Dan krijg je het vonnis te verstaan en in te leven. En dan kan het ook nog wel eens zijn, dat je in de gevangenis zit en dat je er even uitgehaald wordt. Dat geeft ademtocht, als God de gevangenisdeuren eens openzet. Maar je moet er weer in als de tijd om is. En wanneer mag je er dan weer helemaal uit? Als de Rechter je vrijverklaart. Dan mag je eruit! Dan kom je uit de staatsgevangenis.

Maar kom je dan nooit weer in de banden? Jawel, want Die God verordineerd heeft (nl. Christus) tot wijsheid en rechtvaardigheid, daar staat ook bij, tot heiligmaking en volkomene verlossing. En wat is nu de volkomen verlossing?

Ten eerste, dat je ziel volkomen verlost wordt en ten tweede dat je lichaam volkomen verlost wordt. Dat werk moet de Middelaar nog doen. Dus zolang wij nog niet opgestaan zijn uit de doden, in de dag der opstanding, is de verlossing nog niet volkomen, want de Heere Jezus kocht Zijn volk naar ziel en lichaam beide. "Gij zijt duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke Godes zijn" (1 Kor. 6: 20). Hij kocht ze niet alleen naar de ziel, maar ook naar het lichaam.

Daarom werkt de Middelaar net zolang, tot de ziel en het lichaam weer verenigd zijn. Dat zal in de dag der opstanding plaats hebben. Want dan hebben ze een reine volmaakte ziel. Terstond bij het sterven ging de moordenaar naar de hemel. "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn." En in de dag, de jongste dag, zal het lichaam opgewekt worden uit de doden en dan zal het een lichaam zijn zonder zonden. O, dat zal toch wat zijn! Als God Zijn volk daar eens door laat kijken! Dan zullen ze voor eeuwig een rein lichaam en voor eeuwig een reine ziel hebben. En wat zullen ze daar dan doen? Wel, dan zullen ze vooreerst het gezegend aard'rijk erven. Dat is een aard'rijk, waarop geen zonde meer zijn zal. Maar ze zullen ook in lichaam en ziel God loven. Terstond bij het sterven zullen ze naar de ziel God loven, maar ook naar het lichaam zullen ze eeuwig God prijzen. Ja, de zaligheid bestaat voornamelijk daarin: "Gij zijt waardig te ontvangen de eer, de aanbidding en de dankzegging tot in eeuwigheid" en dan zullen ze nooit meer in het donker zitten. Hier zitten ze meestal in het donker. Mestkalveren zitten meest in het donker. Hoe meer dat Gods volk rust heeft, geestelijke rust, geen vleselijke, geestelijke rust in de Middelaar verkrijgt, hoe meer ze zullen toenemen en uitgaan dan mestkalveren.

Dat de Heere onze zielen met genade mocht begiftigen om onszelf te leren kennen, maar ook die gezegende Middelaar te mogen kennen. "Dit is het eeuwige leven, dat ze U kennen." En nu gaat het niet over de hoeveelheid van die kennis, maar het wezen van die kennis zal er toch moeten zijn, bij elk mens, anders is het voor eeuwig verloren. O, daarom gaat het zo spannen bij Gods volk.

Als het meer en meer in de waarneming van hun ziel op de dood aangaat, dan zeggen ze: "Heere, ken ik U, of ken ik U niet?" Dan gaat het niet in de eerste plaats erover, of ik genade heb of niet, maar ken ik wat van U? Dat is het eeuwige leven. "Ik geef Mijn schapen het eeuwige leven." Dan kom je er achter dat het een gave is en dat er niets van een mens bij is. "En zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid." Dat de Heere onze ziel gedurig verlichte, versterke naar de inwendige mens met kracht, opdat Hij van Zijn Eigen werk de ere mag ontvangen en wij de bevestiging voor onze ziel verkrijgen. Amen.

Slotzang: Psalm 69: 14

3. DE GANG VAN CHRISTUS NAAR JERUZALEM.

Zingen: Psalm 89: 9

Lezen: Lukas 18: 15 tot het einde

Zingen: Psalm 40. - 3, 4 en 5

Psalm 25: 7

Psalm 3: 4

Geliefden,

In Psalm 40 getuigt David van zijn eigen lijden en profeteert tevens van het lijden van Christus. Maar ook gewaagt hij van de grote overwinning die Christus op dat lijden behalen zal. En dat Hij door Zijn lijden en sterven ook zal vervullen de wet der ceremoniën en alle schaduwdiensten en alle vijanden zal overwinnen tot vreugde van Zijn Kerk. Wat heeft David een licht gehad, als hij schrijft in Psalm 40, waar hij door de Geest der profetie reeds jaren van te voren zag, niet alleen de komst van Christus, maar ook wat Hij door Zijn komst en Zijn werk zou teweegbrengen en dat het de vijanden tot ondergang zou zijn, maar tot vreugde van Zijn Kerk.

Ja, het is toch wel waar, wat Paulus schrijft in Hebrëeën 11 vers 1, waar hij een beschrijving geeft van het wezen des geloofs (en David had niet alleen het beginsel, maar ook veel oefeningen), als hij zegt: "Het geloof nu is een bewijs van de zaken die men niet ziet en een vaste grond der dingen die men hoopt." Wat heeft David een ruime blik, door het geloof, mogen hebben op die gezegende Middelaar. Op Zijn lijden, dood, maar ook op Zijn overwinning. Dat al Zijn vijanden het zouden verliezen en dat Gods volk in die overwinning van Christus delen zal. ja, hij kon ervan getuigen: "In Hem zijn wij meer dan overwinnaars door Christus, Die ons krachten geeft." Gods volk moet steeds meer op aarde een verliezer worden. Een verliezer? Hoe moet je dan tot de overwinning komen? Door een Ander. Verliezer in zichzelf. En daar is nu geen mens die dat wil. Vraag het maar eens aan de kinderen. Als ze een spelletje doen, hopen ze allemaal het te winnen. En toch is er een die het verliezen moet. En verliezer, kinderen, dat willen wij niet worden, hé? En toch laat God het Zijn volk inleven, dat ze het iedere keer verliezen moeten. En als het bij aanvang of bij voortgang een verloren zaak is, dan opent God hun ogen dat de overwinning voor hun arme ziel alleen maar in

Hem ligt, die ze door het geloof bekomen. O, dat zagen de apostelen niet, toen de Heere Jezus ging lijden. Daar stonden ze vierkant tegen. En Hij moest zeggen: "Ga achter Mij, satanas, want gij verzint niet de dingen die Godes zijn, maar die van de mensen zijn." Dat is menselijk, om het te willen winnen, wil Hij zeggen, maar Ik moet het verliezen, opdat Ik hem eeuwig zal overwinnen in Mijn lijden en in Mijn dood en daarna wederopstaan zal van de doden.

Ik vraag thans uw aandacht, om een begin te maken met de lijdensstoffen, voor dat lijden van de Middelaar, ons beschreven in Lukas 18 vers 31 t/m 34:

En Hij nam de twaalven bij Zich, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan de Zoon des mensen, wat geschreven is door de profeten. Want Hij zal den heidenen overgeleverd worden, en Hij zal bespot worden, en smadelijk behandeld worden, en bespogen worden. En Hem gezeseld hebbende, zullen zij Hem doden; en ten derde dage zal Hij

wederopstaan. En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet, hetgeen gezegd werd.

Tot zover.

Ziedaar, ons beschreven: De gang van Christus naar Jeruzalem,

1. Vergezeld van de twaalven.
2. Vervullend het profetisch woord.
3. Overwinnend al Zijn vijanden.

I.

Naar Jeruzalem toe, dat deden de discipelen wel gaarne. De stad des groten Konings had toch altijd grote aantrekkingskracht voor al de Joden. Nietwaar, kinderen, als je klein bent en je mag eens met vader of moeder mee naar de stad, vooral als je op een klein dorpje woont, dan ben je daar vol van.

Nu, de Joden gingen gaarne op naar Jeruzalem. En dat deden ze trouw bij elk feest, Pasen, Pinksteren, het Loofhuttenfeest. Bij deze drie feesten moesten ze opgaan. Dan gingen ze in grote gezelschappen en met de hoop in het hart, om toch allemaal in die stad des groten Konings veel te mogen zien en horen. Maar als er gelovigen bij waren, gingen die op met een andere bedoeling. Die gingen op naar de Tabernakel en later naar de Tempel, met de bedoeling, niet dat ze al de ceremoniën daar nog eens mochten zien en dat wierook mochten waarnemen, dat een aangename geur verspreidde. Dat doen de Roomsens ook wel. Ze zijn meer verzot op de wierook, als dat ze verlangen naar God hebben. Dus dat zou geen wonder zijn. Maar inzonderheid, als de God van Israël eens nederdaalde op het verzoendeksel, dat op de Ark des Verbonds bevestigd was en Hij gaf daar in de wolk blijk van Zijn tegenwoordigheid. Ja, dan waren die gelovige Israëlieten verblijd en gesterkt. Dan gingen ze nog vaardiger naar huis dan dat ze opgegaan waren. Maar nu gingen ze niet op met de feesthoudende menigte, maar nu gingen ze op met de Heere Jezus. Dat is toch nog beter? Ja, maar het ligt er maar aan, waartoe ze nu in dit tekstwoord naar Jeruzalem opgaan. De Heere Jezus maakt hen er opmerkzaam op.

"Ziet", zegt Hij, "wij gaan op naar Jeruzalem! Wij, Ik en jullie." En er staat: "*En Hij nam de twaalven met Zich.*" Tegenwoordig doen ze dat anders. Als ze opgaan, nemen ze de Heere Jezus met zich. Maar hier staat: "Hij nam de twaalven met Zich."

Kijk, zo doet de Heere Jezus het nog! Dat is een wonder als je eens met de Heere Jezus mag opgaan naar Jeruzalem! Want dan komt het vast goed uit, hoe het ook gaat. Geloofden die twaalven dan altijd? Welnee. Ze hadden al bezwaren. Ze zeiden: "De Joden hebben U onlangs gezocht te stenigen, en gaat Ge nu wederom derwaarts?" Met andere woorden: "Wordt wijzer en breng Uzelf niet in het gevaar! Het zal Uw leven nog een keer kosten." Waar hadden die discipelen het op aangelegd? Om de Heere Jezus in leven te houden. Petrus had zelfs gezegd, toen de Heere Jezus iets van Zijn aanstaand lijden en dood bekend maakte: "Dat zal U geenszins geschieden." Daar zou hij, Petrus, wel voor zorgen. Hij had nog een zwaard bij zich ook. En het waren geen praatjes, dat hij het voor de Heere Jezus zou opnemen. Een mens kan het soms wel zeggen, maar dat, als het er op aankomt, hij als een haas wegloopt. Nee, dat was bij Petrus niet! Malchus, de dienstknecht van de Hogepriester, heeft het ondervonden, want Petrus sloeg hem een oor af. Hij hakte er zo op in. Malchus moest eraan en Christus moest in het leven blijven. Daar had Petrus het op aangelegd. Als je veel van je Meester houdt, vecht je er voor. En toch was het niet goed, wat hij deed. De Heere Jezus zegt: "Steek uw zwaard in de schede, want allen die het zwaard nemen, zullen

door het zwaard vergaan." Hij verstond er niets van, wat de Heere Jezus moest gaan doen.

En de rest van de discipelen ook niet, want daar staat in de Bijbel ('t is u voorgelezen uit de tekstwoorden): *"En zij verstonden geen van deze dingen."* Niets. Dat zouden wij er toch wel beter afbrengen, jongens, vooral als je nog goed kunt onthouden. Hij had het al meer gezegd en hadden ze het nou vergeten? Dat zal wel niet, maar er staat: "Zij verstonden geen van deze dingen." Een mens kan het weten en gezegd zijn, maar dan verstaat hij het nog niet. Je kunt veertig jaren onder een preek zitten en dat je nog niets verstaat, geestelijk. En van de geestelijke betekenis van het lijden van Christus verstonden ze allemaal niets. En toch moesten ze mee. Hij nam de twaalven met Zich. Judas was er ook bij. De verrader, die Hem aan z'n bende zou overleveren, nam Hij ook mee. Maar dat is toch niet wijs van de Heere Jezus? Alwetende zijnde, wist Hij dat één van hen Hem zou verraden en Hij nam hem toch mee. Kijk, daar zou de wereld van zeggen: "Dat is de grootste dwaasheid, om een verrader mee te nemen." En Judas droeg ook nog de beurs. De financiën, om de apostelen te verzorgen, verzorgde Judas,

Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem! Er lag toch, Judas uitgezonderd, een band tussen Hem en die twaalven. Ze hebben geen revolutie gemaakt. Ze hebben niet gezegd: "Als U daarom naar Jeruzalem gaat, dan gaan wij niet mee! Dan moet U maar wijzer doen." Ze zijn toch meegegaan. Zijn Woord, namelijk van de Middelaar, had de overhand in hun ziel. Daar is genade voor nodig. Van de Heere Jezus genieten, veel geestelijke en natuurlijke weldaden krijgen, och, daar heb je je vlees nog in mee. Wat kan Gods volk opgaan in de geestelijke of in de natuurlijke weldaden! Maar opgaan naar Jeruzalem en dan de Heere Jezus te laten geselen en te laten bespotten en eindelijk te laten kruisigen en te laten sterven, dat was geen plezierreisje! En toch, ze gaan mee! Zie nu wat de genade doet in de zielen van Gods kinderen. Dat was een weg, dwars tegen vlees en bloed in. Als ze nu naar Jeruzalem opgegaan waren om feest te vieren, maar de Heere Jezus sprak over Zijn dood.

"Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan de Zoon des mensen." Hij zegt niet: "Aan jullie!" "Aan Mij!" Ze gaan mee. Waarom? Hij ging ze voor en Hij trok ze zo in hun hart, dat ze mee konden. Niet gedwongen, hoor! Ze deden het nog vrijwillig ook.

En toch, ze waren net als kinderen, die soms met hun ouders meegaan en zeggen: "Ik weet eigenlijk niet waar we naar toe gaan, of wat we moeten gaan doen." En als ze het nu maar niet willen weten, dan gaat het goed.

De discipelen wisten eigenlijk wel, wat er moest gaan gebeuren, want de Meester had het hun gezegd, maar toch gaan ze mee. hoe erg ze het ook vonden. Als het aan hen gelegen had, was de Heere Jezus in leven gebleven, maar dan had de Kerk nooit zalig kunnen worden. Dáár hadden ze geen oog voor. Wat moeten bij een mens toch z'n ogen geopend worden! Want die apostelen, behalve Judas, daar twijfel ik geen minuut aan, waren levende mensen. Die hadden drie jaar lang lief en leed met de Heere Jezus gedeeld. En ik zal dan maar een uitspraak noemen uit Matthéüs 16; waar Petrus op de vraag van Christus: "Wie zegt gij dat Ik ben?" antwoordt: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods." Zo'n kostelijke belijdenis. En wat zegt de Heere Jezus daarop? De Heere Jezus sprak hem zalig: "Zalig zijt gij, Simon Bar Jona, want vlees en bloed hebben u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is. Dus Petrus werd niet zalig gesproken van zijn mede - apostelen. Hij sprak zichzelf niet zalig, zeggend: "Ik ben er ook eentje van." De Heere Jezus deed het. Dan zal het toch

wel waar zijn, want Die liegt niet. En nog had Petrus geen zin om mee te gaan naar Jeruzalem. En ook de anderen niet. Misschien dat Judas er meer zin in had en dacht: "Nu komt de tijd dat ik de zilverlingen in mijn handen krijg." Zie je wel, als het om de winst gaat, dan gaan we makkelijker een keertje naar de stad, als dat bet op verlies aangaat. Op winst, dan ga je zo snel als je kunt, net als Asahel, licht op de voeten, maar als het op verlies aangaat, eerlijk, dan moet je er naartoe gesleept worden.

"Ziet", zegt de Middelaar, *"wij gaan op naar Jeruzalem."* Ik denk dat ze nooit zouden gegaan zijn, als ze alleen gaan moesten. Maar wat een onuitsprekelijk voorrecht: Christus ging lijden, ze zouden Hem kwijtraken, maar Hij liet Zijn volk niet alleen gaan. Zo gaat het nog wel, hoor! Ook dat volk van God moet wel eens een lijdensweg gaan. Niet om door dat lijden te verdienen. Nee, betalend is dat niet. Dat is alleen het lijden van de Middelaar. Die lijdt als de Borg om te betalen. Maar Gods volk moet de voetstappen van Christus wel eens drukken en dat zijn ook wel eens lijdenswegen voor het vlees. En hoe kunnen ze dat dan? Met zichzelf na ontvangen genade, gaat het niet hoor. Maar als Hij met hen meegaat, dan gaat het. "Zie, wij gaan op." De Middelaar spreekt in het meervoud. Als Hij bij Zijn volk is en Hij oefent gemeenschap met hen, dan kunnen ze meegaan. Hadden ze licht gehad over het lijden, wat zouden ze vrolijk in de ziel geweest zijn, niet om Hem kwijt te raken. maar omdat Hij de rekening ging betalen.

Zou iemand niet blij zijn, als hij tot over z'n oren in de schuld zat en hij had de rekening gezien, die onbetaalbaar was en er ging een borg met hem mee, om die rekening te betalen, zou hij dan niet blij zijn? Ik denk het wel. Maar zover was het nog niet. Ik denk dat ze de zware rekening nog nooit goed gezien hadden. Ook Gods volk niet. Ja, die zeggen het ook wel eens: "Ik heb een schuld van de aarde tot de hemel, die ik nooit kan betalen." En zo, als de Heere weer overkomt, dan zijn ze weer rustig. Weet je waarom? Dan hebben ze geen last van de schuld, want ze denken: "Ik ben er toch eentje van het getal." Maar dat is beredeneren, al zie je de betaling nog niet. Dat is conclusie. Het is wel waar, maar de beleving heb je er niet van. En ook de apostelen zagen niet de noodzaak van de betaling. Dan hadden ze er niet zo tegen gevochten. En toch heeft de Middelaar ze gewillig gemaakt om naar Jeruzalem op te gaan. En wat gingen ze daar doen?

De Heere Jezus ging naar Jeruzalem om Zijn leven af te leggen en het wederom aan te nemen. Om de rekening te betalen, die alle mensen op de wereld niet betalen konden, die de hele Kerk aan God niet betalen kan. Want de schuld die betaald moet worden door de Middelaar, dat is een eeuwige schuld en daar kom je nooit af. Hadden we daar nu eens een oog voor, mensen! Ik denk dat het Hiskia niet vreemd was, toen Jesaja zei dat hij moest sterven. "O, God", zegt hij, "wees Gij mijn Borg, ik word onderdrukt." Hij wil zeggen: "Mijn rekening staat nog open en die kan ik nooit betalen. Hoe moet het nu?" Dat is wat, mensen, sterven en God ontmoeten en de rekening nog openstaan. Dan kom je er niet uit met te zeggen: "Christus heeft betaald." Als je geloven mag, dat Hij voor jou betaald heeft, dan gaat het. En dan heb je nog stervensgenade nodig, want de vrijmoedigheid, die al Gods ware volk wel eens mag beoefenen, kunnen ze nooit krijgen op grond van ontvangen genade. Ook niet, omdat ze wel eens gewandeld hebben met de Heere Jezus. En ook niet door de wetenschap, dat Hij de betaling gebracht heeft. Waar krijgen ze dan wel vrijmoedigheid door? Alleen als de Middelaar Zich aan hun ziel openbaart door de Heilige Geest. Hoort maar, wat Paulus schrijft: "Door Denwelken wij vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het gebouw, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen." Dus niet door wat, maar door

Denwelken wij vrijmoedigheid hebben. De ware grondslag van de vrijmoedigheid is Christus en Zijn zoen - en kruisverdiensten, maar niet de ontvangen genade, hoe groot ze op zichzelf ook is. Je hebt wel eens mensen, die zaken geleerd hebben, waar je jaloers op kunt zijn, een vrij gemaakte ziel hebben en God als hun Vader kennen en dat ze zó vast staan op hun ontvangen genade, dat Christus weinig waarde heeft. En dan spreken ze uit de hoogte en ze wandelen in de hoogte, ook na ontvangen genade. Totdat God ze er weer van afbrengt en ze moeten zeggen: "Nu heb ik maar één grondslag waardoor ik God kan ontmoeten en dat is de zoen - en kruisverdienste van de Middelaar!"

O, dat lijden van Christus kan niet één mens opbrengen! En toch moesten ze mee, om het lijden van Christus te leren kennen, om getuige daarvan te zijn. Hij nam de twaalfen met Zich mee. Als Hij ging lijden in Gethsémané, dan nam Hij drie discipelen - Petrus, Johannes en Jacobus - nog een beetje dieper mee de hof in en de anderen (Judas was er niet meer bij) bleven aan de ingang van de Hof van Gethsémané, dus die hebben het van verderaf bekeken. Maar die drie moesten heldere getuigen worden van het lijden en van de dood van Christus. Ze gingen gewillig mee, want ze waren aan Hem verbonden! De Heere werkte Zelf die verloochening in hun hart, anders waren ze niet meegegaan. Dan hadden ze misschien wel gezegd: "Ditmaal gaan we niet met U mee, als U voornemens bent, om U in de dood op te offeren, want dan hebben we niets meer aan U." En ze gingen toch mee.

Ja mijn vrienden, God neemt Zijn volk mee, zelfs dwars door de dood heen naar de eeuwige zaligheid. Hij neemt ze mee, anders kwamen ze er nooit. Alzo Hij dan ook volkomen kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan. Niet alleen de zaligheid verwerven, is het werk van de Middelaar, maar ook de zaligheid toe te passen. Hij geeft Zijn schapen het eeuwige leven. Dus Hij moet niet alleen tot aan, maar tot over de dood heen met Zijn volk, anders komen ze er nooit. Dat is toch wat anders dan dat je denkt naar de hemel te gaan met een tekst in je hoofd. 't Is te vrezen, als het niet van God is, dat ze er nooit komen. Duizenden denken met een tekst in de hemel te komen en ze hebben nog nooit een Zaligmaker nodig gehad. Matthéüs 1 vers 21 is waardeloos voor hen: zalig gemaakt worden van hun zonden. Om de zaligheid te verdienen, moest Christus Zich opofferen in de dood des kruises die van God vervloekt was. Als Christus gaat lijden, sterven en begraven worden, dan gaat het profetisch woord in vervulling.

II. Vervullend het profetisch woord.

We zijn zo gekomen aan onze tweede hoofdgedachte: *"Ze gingen op naar Jeruzalem om te vervullen het profetisch woord."*

Petrus spreekt daarvan: "Wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is, en ge doet wel, dat ge daarop acht hebt, als op een licht, schijnende in een duistere plaats." Dus wij hebben wel acht te geven op het profetische woord. Ja, profeten hebben al van vroeger tijden gesproken van het lijden van de Middelaar. Dat zullen de apostelen ook wel eens gelezen hebben. Ik kan me niet indenken, dat ze helemaal blind waren voor Jesaja 53. Drie jaren met de Heere Jezus gewandeld en totaal stekeblind voor de Schriften, die er toen al waren, waarin van Christus' lijden en dood gesproken wordt. En toch, geestelijk licht hadden ze er niet over. Daar zien we wel uit, dat de Middelaar Zelf moet komen om hen te onderwijzen. Hij zegt dan ook in onze tekstwoorden, lees het zelf maar eens na: "Het zal volbracht worden aan de Zoon des mensen, wat geschreven is door de profeten." Die profeten hadden dus van het lijden van Christus

gesproken. 'k Heb reeds Psalm 40 genoemd, Psalm 69, Psalm 22. Lees Jesaja 53. Lees maar in de profetie van Zacharia en ge zult vinden, dat die profeten, de een duidelijker en de ander wat vager, gesproken hebben van het lijden en de dood en de opstanding van Christus.

Dat profetisch woord was niet van die profeten zelf, want als iemand profeteert de gezichten van z'n hart, dan komt het niet uit. Je hebt nog altijd mensen, die graag profeteren. En als het dan niet uitkomt, praten ze er overheen, of ze profeteren opnieuw. Maar wat de echte profeten gesproken hebben, dat komt uit. Want de profetie is voortijds niet voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods, door de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken. Zie je wel, die profetie was Godsopenbaring. *Toekomst voorspellen* zegt men. Nee, want dat doen de waarzeggers ook. Die profetie was Godsopenbaring in de toekomst. De Heilige Geest had ze daar licht over gegeven. En daarom kwam het uit. Dat woord der profeten is vast, omdat God het gebod. Die had het in hun hart gegeven en Hij laat het ook in vervulling komen. Daarom gaat Christus op naar Jeruzalem en neemt Hij de twaalven met Zich.

En lees maar verder in de tekst, ge zult het zien: "*Want Hij zal den heidenen overgeleverd worden.*" Zal Hij dan naar het buitenland gebracht worden, naar de heidenen? Nee, er waren in Palestina, in het land van de Joden, ook heidenen. Denk maar aan de Romeinen, dat waren heidenen. En die Romeinen zouden Christus kruisigen. De Joden stenigden. Denk maar aan Stefanus. Die was ter dood veroordeeld en ze gooiden hem dood met stenen.

En ziet, nu staat hier: "Hij zal den heidenen overgeleverd worden." De hogepriester met zijn bende heeft Hem gevangen genomen, maar hij kon geen doodvonnis uitvoeren. Hij kon Hem wel veroordelen, maar om het uit te voeren, hadden ze Pilatus nodig. Pilatus regeerde bij de gunst van de Romeinse keizer. Die zou het uit moeten voeren, op hun aandrang. Letterlijk gaat in vervulling: "Hij (nl. Christus) zal den heidenen overgeleverd worden." Wij mensen kunnen zulke handelingen van de Zone Gods niet begrijpen. En de apostelen ook niet.

Je kunt zien dat we geen begripsleer hebben, maar dat we een geloofsleer hebben. Waarom schudde de Heere Jezus al die heidenen niet van Zich af? Dan zouden de apostelen zeer verheugd geweest zijn. Dat had Hij toch gekund? Want toen Hij in Gethsémané Judas met zijn bende zag om Hem gevangen te nemen, sprak de Middelaar één woord en daar vielen ze allemaal op hun aangezichten. Maar Hij liet ze niet doodgaan. Hij liet ze alleen maar vallen. "Indien ge dan Mij zoekt, laat dan dezen henengaan." Wij zouden zeggen: "Had de Middelaar ze allemaal gedood, dan was Hij als Overwinnaar te voorschijn gekomen. Dat was toch gemakkelijk." Kijk, zo'n weg zoekt ons vlees en bloed. Wij hebben graag, dat de Heere zulke wonderen doet, dat de vijanden allemaal morsdood vallen en dat we zelf in leven blijven en dan in een triomfwagen naar Jeruzalem.

Maar zo gaat het niet. Ik lees in de tekstwoorden: "*Hij zal den heidenen overgeleverd worden, en Hij zal bespot worden.*" Herodes deed Hem een koninklijk kleed aan en gaf Hem een rietstok in Zijn hand en een kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten de krijgsknechten deze op Zijn hoofd. En toen hebben de spotters hun hart opgehaald en gezegd: "Wees gegroet, Gij Koning der Joden!" En hier zegt de Heere Jezus het al, hoe dat nu gaan zou. Het is voor ons niet te begrijpen. Als een mens door een ander op z'n tenen getrapt wordt, is dat niet zo erg als bespot, gegeseld en gekruisigd te worden, maar we kunnen het niet verdragen. Zolang het maar geen pijn

doet, gaat het wel, maar als het pijn begint te doen, komen we er tegenin. En de Heere Jezus laat Zich geselen en Hij laat Zich bespotten en Hij laat Zich bespuwen en dat is nu allemaal de vervulling van het woord der profeten.

"En waarom doet Hij dat? Had Hij daar zo'n behagen in, om zo tentoongesteld te worden?", zouden wij zeggen. ja, daar had de Heere behagen in. Wou Hij dan martelaar worden? Nee, dat was Zijn bedoeling niet. Hij wilde niet beklaagd worden. Een martelaar zou nog graag hebben, dat ze een beetje medelijden met hem zouden hebben. Zo was het bij de Heere Jezus niet. De Middelaar had er een welbehagen in. In al hetgeen Hij deed, volvoerde Hij het welbehagen Zijns Vaders. "Zie, Ik kom", staat er in Psalm 40, "om Uw welbehagen te doen, o God, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands." En als ze Hem er van wilden afhouden, zegt Hij: "Zal Ik dan niet volvoeren wat Ik op Mij genomen heb?" In Jesaja 53 staat: "En het welbehagen des Heeren zal", al zouden al de apostelen het tegen willen houden, "door Zijne hand gelukkig voortgaan." Hij ging voor niemand terug. Waardoor werd de Heere Jezus dan gedreven om het zo te doen? Een mens werkt toch niet zonder doel? En nu is de Heere Jezus waarachtig God, maar Hij is ook waarachtig mens. "De Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus", schrijft Paulus aan Timotheüs. Wat voor doel had Hij dan voor ogen? Ten eerste om God te verheerlijken. Ten tweede om Zijn volk te zaligen. In Johannes 17 staat: "Vader, Ik heb U verheerlijkt op de aarde, en heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt te doen." Zie je wel, daar hebt ge het tweeledig doel van het lijden van de Middelaar. Opdat God door dat lijden zou verheerlijkt en opdat Zijn volk door lijden zou gezaligd worden. Anders konden ze niet zalig worden. Indien de Heere Jezus zo onstandvastig was geweest, als Zijn volgelingen, was er niets van terechtgekomen.

Pelagius en de Remonstranten zeggen: "Als God dat lijden nu niet wil, dan hoeft dat toch niet? Want niemand kan toch Gods wil bepalen? De Heere doet toch alles, wat Hem behaagt?" Kijk, Pelagianen, Remonstranten en allen die ze volgen, laten de noodzaak van het lijden uit Gods wil voortvloeien, maar dat is niet waar. De noodzaak van het lijden vloeit niet uit Gods wil voort, alsof Hij dat kan willen of niet kan willen. Maar, je kunt toch de Heere niet binden? Nee, maar Hij is gebonden. God gebonden? Ja, God is gebonden aan Zijn eigen natuur en Gods natuur is rechtvaardig en Gods natuur is heilig en daarom kan Hij de zonde niet ongestraft laten. Kijk, de eis van betaling vloeit voort uit de natuur Gods, uit Zijn eigenschappen zelf. Hij is onveranderlijk rechtvaardig. Daarom kan Hij van de eis van betaling geen afstand doen. Indien dat mogelijk was, dat de Heere van Zijn recht, van Zijn heiligheid en van de eis van Zijn goddelijk recht kon afstaan, dan was Christus overbodig. Daar zit de oorzaak, dat God van Zijn recht niet kan afstaan. Daarom heeft Hij Zelf een weg uitgedacht, met behoud, met verheerlijking van al Zijn deugden, opdat, om de woorden van Jesaja 1: 27 eens te gebruiken, Sion door recht zal verlost worden en de wederkerenden door gerechtigheid. Dat is het eerste wat God doet in het hart van een mens. Die krijgt met Gods deugden en inzonderheid met Gods heiligheid en rechtvaardigheid te doen en met de eis van de Goddelijke wet. En daar wordt hij een verloren mens onder.

Er wordt wat gefilosofeerd in onze dagen door theologen, die de bevinding wegredeneren. Ze schrijven: "Niet de bevinding, maar Christus is het alleen." Men leert, dat alle hoorders, al zijn ze niet wedergeboren, toch geboren zijn op de erve van het verbond, namelijk van het genadeverbond. En toch worden niet alle mensen zalig. "Nee, weet je hoe dat komt", zegt prof. dr. J. H. Bavinck, "omdat ze het door het

geloof niet aannemen en omdat ze zich niet bekeren." Dus men kan in het genadeverbond zijn en toch weigeren zich te bekeren en te geloven. Dat is een raar verbond, hoor! Ik geloof dat de waarachtige bekering een gift is van het genadeverbond. En als God je in dat genadeverbond van eeuwigheid besloten heeft door de verkiezing en door de verbondsgeving aan Christus, dat je dan ook met bekering en geloof zult begiftigd worden. Daar is van de zondaar niets bij. Maar men maakt van het genadeverbond een werkverbond. Met al de filosofie kent men niets van de bevinding. Een mens moet alles doen en wat moet de Heere Jezus dan doen? Eigenlijk niets. Men zegt dat wel niet, dat je de zaligheid verdienen moet, nee, ze zeggen: "De Heere Jezus heeft de zaligheid volkomen verdiend en dat moeten we geloven en aannemen." Kijk, van de doodstaat van een mens wordt niet gepraat, de toepassing des Heiligen Geestes hoogstens genoemd, maar niet dat bevindelijke. Ze schijnen Psalm 66 nog nooit gelezen te hebben. "Hoor wat mij God deed ondervinden, wat Hij gedaan heeft aan mijn geest!"

God doet geestelijke zaken. O, geloof maar dat de apostelen er achter gekomen zijn. En in Gods Woord lees ik, dat God het Zijn volk zal leren, wat het de Middelaar gekost heeft. Ze zullen zien in Welken zij gestoken hebben en ze zullen over Hem bitterlijk rouwklagen als over een eniggeborene.

't Is te vrezen dat die mensen, hoe geleerd ze ook mogen zijn, daar niets van kennen. Ze zijn blij met de Heere Jezus en hebben nog nooit berouw gehad, dat ze Hem dit hebben aangedaan. Dat kun je zo horen. Dat voel je zo, als je een ander leven kent en iets van het leven van de Middelaar, dan komt je ziel daar dwars tegenin. Het profetisch woord gaat God vervullen. *Hij zal den heidenen overgeleverd worden, Hij zal bespot worden en smadelijk behandeld en bespogen worden en Hem gegeseld hebbende zullen zij Hem doden.*

Ze waren nog niet tevreden met Hem te geselen. De vrouw van Pilatus zegt: "Heb toch niet te doen met deze Rechtvaardige, want ik heb veel geleden in de droom om Zijntwil. Laat Hem maar los." Waarom liet Pilatus Hem niet los? Pilatus, willende de Joden een gunst bewijzen, liet Barabbas los en Jezus gaf hij over om gekruisigd te worden. Hij wilde nog meer in de gunst komen bij de Joden. En de Joden hadden Hem door nijd overgeleverd, uit vijandschap. En door dat alles heen volvoert God Zijn raad. Lees Handelingen 2 maar: "Deze (nl. Christus) door de bepaalde raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt ge door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood."

Als dat nu eens openvalt bij Geesteslicht, dan sta je stomverwonderd. Dat God dwars door de vijandschap van de mensen Zijn eeuwige raad volvoert. Dat moet nu alles dienen om Hem aan het kruis te nagelen. En dat is nu ook de volvoering van Gods profetie. God heeft Zijn woord omtrent Zijn kruisiging en Zijn dood in het hart van Zijn profeten gegeven en God zorgt ook voor de uitvoering. Al staan de apostelen nog zo tegen en dat om de Heere Jezus in leven te houden. En zo gaat het nog. Elk kind van God doet z'n best om zijn Christus, waarvan hij iets in het hart kent, hier in leven te houden, om niet onder te gaan. En dan leef je bij de weldaden en heb je Christus niet nodig. Dan steun je door het geloof meer op de weldaden van Christus dan op het lijden en de dood van Christus. Je wilt Hem in leven houden.

Als dat bevindelijk verstaan moet worden, dan krijg je zo'n strijd van binnen, want dan gaat al je bevinding als grondslag voor de eeuwigheid eraan. Dan raak je godzalig mens af en dan krijg je een tweede bekering nodig. "Ach Heere, dat ik nu eens met God verzoend mocht worden, want al mijn genade is tekort." Hiskia heeft het

ingeleefd. "O, God", zegt hij, "wees Gij mijn Borg, want ik word onderdrukt!" Het was toch een godzalig mens, maar hij moest omkomen met al zijn Godzaligheid. In de beleving van zijn ziel kwam hij om. En toen kreeg hij een Borg nodig. Ik heb gelezen, dat dát waar was. In Jesaja 38 kun je het lezen. En hij betuigde daarna: "Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen." Zie je wel dat God doortrok?

Maar het kan zijn, dat de Heere in de ziel die Borg openbaart en dat het net zo helder is, dat ze zeggen: "Ik heb Hem omhelsd en mijn ziel mocht er zo op steunen!" Ja, daar kent toch al Gods volk wat van, dat ze door het geloof mogen zien op die Rotssteen, Wiens werk volkomen is. Maar ach Heere, zegt dat volk, als het nu statelijk niet toegepast is, dan komt de strijd weer en dan raak ik alles kwijt. Ja maar, als God je genade geeft, dat kun je toch nooit kwijtraken? Niet? Nee, de genade raak je niet kwijt, maar de grondslag in de genade, die raak je weer kwijt. De rust in de genade raak je kwijt. Daarom loop je iedere keer vast en sta je weer tegen de muur. Zo moesten de apostelen het later ook inleven.

Op de Pinksterdag hadden ze meer licht over de Persoon en over het werk van de Heere Jezus. Toen gaf Petrus er getuigenis van uit naam van hen allen, dat het woord der profeten zo vervuld was geworden. En elk mens staat de vervulling tegen. Hij bidt om de vervulling en hij vecht er tegen. Dat komt, hij wil de weldaden wel, maar hij wil de weg niet, waar door God het vervult. Dat is door de dood van het schepsel, opdat hij het leven in de Middelaar zal vinden. En dat willen we niet. We menen wel, dat we het willen, maar het is niet waar. En toch heeft de Middelaar het vervuld.

Maar hoe moest Hij dan de zaligheid toepassen, als Hij Zich aan de dood des kruises gaat overgeven? Dan is Hij toch dood? En een dode Middelaar kan dat toch niet toepassen? Zo hebben de discipelen vast wel geredeneerd. En daarom wilden ze Hem in leven houden. Hoe moesten ze in de hemel komen zonder de Heere Jezus? En als Hij nu aan het kruis kwam en Hij werd opgeofferd, dan was het toch afgelopen? ja, zo redeneert het verstand van een mens en zo is het in het hart van Gods volk ook. Als die geopenbaarde Middelaar in hun hart gaat vertrekken, dan zeggen ze: "Ik kan niet meer zalig worden, want ik kan de Middelaar niet meer toeëigenen." Onmogelijk wordt het! En daarom heeft Lukas erbij geschreven, door de Heilige Geest, *dat Christus al Zijn vijanden overwinnen zal*. Voor we daar wat van zeggen, wil ik eerst Psalm 25 vers 7 laten zingen.

Toepassing

III.

Christus zal al Zijn vijanden overwinnen.

Toen de Heere geseld, bespot en aan het kruis genageld werd, toen was het een verloren zaak voor de ogen van Zijn volgelingen en de vijanden triomfeerden. En vooral toen Hij begraven was. Z'n vijanden zeiden: "Hij Die nederligt, zal niet weder opstaan." En wij zullen er wel voor zorgen, dat Hij nooit meer opstaat, want we zullen Hem in het graf houden, een zware steen op dat graf leggen, een zegel erop, zodat vreemden het ook niet verbreken kunnen of durven en dan nog een wacht van soldaten er omheen. Wie kan nu toch ooit de Heere Jezus er uithalen? Toch niemand immers? En zelf kan Hij er ook niet uitkomen. We hebben toch gezien dat Hij dood was? Een speer in Zijn zijde en er kwam bloed en water uit, ten teken dat Hij overleden was. ja, Hij was niet schijndood, want dan was de rekening voor Gods Kerk niet betaald. Nee, de Heere Jezus was echt dood. En daarom zaten de apostelen met de deur op slot en weenden en treurden. Ze waren in de rouw. Zijn we ook wel eens in de rouw geweest mensen, als de Heere Jezus gestorven was, als we dat zagen? Op een gekruiste

Christus zien en dan mogen geloven, dat Hij dat ook voor jouw zonden moest doen, dan ben je ook in de rouw, hoor! Dan zou je jezelf zomaar dood wenen. Dan kun je niet meer ophouden. Dan ben je Hem kwijt. Want er is er niet een die Christus krijgt, zonder dat hij Hem kwijt is. Eerst ben je God kwijt, maar als de Middelaar geopenbaard is in je ziel en Hij gaat de dood in, dan raak je Hem ook kwijt. O, dat is wat voor Gods volk, de Middelaar kwijt te raken. Dan zeggen ze: "Nu kom ik eeuwig om." Dan zou je je dood wenen. Ik ken ze wel, die drie dagen en nachten niets anders deden dan wenen. Ik denk, dat Job er ook wel wat van kende. "Met het gehoor der oren heb ik U gehoord", zegt hij, "maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij in stof en as." En Asaf zegt: "Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij niets op de aarde. En ik ben een groot beest bij U." En het was een godzalige opperzangmeester, die Asaf. Die had toch zo dikwijls God geloofd in de tabernakel. En hij zegt, dat hij een beest voor God was.

Ds. Fraanje zei op het eind van z'n leven, *dat hij nog wel eens in de beestenwagen van Asaf wou zitten*. Dat acht ik de hoogste stand in het genadeleven. Dat is het ook. Dan ben je niets voor God. Een mens zegt wel eens: "Ik ben niets", maar als hij goed gerechtvaardigd, goed bekeerd, goed gelovig is, dan is hij nog lang niet niets. Maar als je eens niets wordt, dan ben je net als Asaf. Dan heb je het er nog slechter afgebracht. Dan leef je in, wat de Heere zegt: "Een ezel kent de krib zijns heren, en een os kent zijn bezitter, maar Mijn volk verstaat niet." Dan zeggen ze: "Heere, zo ben ik nu. Ik versta het niet, want U hebt me gewaarschuwd, maar ik heb er geen acht op gegeven." Welk een diepe vernedering werkt het lijden van de Middelaar, als ze daar gelovig op zien mogen, in de ziel van Gods kinderen. En dan krijgen ze pas een oog daarvoor, als ze een verloren mens voor God worden, dat de Heere Jezus al Zijn vijanden overwonnen heeft en ook hunne. Dat ze met een overwonnen tegenstander te doen hebben. De Heere Jezus heeft de duivel overwonnen. En deze dacht dat hij het gewonnen had, toen Christus dood was. Toen triomfeerde de duivel. Maar hij had er geen erg in.

"Ten derde dage zal Hij wederopstaan." Wat kwam hij beschaamd uit! Als er toch één zaak goed verzekerd was, dan was het toch wel het graf van de Heere Jezus. Pilatus had gezegd: "En verzekert het, gelijk gij het verstaat." Denk erom, dat zij het goed verzekerd hadden. Een wacht van soldaten er omheen, een zegel erop.

Er komt een engel van de hemel en verscheurt die menselijke verzekeringen. Er bleef niets van over. Als God spreekt, gaan alle menselijke verzekeringen er aan. Ook de inwendige. Alle eigengemaakte verzekeringen worden door God verscheurd, als de Middelaar op gaat staan. En ik verzeker je: In je ziel staat Hij nooit op om je zaken op te lossen, tot je al je verzekeringen kwijt bent. Dan ben je een verloren mens. Dan is het: "O God, voor al Gods volk kan het, maar voor mij niet meer. Die zaak kan nooit meer opgelost worden. Dat is voor eeuwig kwijt." En dan staat Hij op met gunstige gedachten.

O, voor de apostelen kon het nooit meer. Met eigen ogen hadden ze het gezien en de vrouwen zaten rondom het graf en ze hadden gezien hoe Hij erin gelegd werd. Het was toch afgelopen? En op de Paasmorgen was de Heere Jezus er al uit, toen ze kwamen. God had een engel gezonden, die de steen had afgewenteld en hij zat erop, symboliserend de eeuwige overwinning van de Middelaar.

En daarin ligt nu de overwinning van Gods volk. Dan zegt de kerk: "In Hem zijn wij meer dan overwinnaars door het geloof, door Christus Die ons de krachten geeft." O, als dat geloof, niet het historisch, maar het zaligmakend geloof, met kracht des Heiligen Geestes gepaard gaat, dan rasogen ze zien op die eeuwige Overwinnaar, op

Christus. Dan komt het openbaar, want Hij heeft niet alleen de dood overwonnen, maar al Zijn vijanden achter Zich gelaten, toen Hij naar de hemel voer. En als Hij daar zit aan de rechterhand Zijns Vaders, dan ziet Hij neer op al Zijn volk, want Hij houdt Zijn volk in het oog.

Nooit opgemerkt? Welke woedende machten tegen God en tegen Zijn werk opkomen, al woeden en razen de heidenen, als God opstaat, moeten ze allemaal veldvluchtig wijken. Toen de Heere Jezus opstond uit het graf, heb ik wel eens gelezen, toen werden de soldaten die er omheen stonden, de wachters zoals ze worden genoemd, als doden. Ze waren als het ware verlamd van schrik. En als God komt en Hij neemt het voor je op, dan moeten ze er allemaal aan. Dan gaan de uitwendige vijanden op de vlucht en die van binnen, hier in je hart, die steeds Gods werk tegenspreken, die gaan er ook aan. Niet voorgoed hoor! Want de strijd komt terug. Maar ze gaan er toch aan. En dan, dan geeft God Zijn volk, door het geloof in Hem, te overwinnen. Dat kun je beter beleven dan erover praten. Het beste is altijd als ik het niet zeggen kan. Dan heeft God het niet verkeerd gedaan.

We weten ook wat van de verdrukking. Als je eigen vrouw in het ziekenhuis ligt en je moeder overleden, dan kom je erachter, hoe zwaar dat is. Dan komt je vlees er tegenin, al is ze dan ook 97 jaar geworden en heb je ze dus lang mogen hebben. Daar heb je niets meer aan, wat je gehad hebt. Maar als God overkomt, dan zeg je: "Hij kon het niet anders doen. Het is goed gedaan." En dat is nu net het kruis, als je er tegenin zit te wroeten en dát doet een mens van nature. Die houdt vast. Net zolang houdt hij vast, tot God het afneemt. Eerder kun je het niet overgeven.

Ik kan het nooit overgeven, alleen als God het van me afneemt. Daar hoeft ik niets aan te doen. Als God het afneemt en Hij laat er iets van zien dat Hij recht gehandeld heeft, dan geeft dat onderwerping. Daar ligt nu het gemak in voor Gods volk.

Ik denk nog wel eens aan onze jongen, die we verloren hebben in Ridderkerk. Toen stond ik bij de kist en God bepaalde me erbij uit Psalm 52 vers 7 (berijmd):

*"Mijn God, U zal ik eeuwig loven,
Omdat Gij het hebt gedaan."*

Dat vergeet ik nooit. "Je zult er Mij eeuwig voor loven, dat Ik dat gedaan heb." Dat is voor het verstand niet te vatten. Als ik dat wonder vatten wil, staat mijn verstand vol eerbied stil. Nee, dan ben je niet blij met dat verlies, maar dan kun je God geen onrecht toeschrijven. Blij dat je je kind of je moeder kwijt bent, dat is onmenselijk, maar verblijd in God te zijn bij een, sterfgeval, kijk, dat is God loven. Dan kom je er achter, als God het niet geeft in het hart (en dat is genade hoor, dat je God kunt loven) dan ben je het er nog niet mee eens. Maar zodra de Heere het geeft, dat je God mag loven, dan is de "maar" eruit. En daar ligt nu de zaligheid. O, om met Gods wil verenigd te worden!

Dat de Heere dat schenken mag in de weg der verlossing en in de wegen der voorzienigheid, dan zullen we ervaren dat de Heere het kruis draagt en dat jezelf achteraan mag komen. De discipelen droegen het kruis niet, hoor! Die droegen hun eigen kruis wel, maar dat konden ze ook dragen, als ze zagen op de gekruiste Christus. Dan zegt Gods volk: "Ach, bij wat Die gedragen heeft, is mijn kruis maar een luciferhoutje." Dan blijft er niets van over. Daarom zei ik straks al: "In Hem zijn wij meer dan overwinnaars", maar dan leer je eerst in jezelf verliezer te worden. Dan heb je wel gevochten, eer het zover is. Gods volk gaat niet biddend onder, Gods volk gaat niet gelovig onder, maar Gods volk gaat vechtend onder. Dan verliezen ze het weer en zeggen: "Heere, voor de zoveelste keer hebt U weer gewonnen." En dan gaan we God prijzen, als we het geloven mogen en zeggen we:

*"Maar trouwe Heer', Gij zijt
Verwinnaar in de strijd
En geeft Uw volk de zegen."*

Amen.

Slotzang: Psalm 3: 4

4. EEN URE VAN DE MACHT DER DUISTERNIS (1)

Lijdenspredikatie, eerste gedeelte.

Zingen: Psalm 69: 4

Lezen: Lukas 22: 39 t/m 53

Zingen: Psalm 22: 4 en 6.

Psalm 72:7

Psalm 89:8

De tekstwoorden waarbij wij u deze morgenure zouden willen bepalen kunt u opgetekend vinden in het u voorgelezen hoofdstuk en wel Lukas 22:53b:

"Maar dit is uw ure en de macht der duisternis."

Naar luidt van dit tekstwoord wilden wij voor uw aandacht gaan ontvouwen:

1. Dat het een ure van schijnbare overwinning voor de duivel was;
2. Dat het ook was een ure van lijden voor de Middelaar;
3. Dat het was een ure van beproeving voor de discipelen.

Wij zullen deze stof echter niet in een keer kunnen afwerken zodat wij met de hulp des Heeren hedenmorgen zullen trachten alleen het eerste punt te verhandelen om dan, zo de Heere het geeft in een volgende predikatie onze volgende punten voor u te gaan ontvouwen.

Geliefden.

Toen de Heere Jezus brood uitdeelde, had Hij een schare van vijf of zesduizend mensen die Hem volgden. Maar toen Hij begon te getuigen wat nu nodig was te kennen tot de zaligheid en toen Hij zei dat de mensen nu zonder Hem nooit God zouden kunnen ontmoeten, dan lezen we in Gods Woord: " En velen wandelden niet meer met Hem." Dus toen hield de Heere Jezus er niet veel meer over die naar Hem wilden luisteren. Ze zouden in onze dagen zeggen: "Predikant, leraar, dan moet u toch anders gaan preken. U moet liefelijker preken, dan houdt u er veel meer over, die onder uw gehoor willen komen." Maar wat zei de Heere Jezus tot Zijn discipelen: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" Wij zouden zeggen: "Dat is nu toch wel een driedubbele dwaasheid, want dan houdt U niets meer over." Maar och, daaruit kunt u zo zien, dat het ware werk Gods wel een beetje beproeving kan lijden. Want, de Heere stelt het altijd op de proef. Die doet niet één belofte aan Zijn volk of Hij beproeft ze net zo lang, totdat zij er zelf buiten vallen. Met hun gebed, met hun geloof en met al hun werken. Dat ze zeggen: "Heere, nu weet ik het niet meer hoe Uw beloften toch ooit vervuld moeten worden. Want, zovele beloften als er zijn, die zijn in Hem - dat is Christus - ja en amen, Gode tot heerlijkheid."

Zolang als u het nog kunt geloven mensen, is God nog niet op weg om Zijn beloften te vervullen. Dat gaat altijd door het afgesnedene heen. Ja door het onmogelijke heen, zodat er niemand meer overblijft, maar dat men God alleen nodig krijgt.

Ja, ook Job - wij kunnen in zijn schaduw niet staan, zoveel genade had hij van God gekregen - die moest ook uitroepen: "Al mijn bekenden zijn verdwenen." U komt een keer alleen te staan. En welke beproeving moest Job wel ondergaan! Wat een lijden deed God hem overkomen, opdat - gelijk Elihu, die het bij het rechte eind had - zei,

dat het geloof van Job zodanig beproefd mocht worden, dat er niets overbleef dan het werk Gods alleen. Maar dan komt er wel een strijd in het hart van een mens als er niets meer overblijft, dan het werk Gods alleen.

O, dan kunt u geloven dat er eerst wat wordt afgepraat en afgewerkt. Dat kunt u immers zien bij Job, die een man was met zoveel genade en die getuigde in het donker van zijn ziel, nee, niet in het licht maar in het duister: "Ik weet mijn Verlosser leeft." Job moest toch weer van al de weldaden afgebracht worden. Zijn drie vrienden, geoefend in de genade, waren daartoe niet in staat. Hoeveel redevoueringen hebben ze wel gehouden, maar ze konden Job niet van zijn stuk brengen. Weet u wat Job tegen hen zei?: "Ik zwicht niet voor u." Inderdaad, voor een mens vallen dat gaat niet hoor, al is hij nog zo godzalig. Maar men valt niet. Maar dan lees ik dat de Heere in een onweder tot Job spreekt en zegt: "Ik zal u ook vragen." En daar staat dan dat Job zeide: "Ik zal niet meer voortvaren te spreken, want ik heb zaken besproken die ik niet verstond." De hand op de mond. Uitgepraat was Job. O, die woorden van Job hadden een einde. En van David staat in Psalm 72: "De gebeden Davids, de zoon van Isai hebben een einde." Dus als een mens nu eens uitgepraat is en een keer uitgebeden is, dan denk ik zo, dat het dan eerst waar is in zijn hart. Want toen kwam bij Job ook de oplossing.

Maar denk er om dat een mens wat praat. Hij bidt altijd op zichzelf aan en probeert zo God aan zijn kant te krijgen. Weet u waarom men probeert God aan zijn kant te krijgen? Wel, omdat men zelf niet aan de kant van God kan vallen. Daarom probeert men dat. En dat moet men nu telkens weer leren. De discipelen hadden grote voornemens om hun leven voor de Heere Jezus te zetten. Petrus wilde Hem met het zwaard verdedigen. Maar, toen hem geboden werd om het zwaard weer in de schede te steken en hij er niets meer aan werken kon, dan staat er in Gods woord, dat al de discipelen de Heere Jezus alleen lieten. Job zegt ook: "Al mijn bekenden zijn verdwenen."

En de Heere Jezus, Die bleef ook alleen. Allen werden ze er uitgesloten. Hij moest de pers van Gods toorn alleen treden. En niemand van de volkeren was met Hem. En zo is het nog hoor. Want Gods werk is zo, dat de mens er uit wordt gewerkt en Zijn Eigen werk er in. En weet u wat wij daar nu aan doen? Niets anders dan tegenwerken. Al maar vechten en worstelen, om in leven te blijven, dat is hetgeen wij er aan doen. En daar moet de mens eens aan bekend worden gemaakt, om nu eens te mogen ontvangen, waar hij feitelijk in zijn hart niets van moet hebben. Eerst dan zal Paulus verstaan worden die daar zegt in Filippenzen 2: 13: "Want het is God, Die in u werkt, beide het willen - want anders zijn we niet zo gewillig - en het werken naar Zijn welbehagen." Want mensen, anders dan werk ik, en u ook, naar ons eigen welbehagen. Dan zeggen wij: "Zo zie ik het, en zo moet het uitgevoerd worden." En men geeft het nog zo maar niet over. Men wil zijn doel bereiken.

Daarom hebben onze vaders dit zo kostelijk beschreven in zondag 33, het stuk van de waarachtige bekering. En dat niet alleen in de zin van de wedergeboorte, maar ook in de verdere oefeningen van de heiligmaking, namelijk het sterven van de oude mens en het opstaan van de nieuwe mens.

Zie u nu wel dat de bekering een weg is helemaal tegen onze natuur? Want wij zouden gaarne die oude mens in het leven houden en de nieuwe zouden wij laten sterven. En nu laat de Heere die nieuwe mens opstaan en die houdt Hij in het leven om de oude gedood te krijgen. Dat gaat dwars tegen onze natuur in. Maar dat is nu genadewerk. O, ook in het lijden van de Middelaar kwam het openbaar toen de machten der duisternis

op Hem aankwamen, toen, toen kwam er van al de beloften van de discipelen niets terecht. Toen was het een ure geworden van de machten der duisternis. En daar vragen wij thans uw aandacht voor. We kunnen het beschreven vinden in Lukas 22, daarvan het 53^e vers, het laatste gedeelte:

"Maar dit is uw ure en de macht der duisternis."

1. Wij wilden dan samen gaan overdenken *dat dit was een ure van schijnbare overwinning voor de duivel.*

De andere punten bewaren we dan voor een volgende predikatie.

Geliefden,

De machten der duisternis zijn niet vandaag of gisteren opgekomen, hoor! Want ik lees in Judas vers 6 dat een deel van de engelen is afgevallen en duivelen in de hel geworden zijn. Dus daar hebt u de machten der duisternis. En in Genesis 3: 14 lezen we: "Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw en tussen uw zaad en tussen haar Zaad. Datzelve zal u de kop vermorzelen, en gij zult Het de verzenen vermorzelen." Dus de strijd die blijft altijd. De machten der duisternis strijden altijd tegen Gods werk, tot de voleinding der wereld toe, totdat Sions eeuwige Koning de overwinning zal blijven behouden. Maar zolang zal er een strijd zijn van de machten der duisternis op de wereld, in de kerk, en ook in de harten van Gods volk.

Nu kan Gods volk wel eens denken, als zij een beetje ruim gesteld zijn: "Nu ben ik de strijd al aardig te boven." Ja, Gods volk kan dat wel eens denken hoor! Dat ze zo ruim gesteld zijn, dat ze zeggen: "Heere, nu heb ik toch zo'n rust in mijn ziel gekregen, nu zal het toch wel nooit meer zo donker worden dan voorheen. En nu zal ik wel niet meer lang op de wereld kunnen zijn. Want nu ben ik toch onderhand wel rijp om opgenomen te worden." Maar kijk, dat is meer een wens, de vader van de gedachte. En dat komt omdat ze nog vreemd zijn van de geestelijke strijd. Weet u wat de oudjes vroeger zeiden? "Welkom in de strijd." Dat zeiden ze als een mens enkele oefeningen had geleerd. Tegenwoordig zouden ze zeggen: "Mens, u bent nu de strijd zo te boven." Maar de oudjes zeiden, welkom in de strijd, of met andere woorden, dat men pas aan het begin van de strijd stond. En dan valt het wel eens een beetje tegen als men denkt dat men al bijna aan het einde is. De discipelen hadden tegen de Heere Jezus gezegd, toen Hij hun Zijn lijden voorzegde, dat zij wel zouden zorgen dat niemand een hand aan Hem zou durven slaan. Nee hoor, zei Petrus, op mij kunt U rekenen. Want ik ben bereid om mijn leven voor U te zetten. En dacht u dat Petrus het niet meende? Ja zeker meende hij het: "Ik heb een best zwaard bij me en denk er om als het nodig is, dan zal ik het voor U trekken ook."

En Thomas, wat had die gezegd? "Och laten wij dan met Hem gaan en met Hem sterven." Dus Thomas scheen er zichzelf wel helemaal voor over te hebben. En desgelijks zeiden al de discipelen. Dat waren nog eens vurige aanhangers van de Heere Jezus. Maar de Heere Jezus zei: "Petrus, in deze nacht, eer dat de haan gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen. Dat is toch wel heel wat anders dan uw leven voor Mij inzetten. "En gij allen, Mijne volgelingen, gij zult allen in deze nacht aan Mij geërgerd worden." Maar daar geloofden de discipelen niets van. En toch is het hun overkomen. Want de Heere voert Zijn raad uit of men het nu gelooft of niet. Nee, de Heere heeft mijn of uw geloof niet nodig. Ik en u hebben wel een beetje geloof nodig om sterkte te hebben, maar God heeft ons geloof niet nodig. Niet door hunne, maar door Zijn hand zou het welbehagen gelukkiglijk voortgaan. Dat gaat door. En ondertussen maakten de machten der duisternis zich op, want ze vergaderden

en beraadslaagden met elkaar, hoe zij Jezus vangen zouden en doden. En, zoals dat gewoonlijk gaat, zochten ze naar iemand die goed op de hoogte was om de Heere Jezus te vangen en te doden. En daarvoor konden ze het beste er eentje hebben uit Zijn Eigen kring, uit de kring van Zijn aanhangers, uit de kring van volgelingen van die gehate Jezus van Nazareth. En ze dachten dat ze de goede hadden getroffen, want Judas had zichzelf bij hen aangeboden om de Meester te verraden. In Handelingen 1 vers 16 staat immers: "Judas die was de leidsman van degenen die Jezus vingen." Die ging voorop en had hen een algemeen teken gegeven: "Die ik kussen zal, Die is het. Grijpt Hem." Dat kon toch niet meer missen. En ...voor alle zekerheid hadden ze nog een overste over duizend meegegeven met een bende krijgsknechten en die de tempelwacht waarnamen. En overpriesters en schriftgeleerden, met zwaarden en stokken gewapend. Ja, ja, nu kon Jezus van Nazareth hen niet meer ontgaan. Zo dachten ze tenminste. En toen, toen trad Jezus hen tegemoet en zei: "Indien gij dan Mij zoekt, zo laat dezen henengaan." Zo nam Hij het voor Zijn volk op en Hij gaf Zich gewillig over om te lijden. Als nu Gods volk eens geopenbaard mag worden dat ze zelf onwillig zijn om te - lijden, maar Christus gewillig is om in hun plaats als Borg te lijden, dan denk ik dat er niet zoveel meer van hun praat overblijft. Dan zinken ze zo weg. Daar is niets wat de eigengerechtigheid van een mens zo'n knak geeft als wanneer de Middelaar Zich openbaart en toont dat Hij gewillig is, maar dat men zelf onwillig is. Dat is iedere keer weer zo. Dan komt men er altijd als een schuldige uit.

Een ure van de macht der duisternis, zo zetten we boven onze overdenking.

Schijnbaar zou het dus zijn alsof de duivel zou gaan winnen. Want de Heere Jezus die presenteerde Zichzelf niet alleen, maar Hij gaf Zich ook vrijwillig over. Zonder enige weerstand. En daar kon Petrus nu niets van begrijpen. Hij greep zijn zwaard en sloeg Malchus, de dienstknecht van de hogepriester, een oor af. En ik denk, als de Middelaar het had toegelaten, dat Malchus ook zijn hoofd wel had moeten verliezen. Vast en zeker. Want denk er om dat de Heere Jezus wel soldaten heeft die voor Hem vechten en voor Hem willen werken. Maar, om er achter te komen dat men achter Hem aan moet komen in een weg, waar men er niets meer van kan bekijken, ja, dat kost zelfverloochening. Kijk, en dat moest Petrus nu ook gaan leren. Hij kon gemakkelijker Zijn Meester verloochenen dan dat hij zijn eigen ik kon verloochenen. En weet u waarom? Wel, zijn Meester verloochenen, dat kon hij zonder de Middelaar. Maar zichzelf verloochenen, daar moest hij voor bediend worden. En dat is nu nog zo. Zie, we lezen ervan dat de Heere Jezus Zich gewillig overgaf. Er staat in het formulier voor het Heilig Avondmaal zo kostelijk: "Waar Hij gebonden werd, opdat Hij ons - Gods volk namelijk, die levendgemaakten - zou ontbinden." Om dat nu eens te mogen zien. Dan zal men niet meer geloven dat de duivel het wint. Dan gelooft Gods volk, ondanks dat Christus werd gebonden, dat dit toch alles mede moest werken ten goede. Maar anders, als ze er geen licht over krijgen, dan wordt het voor de discipelen, maar ook voor een ieder die Christus gebonden ziet door de machten der duisternis, een verloren zaak. Zo konden de discipelen er ook niets meer van bekijken. Hoe moest het nu toch gaan? Zie, de Middelaar zegt dan ook tot de discipelen dat ze Hem niet behoeven te verdedigen. "Steek uw zwaard in de schede," zegt Hij tot Petrus, "want die met het zwaard slaan, die zullen door het zwaard vergaan." Daar zal Petrus op dat moment wel niets van begrepen hebben, dat het nu zo moest. En dat Christus Zichzelf zomaar vrijwillig overgaf in de handen van Zijn vijanden.

"Maar dit is uw ure." Met andere woorden, dit is nu de ure van eeuwigheid bij God bepaald, dat Ik Mij overgeef in de handen van de vijanden. Maar, als de Middelaar

Zich overgeeft, dan gaat het toch met de zaligheid van de discipelen niet goed? Die konden toch zonder Middelaar niet zalig worden? O, ze hadden zo gaarne dat Hij bleef. Ze hadden immers ervaren dat Hij de woorden des eeuwigen levens had. En als er moeilijkheden waren, dan kon toch alleen Hij die oplossen. En nu Zichzelf zomaar overgeven, zodat ze Hem zouden wegleiden en straks aan het kruis nagelen, nee, dat was toch een weg, daar begrepen ze niets van. En toch staat het er.

"Dit is uw ure," zeide de Middelaar, *"en de macht der duisternis."* Dus schijnbaar triomfeert hier de duivel. En die schijn, dat was voor de discipelen of het werkelijkheid was. Alsof de duivel het gewonnen en de Middelaar het verloren had. Want, zo is het nog vaak voor Gods volk. Als dat volk in de strijd komt en de Heere Jezus Zich gaat verbergen, en Hij geeft Zijn volk als het ware aan de vijanden prijs, zodat het schijnt dat de vijanden maar kunnen doen wat ze willen, dan zeggen ze: "Heere ik geloof, dat het een verloren zaak is, dat gaat niet goed met mij. Dat gaat niet goed met de kerk want het gaat op het verlies aan." En dan moet je bedenken dat men het zo op de winst heeft aangelegd. Kijk, een dubbeltje geven als men er een kwartje voor terug krijgt, dat gaat nog wel. Want zie, dan houdt men nog een beetje winst over. Maar als men nu wat geeft en men krijgt er niets voor terug dan smaadheid en schande, nee, daar moet niemand iets van hebben. Dan zal men zeggen: "Zo'n weg daar moet ik niets van hebben, nee, die kies ik niet voor mijn voet." Nee, maar dat is toch de weg die God wel kiest voor de voet van Zijn volk. "Weest dan mijne navolgers, zegt Paulus, gelijkerwijs ook ik van Christus."

En weet u wat dat nu kost? Een gehele mens, om Hem in elke voetstap na te volgen. Maar wat moesten nu de discipelen leren? Dat zij niets tot de zaligheid konden toebrengen. Met hun strijden niet. En met hun volgen niet. En ook met het zwaard niet. Schijnbaar triomfeerden de machten der hel en ze moesten ook leren, dat ze er niets aan konden doen. Ze moesten leren verstaan wat de profeet Jesaja geprofeteerd heeft: "Ik heb de pers alleen getreden." Dat ziet niet op Jesaja, maar op de Heere Jezus. Dat Hij de pers van Gods toorn alleen moest treden, en dat de discipelen daar nu netjes buiten vielen. En zo het nu gaat in het verdienen van de zaligheid, zo gaat het ook in de toepassing, hoor. De Heere past nooit een weldaad toe of Hij zet de mens er buiten. Nooit anders. Maar een mens wil altijd beginnen met het Evangelie, maar God begint altijd met de wet. Want door de wet is de kennis der zonde; en als ze een verloren zondaar worden, dan eerst opent God het Evangelie. Dat is bij de aanvang zo en het blijft zo. Het Evangelie gaat alleen maar open waar de wet het helemaal afsluit. Eerder gaat het niet open.

De schijnbare triomf van de machten der duisternis zal Gods volk ook moeten leren kennen. En dan is het in hun waarneming zo, dat het niet schijnbaar, maar dat werkelijk de duivel gewonnen heeft. Dan roepen ze wel uit: "Heere, ik geloof dat de duivel helemaal over mij heerst. En dat ik zijn prooi ben, een prooi van hem voor de eeuwigheid, dat ik voor altijd in zijn handen vallen zal." Want ik denk dat als u nog nooit waargenomen hebt, namelijk dat u de duivel bent toegefallen en dat u daar niets tegen in kunt brengen dat u bevrijden kan, dat u dan nog veel in eigen kracht gevochten hebt. Maar ook dat u dan nog nooit ontdekt bent aan uw eigen machteloosheid. Och, Petrus werd gewaarschuwd. Hij meende, dat hij Christus niet zou verloochen. Al zouden ook allen U verlaten, dan doe ik het toch niet, beweerde hij. Nee, dat zou hij niet doen. De Heere Jezus kon wel op hem rekenen, hoor. Maar wat zegt de Heere Jezus tot Petrus? Hij zegt: "Simon, Simon, de satan heeft u zeer begeerd te ziften als de tarwe." En als u nu op die zeef komt, Petrus, dan zult gij wel

niet meer kunnen geloven. Dan raakt ge al uw geloof en moed kwijt. En toch Petrus, gij zult niet afvallen, want: "Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoude." Kijk, dat is nu zo'n zwaar stuk om te leren.

Als de duivel schijnbaar triomfeert in uw hart, om dan toch te blijven geloven dat er Een in de hemel is Die voor u bidt dat uw geloof niet ophoudt.

Ik denk dat het voor Christen, uit Bunyans "Christenreize" toch wel een groot wonder was, toen hij aan de voorkant van een muur een vuur zag branden en iemand die er al maar water in wierp. Hij dacht dat het vuurtje uit zou gaan maar toch bleef het branden. "Daar begrijp ik niets van", zegt hij, "al maar water in het vuur gooien en dat het dan toch niet uitgaat." Maar Uitlegger nam Christen bij de hand en toen liet hij hem eens achter die muur kijken. En toen zag Christen achter die muur iemand staan met een kan met olie, en die wierp olie in het vuur en daarom bleef het steeds branden. Kijk, zeide Uitlegger, dat is nu een heilgeheim om daar eens achter te mogen kijken. Dat is nu genade. In Psalm 25 lees ik: "Het heilgeheim wordt aan Zijn vrinden - de vrienden van de Heere Jezus - naar Zijn vreeverbond getoond." Dus dat moet u getoond worden, anders dan komt u daar niet achter. Dat gaat niet met wat beredenering. Dus dan kunt u wel pal staan voor de waarheid, maar om er eens achter te kijken en door de Heilige Geest ingeleid te worden, dat is een andere zaak. Dan staat er: "Die gekomen zijnde - als Hij in uw hart gekomen is, is het ook zo - Die zal u in de waarheid leiden. Gij zult de waarheid verstaan en de waarheid zal u vrijmaken." Anders dan werkt u uzelf met de waarheid in de ruimte, maar dat is de ware ruimte niet. Alleen God werkt Zijn volk met de waarheid in de ruimte en dan hebben ze zichzelf in de engte gewerkt. Ze meenden dat ze wel in de ruimte zouden komen, als ze zo of zo deden. Voornemens waren er wel. Ja zeker, dachten ze, als ik zo of zo werk, dan kom ik vast wel in de ruimte. Maar dan moeten ze het ook eerlijk weer belijden: "Heere ik heb wel gewerkt, maar nu net van U af. En nu zit ik weer vast. Al weer verkeerd, niet bekeerd, maar verkeerd." En waarom doen ze het nu iedere keer weer verkeerd? Omdat ze werkelijk verkeerd zijn. Uit het hart zijn de uitgangen des levens. En u moet maar denken dat u in dat opzicht - tenminste ik wel hoor - onverbeterlijk bent. Onverbeterlijk komt u er uit, uw leven lang. Dat kan een mens aanvankelijk niet begrijpen. Men is dan nog zo vurig en die mens meent nog zovele goede voornemens te hebben. Die meent nog veel vrienden voor de Heere Jezus te kunnen werven. Ach, die begrijpt er niets van.

Ze zullen wel zeggen *dat ik zorgeloze mensen wil maken*. Och, ik heb het zelf vroeger ook wel gedacht, namelijk, dat het oude ontdekte volk zo ver van God afleefde. Ik dacht werkelijk: "Ze zijn toch wel ver van God aflevend. Ze zijn toch wel een beetje zorgeloos." En ik had bij mijzelf het vaste voornemen om dat niet te doen. Maar ach, men moet er achter komen, mijne vrienden, wat de bruid zegt: "Trek mij en wij zullen U nalopen." En zelfs dat u uit de betrekking op God, en uit de geloofsbetrekking op Christus, dat u nog niet na kunt lopen. Dan loopt u nog vast, want zelfs die betrekking op God houdt u niet op de plaats. Och, de ware ontdekking leert de mens wat de Heere Jezus zegt: "Niemand kan tot Mij komen tenzij de Vader Die Mij gezonden heeft, hem trekke." Altijd eerst het werk Gods en dan pas de oefeningen des geloofs. En dat wordt nu nooit anders. Dit is uw ure en de macht der duisternis. En daarom schijnt het - en dat moet Gods volk ook inleven - dat het iedere keer, in elke oefening voor hen een verloren zaak is. Want als de Heere Jezus Zich overgeeft in de handen van de macht der duisternis, dan is het toch een verloren zaak?

En als de macht der duisternis zo tekeer gaat tegen uw ziel, zeg dan maar eens dat u wel behouden zult worden. Daar kunt u niets van bekijken. Weet u wat dat volk zegt? "Nee, Heere, het is voor mij verloren, ik kan er niets meer van bekijken." Zo is het nu in de stand van het geestelijk leven. En dat gaat statelijk, in de staat dus van uw geestelijk leven, precies zo. Het gaat altijd op het verlies aan. En daar werkt iedereen nu hard tegen in. En weet u wat men tegenwoordig zegt? Nu zijn de mensen veel slimmer. "Kijk, zegt men, als men nu op het verlies aan gaat, dan gaat het op de winst aan." En zo houdt men zich op de been. Maar Gods volk kan dat niet bekijken. Dacht u dat het volk van God winst kan krijgen als ze niet anders dan verlies inleveren? Daar zien ze niets van. Dan zeggen ze: "Heere, het gaat niet goed met mij." En waarom gaat het niet goed? "Wel Heere, het gaat op het verlies aan. Het gaat op de ondergang aan. Ik geloof dat de duivel het wint in mijn hart. Die ben ik toegefallen. Dat is nog mijn eigen schuld. Daar komt nu niets meer van terecht." Kijk en weet u wie u dan nodig krijgt? Dan krijgt u de Middelaar nodig. Dan komt u er zonder de Middelaar niet meer uit.

Dit is uw ure en de macht der duisternis. De duivel scheen te triomferen. Maar klopt het dan niet meer wat God in het paradijs gezegd heeft? Dat immers het zaad van de vrouw de kop van satan zou vermorzelen? Ja, dat gold nog wel. Maar ik zei zoëven al, als u nog ene belofte kunt bekijken, nee, dan gaat de Heere het nog niet vervullen. En zolang de belofte niet vervuld wordt, hoe kunt u dan denken dat u er uit komt. Dat kunt u niet meer met uzelf bewerken. Ja, u kunt er nog wel een hoop op hebben; och ja, die hoop wordt ook wel eens versterkt in de ziel van Gods volk. Dat is bij tijd en wijle wel eens een hopen volk, zodat ze niet omkomen. "Maar Heere," zeggen ze, "ik word zo gewaar dat ik onderscheid moet maken, tussen hoop en hulpe." Er zijn wel sommige mensen die zeggen dat ze niet zonder hope zijn. Maar ze moeten ook bekennen dat ze zonder Hulpe zijn en roepen dan uit; "Redt U mij toch." Daar gaat het nu om, want u moet nog geholpen worden, ter bekwamer tijd. En dat doet God niet op uw tijd, maar dat doet Hij op Zijn tijd. Daarom werd het ook zulk een bittere zaak voor de discipelen. Schijnbaar triomfeerde de duivel en werd het voor de Heere Jezus, en alzo ook voor hen, een verloren zaak.

En waar zou dat nu op vast gezeten hebben? Och, ze zaten zo vast, want ze konden het niet geloven dat de Heere Jezus ondanks Zijn overgave, ondanks dat de duivel schijnbaar triomfeerde, dat het toch goed ging. Nee, dat konden ze niet geloven. Dat konden ze echt niet bekijken. En geloof toch, als God door ontdekkend licht, afbrekende wegen met de mens gaat houden, dan zeggen ze: "Heere, maar het gaat niet goed met mij. Voor hem of haar, geloof ik het nog wel. En voor die knecht en voor dat kind van God ook wel; daar kan ik het wel voor geloven. Maar dat het nu met mij zo moet, nee daar geloof ik niets van." Zo zit dat volk van God dan te kijken.

En dan moeten ze zo leren dat het niet uitkomt wat ze soms aanvankelijk gezongen hebben. En wat zongen ze dan? "Ze gaan van kracht tot kracht steeds voort. Elk hunner zal in 't zalig oord, van Sion haast voor God verschijnen." Ja, toen ze dat zongen, toen gingen ze vast naar de hemel toe. Maar als ze nu van kracht tot kracht achteruit gaan, dan kunt u zo gemakkelijk niet meer geloven dat u er komt.

Daarom kunt u zo indenken, dat Bunyan het zo kostelijk tekende in de "Christenreize", dat de jonge Hopende zei: "Broeder, ik zie de poort." Hopende kon er nog wel doorkijken. Maar die geharnaste Christen, die was te zwaar om het te bekijken en die zonk weg in de rivier. En zo gaat het nu met al dat ge oefende volk.

Dat komt veel meer onder de beproevingen dan die eerst beginnende in de genade. De eerstbeginnenden zouden dat ook niet kunnen dragen in die tijd. Wat handelt de Heere toch wijs, want als Hij niet beproevingen gaf tot het einde toe - die zijn niet gemakkelijk voor vlees en bloed hoor, ik houd er tenminste niet van, hoewel ik het nut wel eens zie - als God die beproevingen niet gaf, dan vloog Gods volk er zo bovenuit. Ze doen precies als de verloren zoon, die het kapitaal van zijn vader er liever doorbracht, tot hij tenslotte bij de varkens terecht kwam. En hij begeerde nog de draf van de zwijnen te eten, die niemand hem gaf. Want zodra de Heere geeft dat u een klein beetje ruimte voor uw vlees krijgt, dan loopt u dadelijk weg. En daarom behaagt het God om Zijn volk in zulke wegen te oefenen dat ze zeggen: "Nu geloof ik dat de duivel triomfeert. Nu weet ik er niets meer van, hoe het toch zal moeten." *Een ure van de macht der duisternis*, zo scheen het, want de Heere Jezus gaf Zich gewillig over om te lijden en te sterven.

Voor wij nu tot toepassing overgaan wensen we eerst nog een versje te zingen en wel het zevende vers van Psalm 72.

Toepassing.

Wat kennen wij daar nu van? Dat is de vraag mensen, waar het op aan komt. Wat kennen wij nu van de schijnbare overwinning van de vorst der duisternis, ook in uw hart? Of hebt u nooit strijd? Maar als u die strijd wel kent, dan zult u er ook van weten dat u het niet meer kunt bekijken dat de duivel zeker zal verliezen. Dan denkt u vast dat de duivel wel zal winnen, want denk er om, hij gaat rond als een briesende leeuw, zoekende wie hij zal verslinden. En u en ik zijn hem toegefallen.

We vergeten zo vaak dat de duivel niet alleen als een engel des lichts, maar ook als een briesende leeuw omgaat. En het is altijd zijn bedoeling om u en mij te verslinden. En om nu toch te kunnen blijven geloven dat hij het niet winnen zal, daar hebben we geloof van boven voor nodig. O, als u de machten van de duivel in uw hart gewaar wordt, dan staat het er niet zo breed voor. Ik weet niet of er in ons midden zijn - ik hoop van wel natuurlijk - die daar wel eens last van hebben. Als u slaapt, dan voelt u er niets van. En als u doof bent, ook niet. Maar als u een levend mens bent, dan zult u zeker wel eens gewaar worden, dat de machten van de duivel gedurig in uw hart opkomen. En dan zult u moeten uitroepen: "O Heere, ik ben niet opgewassen tegen die strijd. Ik word gewaar dat ik een slaaf ben van de vorst der duisternis. Dat ik een slaaf van de zonde ben geworden en hoe moet ik die nu toch ooit overwinnen." Dus dan bent u zover gekomen dat het schijnbaar verloren is met u.

Dat is gemakkelijk gezegd, maar u moet het eens meemaken. En wat zal dat uitwerken in de ziel van zulk een ontdekte? Angst en vrees. Maar weet u wat dat uitwerkt als het een waar werk is? En daar kunt u zich aan toetsen: niet meer te kunnen werken, maar alleen bedelen.

"Och schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!

Mocht Die mij op mijn paân ten Leidsman strekken."

Dat die hulpe bij een Held besteld, dat U Die nog eens zenden mocht uit Uw heiligdom. Ook voor mij." Weet u waar zo'n ziel ook aan wordt ontdekt? Dat ze moeten zeggen: "Ik word gewaar dat ik niet één goddeloze gedachte overwinnen kan. Dat ik nimmer de rechte strijd tegen de vorst der duisternis strijden kan, tenzij de hulpe van boven, van Christus, in mijn ziel geschonken wordt." Niet om achter uw onmacht te schuilen, mensen. Want dan kunt u rustig blijven slapen. Dan zegt u: "Ja, maar ik ben toch onmachtig, dus ik kan er niets aan doen." Ach neen, want als God u uw onmacht doet inleven, weet u wat u dan krijgt? Veel gebedsworstelingen aan de

troon der genade. En dan, dan te moeten waarnemen dat u met uw gebed God niet kunt bewegen, maar wel als een antwoord op uw gebed gewaar te mogen worden, dat God over uw arme ziel bewogen is. Ja, nog voordat u op de wereld kwam. Ja, dat God al een oog op u heeft gehad van eeuwigheid. O, dan zinkt u weg, zomaar weg, in aanbidding voor God. En God verlost Zijn volk met een eeuwige vers lossing. En Hij doet dat naar Zijn soeverein, eeuwig, Goddelijk welbehagen. En als u dan eens overnemen mag, dat God Zijn volk van eeuwigheid al heeft lief gehad. "Want Ik heb u liefgehad met eeuwige liefde, daarom trok Ik u met koorden van goedertierenheid. En omdat Ik u lief had met eeuwige liefde, daarom heb Ik nu Mijn Zoon gezonden. Daarom heb Ik Hem opgeofferd in de dood des kruises. Ook voor u. Niet alleen voor de kerk, ook voor u."

Maar kijk, daar moet u erg in hebben. Geloven voor Gods kerk, dat kan ik iedere dag. Dan ben ik niet zo bekrompen. Voor de levende kerk geloof ik het wel, die komt er wel uit, want anders zou Gods woord geen waarheid zijn. "De poorten der hel, dat wil zeggen, de sterkten der hel, die zullen Mijn gemeente niet overweldigen," zegt de Heere Jezus. Dat staat vast, daar behoeft u geen twijfel over te hebben. En zo komt het lijden en sterven van de Heere Jezus in een geheel ander licht te staan. We zijn in de lijdensweken, dat wil zeggen dat we in het bijzonder gedachtenis doen aan het bitter lijden van Sions betalende Borg. Het scheen of de duivel zou triomferen. De Heere Jezus zegt het immers zelf. *"Dit is uw ure en de macht der duisternis."* Dat was niet gering hoor, denk dat niet. Maar toch was het een beperkte macht.

Weet u wat de dichter daarvan zong?

*"Gij Heere, zijt mij ter schuilplaats in gevaren,
Gij zult mij voor benauwdheid trouw bewaren,
G' omringt me, daar Gij mij in ruimte stelt."*

Het was een beperkte macht, maar dat leert men achteraf. Niet vooraf; als u van te voren al kunt bekijken dat u in de ruimte komt, dan vrees ik dat het geen waar werk is. Gods ware volk heeft het zo ruim niet. Maar achteraf, ja dan kunnen ze wel met de dichter van Psalm 32 instemmen. En mogelijk dat ze slechts mee kunnen fluisteren in plaats van zingen, maar het is wel echt. En weet u wat er meestal op volgt? Dat men de zoetigheid zo weer kwijt is. En dat drijft zo uit om weer uw onmacht in te moeten leven.

Ja, dat drijft uit, om opnieuw met veel gebedsworstelingen aan de troon der genade te smeken: "Heere, och wilt U het donker in mijn hart nog weer eens opklaren." Nu kunt u het zelf onderzoeken. Hebt u veel gebedsworstelingen aan de troon der genade? Of slaapt u de slaap des gerusten? Geve de Heere, dat dit woord hetwelk wij gesproken hebben, kracht moge doen op uw zielen, op de zielen van klein en groot, opdat er nog een eeuwige winst uit geboren moge worden. Zijn Naam ter eer. Amen.

Slotzang: Psalm 89: 9.

5. EEN URE VAN DE MACHT DER DUISTERNIS

Lijdenspredikatie, tweede gedeelte.

Zingen: Psalm 130.
 Lezen: Matth. 26 - 47 t/m 56
 Zingen: Psalm 22: 7 en 8
 Psalm 42: 2
 Psalm 119: 43

Geliefden,

De tekstwoorden voor deze lijdenspredikatie zijn dezelfde als de tekstwoorden voor het eerste gedeelte van deze preek, namelijk: Lukas 22: 53b alwaar Gods woord aldus luidt: "***Maar dit is uw ure en de macht der duisternis.***"

In het eerste gedeelte hebben wij u er bij bepaald dat het een ure van schijnbare overwinning was voor de duivel. Thans wilden we samen gaan bezien:

1. Dat het ook was een ure van lijden voor de Middelaar.
2. Dat het tevens was een ure van beproeving voor de discipelen.

Geliefden.

Wat dunkt u, als u ziet en ondervindt, dat Hij op wie al uw hoop gesteld is en uw verwachting is gegrond, dat Hij het alleen is Die u kan verlossen, dat Deze, in plaats van Zijn vijanden terneer te slaan, zich gewillig overgeeft om te lijden en te sterven? Wat dunkt u dan? Zou al uw verwachting niet de bodem ingeslagen worden? Kijk, het zal nog wel gaan als u over de zaken heen kunt zien, als men er eens achter kan kijken. Maar nu juist deze weg voor de Middelaar van eeuwigheid was besloten, zoals Hij later Zelf tegen de Emmaüsgangers getuigde: "O, onverstandigen en tragen van hart om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben, Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?" Ja, als men er overheen kan zien, dan gaat het nog wel. Maar als alles duister is, omtrent die heilszaken en bovenal, als het duister is in het hart, dan gaat het zo gemakkelijk niet. In Gethsémané, toen de Heere Jezus Zich gewillig overgaf, was het werkelijk een ure van macht der duisternis. En dat gold ook voor de discipelen. Zij konden er ook niet overheen zien, anders hadden ze na de opstanding de zaken wel duidelijker zien liggen. Ze worden door de Heere Jezus, onverstandigen en tragen van hart genoemd om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hadden. Dat was hun niet onbekend, hoor!

Maar ze begrepen het niet, Ze konden er niets mee doen, zolang de Heilige Geest geen licht gaf. Ook wij kunnen niets doen met een gekruisigde Middelaar als de Heilige Geest niet eerst de zaken voor ons open legt en ze dan gaat toepassen. Er moet plaats zijn voor de Middelaar, daar moet behoefte zijn, er moet een nood in het hart worden geboren, anders kunnen wij er wel over spreken, misschien zelfs wel over schreien, maar het gaat allemaal weer over, zonder enig geestelijk nut.

Zoals gezegd wilden we deze morgenure voor uw aandacht ontvouwen

- *ten eerste dat het een ure van lijden was voor de Middelaar en*
- *ten tweede dat het ook een ure van beproeving was voor de discipelen.*

I.

In de eerste plaats dus dat het een ure was van lijden voor de Middelaar.

En dat lijden, dat overkwam de Middelaar niet onvoorziens, hoor. Want Die heeft Zijn volk gekocht, niet met de prijs van vergankelijke dingen, zilver of goud, maar met de dure prijs van Zijn hartebloed. Van eeuwigheid is dat vastgelegd. Hoor maar, want ik zal het bewijzen. In Handelingen 2: 23 staat: "Deze, door de bepaalde raad en voorkennis Gods hebt gij door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood." Dus wat de Middelaar overkwam, dat overkwam Hem naar Gods eeuwige bepaalde raad.

En wat zegt nu de Middelaar er Zelf van? Wel, Hij toont de noodzakelijkheid van Zijn lijden. We hebben reeds gezegd, dat Hij tot de Emmaüsgangers in Lukas 24 zeide: "O onverstandigen en tragen van hart om te geloven al hetgeen de profeten gesproken hebben. Moest de Christus niet al deze dingen lijden en alzo Zijn heerlijkheid ingaan?" Dat kon toch niet anders, wilde Hij zeggen. Dat was een ure van lijden voor de Middelaar. En toch, o, dat we er eens erg in mochten hebben, de Heere Jezus leed niet gedwongen. Ze hebben Hem wel gebonden, maar dat was beslist niet nodig geweest, want Hij liep niet weg, hoor. "Indien gij Mij zoekt, zegt Hij, zo laat dan dezen henengaan." Hij gaf Zich zomaar vrijwillig over. En wat zegt Jesaja ervan? Die zegt ervan: "Ik geef Mijn rug degenen, die Mij slaan en Mijn wangen degenen, die Mij het haar uitplukken." O, wat was de Heere Jezus gewillig. "De ijver van Uw huis heeft Mij verteerd", zo lees ik in Psalm 40.

Dat was het nu, dat de Heere Jezus zo vol ijver was voor Zijn kerk, om ten eerste God in Zijn deugden te verheerlijken en om ten tweede Zijn volk zalig te maken van hunne zonden. Daarom liep Hij niet weg. Dan zegt Hij: "Dit is uw ure en de macht der duisternis." Dat was Zijn ure om te lijden. Hij heeft geleden van Zijn geboorte af hoor, maar op het einde van Zijn leven is dat zeer verzwaard geworden. Denk maar aan Gethsémané. "Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe." Dat zielslijden van Christus is veel zwaarder geweest dan Zijn lichamelijk lijden. Als men over lichamelijk lijden spreekt en men stelt het een beetje dramatisch voor, dan zouden sommige mensen daar nog medelijden mee krijgen. Want ik lees van de vrouwen die Hem volgden, dat ze geweend hebben. Maar de Heere Jezus zegt: "Weent niet over Mij." Ziet u wel dat de vrouwen daar over weenden. "Weent niet over Mij, maar over u en over uwe kinderen."

En waarom weenden ze? Ach, ze hadden de Heere Jezus er niet voor over dat Hij nu moest lijden en de dood in moest gaan. O, daar moesten ze niets van hebben. En ik denk dat Gods volk de Heere Jezus er ook niet voor over heeft. Dacht u dat ze Hem kwijt willen als Hij Zich in hun hart heeft geopenbaard als de Levensvorst? En als Hij de woorden des eeuwigen levens spreekt, dat ze Hem dan kwijt willen; dat Hij voor hen de dood ingaat? In de waarneming van hun ziel zeggen ze: "Heere, och dat U toch nooit vertrekken mocht, want ik kan U niet missen." Zie het maar bij de Emmaüsgangers. Wat zagen die van dat lijden, we bedoelen de noodzakelijkheid ervan? Toch niets. Ze waren onder elkander sprekende, terwijl de Heere Jezus zegt: "Wat overlegt gij onder elkander?" Wij zouden zeggen: "Waar maken jullie je toch zo druk over?" Ze zeiden dan: "Zijt Gij een vreemdeling in Jeruzalem en weet U deze dingen niet die daarin geschied zijn? Dat Jezus van Nazareth, een Profeet, krachtig in woorden en werken voor het volk en ook voor God, dat Hem de oversten genomen hebben en Hem aan het kruis gehecht hebben en gedood. En toen is Hij begraven geworden en nu is het de derde dag dat deze dingen geschied zijn." En met andere woorden: nu is Hij nog dood en voor ons is het dus hopeloos. Zo stonden ze er bij.

Zeg nu eens, wat voor noodzaak zagen ze in het lijden van de Heere Jezus? Toch niets. Toen Christus ze later toesprak, zeide Hij niet voor niets: "O, gij onverstandigen

en dragen van hart om te geloven." Dus waar zat het op vast? Wel, ze konden het niet geloven dat het nuttig was dat de Heere Jezus moest lijden en van hen weg gaan. Hij had het hun wel meermalen gezegd. Want Christus had immers gezegd, ook tot de discipelen: "Het is u nut dat Ik weg ga, anders kan de Trooster niet komen." Maar als men nu veel van iemand houdt, gelooft men toch niet dat het nuttig is dat die weg gaat. Daar gelooft men toch niets van, want die wil men zo graag bij zich houden. Men denkt dat het nuttiger is dat die Persoon maar bij ons blijft. En toch: "Ontberen, doet waarden." Men moet eerst iets aangenaams of profijtelijks missen om het te kunnen waarden. Want een mens waardeert niets, zolang hij het nog heeft. Daar moet men nu eens achter komen in het leven. Dat is in het geestelijke ook zo, net zoals dat is in het natuurlijke. U waardeert niets, zolang u het nog hebt. Dan bent u een bezittend mens. Maar zodra als u het gaat missen, dan pas komt u er achter. Job zei: "Och, dat ik ware als in de vorige dagen, want toen was het mij beter dan nu." Kijk, toen dacht hij aan vroegere tijden. Toen ging hij het waarden wat hij gehad had. Voordien ging hij nog in de weldaden op. En daarom overkwamen hem zulke beproevingen, ja, om van die weldaden afgebracht te worden en des te nauwer verbonden te worden aan de Heere. En dat is nu bij Gods volk iedere keer weer zo.

Maar dit is uw ure en de macht der duisternis. Ja, dat was de ure van lijden voor de Middelaar door God bepaald en die overkwam Hem niet onwetend. Had Hij er niet steeds van getuigd? "Breek deze tempel af en ik zal hem in drie dagen weder opbouwen." En had Hij niet gesproken in Matth. 20: 18: "Wij gaan op naar Jeruzalem en de Zoon des mensen zal overgeleverd worden in de handen der zondaren. En zij zullen Hem bespotten en geselen en kruisigen en tenslotte doden. En ten derden dage zal Hij wederom opstaan." Ja, Hij had het wel gezegd. Maar daarmee zagen de discipelen het nut van Zijn lijden nog niet in.

En nu wordt ook ons in deze tijd het lijden van Christus weer verkondigd. Dat lijden door God bepaald en dat Hij inzonderheid in Zijn ziel, maar ook in Zijn lichaam lijden moest. Om aan dat recht van God, onder de toorn Gods, te betalen. Want, Sion wordt door recht verlost en de wederkerenden door gerechtigheid. Maar wat voor nuttigheid zien wij daar nu in? Daar moet een mens niets van hebben. Schuld maken, dat gaat o zo gemakkelijk. Maar de schuld betalen, dat is veel moeilijker. U moet maar eens zien hoe gemakkelijk een mens goederen voor zijn levensonderhoud haalt. Wel, zegt men dan, ik kom weer eens wat halen, want ik heb er behoefte aan. Maar als er betaald moet worden, dan zit het zo gemakkelijk niet en vooral niet als er te weinig geld is. Kijk, als men maar niet hoeft te betalen, dan gaat het nog wel, want dan wordt men zijn armoe niet gewaar. Maar als men nu moet betalen en men kan niet betalen, zie, dan weet men niet hoe dat nu moet gaan. Dan zal men naar een moeten zoeken die voor u betaalt.

En daarom, de Middelaar Die heeft betaald. Niet zomaar in het wilde weg, maar naar de bepaalde raad en voorkennis Gods. Niet voor alle mensen, hoor. Nee hoor! Er staat wel in de Bijbel, in Joh. 3: 16: "Alzo lief heeft God de wereld gehad," maar daar worden niet alle mensen op de wereld mee bedoeld. Want de Heere Jezus zegt in Joh. 17, in het Hogepriesterlijk gebed: "Ik bid niet voor de wereld." En daar wordt ook niet de grond, waarop we onze huizen bouwen, mee bedoeld, maar de mensen in de wereld. Hij bidt dus niet voor alle mensen. Zijn bidden is de toepassing van de door Hem verworven zaligheid.

Zover dus als Christus verwierf - en Hij verwierf het voor Zijn uitverkorenen - zover zal Hij het ook vast en zeker toepassen. Er blijft er niet eentje achter. De

uitverkorenen hebben het verkregen en de anderen zijn verhard geworden. Die verhardden zichzelf. "Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt." De geveenen des Vaders, daar bidt Hij voor. U moet in alle zaken, in het lijden van Christus, in de wegen van Gods kinderen en in de bedeling van Zijn genade, de uitverkiezing niet loslaten. Want dan valt u onherroepelijk bij de leer van de Remonstranten en bent u dus onzuiver in de leer. En weet u waarom? Omdat uw praktijk al niet meer deugt. Dat is een gevolg daarvan.

Tegenwoordig zeggen de mensen vaak: "*Het komt op de leer niet meer zo aan.*" Denkt u dat ook? Dan moet u Hand. 2: 42 maar eens lezen. Ze waren volhardende in de leer der apostelen en in de breking des broods en in de gebeden. Ziet u wel, daar hebt u de leer en de praktijk. En dan staat de leer ook nog voorop. Want nu kunt u volharderen in het gebed, maar als u nu volhardt in het gebed, tegen het woord Gods in, dan bent u verkeerd. Dan zou Dakobus zeggen: "Gij bidt wel maar gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt." Dus u moet er maar eens goed acht op geven als u bidt, namelijk dat u overeenkomstig Gods woord bidt, anders krijgt u het niet. "Als het niet naar het Woord is", zegt de Heere, "dan zal het geen dageraad hebben." Ja maar, die godzalige man dan of die godzalige vrouw, die zegt toch ook dat het waar is? Ja, dat kan best, het zal wel een godzalige man of vrouw zijn, ik zeg er niets van. Ik geloof ook wel dat job, Petrus en Abraham godzalige mannen waren. Maar ik heb ook wel eens in de bijbel gelezen - al heb ik hoge achting voor die mensen - dat ze gedurig toch ook als mensen openbaar kwamen.

En ik geloof van Elia ook dat het een godzalig mens was. Maar ik heb van hem ook wel gelezen dat hij erg moedeloos was. Kijk, dat kwam echt niet van zijn godzaligheid. Dat kwam van zijn *eigen ik*.

En van Petrus lees ik dat hij een godzalige apostel was, maar ook dat hij, op zijn tijd wel veinzen kon. U moet u niet aan godzalige mensen optrekken, om daarmee zaken goed te praten die werkelijk niet goed zijn. Dat wordt zo gemakkelijk gedaan. Godzalige leraars kunnen soms ook wel verkeerde dingen doen. Daar mag u zich niet aan optrekken om dat na te volgen, om alzo verkeerde gangen goed te praten.

Ziet u wel mensen, dat er altijd toch wel meer zonden in een mens zitten dan genade. Er zijn mensen die werkelijk denken dat ze meer genade hebben dan zonden. Maar dat is niet waar hoor; dat is zelfbedrog. Want ook na ontvangen genade kan een mens zichzelf zo hoog hebben dat hij denkt: "Nu heb ik meer genade dan zonden." Maar o, dan zult u er achter moeten komen dat, als u nu eens, om het zo maar eens te zeggen, 2 procent genade hebt, u nog 98 procent van u zelf over heeft. Want al wat uit het geloof niet is, zegt Gods woord, dat is zonde. En al is het dat u genade hebt, dan is die genade nog geen bewaarmiddel. Dat ziet u toch wel bij de apostelen. Behalve judas, geloof ik dat ze allemaal genade bezaten. Nu, Judas is ook wel openbaar gekomen. Maar konden nu die apostelen met genade zich zelf bewaren, toen de Heere Jezus Zich aan de kruisdood overgaf en uitriep: "*Dit is uw ure en de macht der duisternis*"? Dan lees ik daarvan, dat, toen de Heere Jezus gegrepen, gebonden en weggeleid was, dat er staat: "Toen vluchtten al de discipelen, Hem verlatende."

Ziet u het nu wel? Als het van de apostelen moest komen en als het van mij moest komen of van Gods volk, dan komt er van Gods kerk niets terecht, hoor mensen. Maar werkt God dan niet middellijk? Inderdaad. Hij heeft de apostelen wel als middelen willen gebruiken, maar niet als de grondslag, als het fundament van de kerk. Want dat is de Middelaar alleen. Dus nu de middelen waar te nemen en toch niet op de middelen te steunen of het van de middelen te verwachten, dat is nu de rechte weg. Dit

is uw ure en de macht der duisternis. O, als God die toelaat, dan denkt Gods volk zo menigmaal: "Dat gaat op de ondergang aan." En dat de Heere dat nu toelaat, dat is opdat Zijn volk er buiten zal vallen. Dat is een stuk waar we ons leven lang voor nodig zullen hebben om daar iets van te leren. Want een mens met al zijn beste bedoelingen moet er in elke oefening tussenuit worden gezet. En dat wil hij nu net niet. Hij bidt ook wel eens of God hem er buiten zetten wil. Jawel, zo bidt hij wel, hoor.

Zeker, ik heb dat mensen al vaker horen doen. Kinderen Gods. "Heere, wilt u er ons nog eens buiten zetten en mochten we er nog eens buiten vallen." Maar weet u wat ze dan bedoelen? Niet om er buiten te vallen, maar om er in te vallen, dat bedoelen ze. Kijk, dat konden ze zelf niet bekijken. Maar er is er Een en Die kan dat wel bekijken. Dat is de Heere Jezus. Die bekijkt dat wel, dat u laag met de mond kunt belijden en dat u in uw hart wel driehonderd meter hoog kunt zitten op de Eiffeltoren van Parijs. Dan belijdt u wel laag te zijn, maar u zit juist hoog. En u moet niet denken, al valt de regen op de steilte van de berg, dat daar dan wat groeit, hoor. Nee, alle vruchtbaarheid spoelt er af. Het water loopt nooit naar boven, altijd naar beneden, naar de dalen toe. Daarom brengt God Zijn volk altijd in de laagte.

Daarom: *"Dit is uw ure en de macht der duisternis."* O, wat moesten de discipelen leren dat ze een levende Jezus niet altijd bij Zich konden houden. Hij moest voor hen, in hun plaats, als Borg - want het lijden van de Middelaar - dat was in hun plaats - de dood in. "En moest de Christus niet al deze dingen lijden en alzo Zijn heerlijkheid ingaan?" Hij kon de heerlijkheid niet ingaan zonder te lijden. Zonder de dood in te gaan. En waarom niet? Vanwege het recht Gods. Want God kan van Zijn recht geen afstand doen. Nooit, want dan zou Hij ophouden te bestaan. Gods rechtvaardigheid dat is God Zelf. Gods heiligheid dat is God Zelf. Dus als God Zijn rechtvaardigheid zou moeten verloochenen, dan moet Hij Zichzelf verloochenen. Dan zou God ophouden te bestaan. Dan is Hij net als een zondig mens. Dat kan niet en dat kan de Heere Jezus ook niet. Want daar lees ik van: "Hij is gisteren en heden Dezelfde tot in alle eeuwigheid."

En daarom kost het nu de hele mens om door Gods genade die mens, dat eigen ik, te verloochenen. Want God, Die verloochent Zich niet, Die verandert ook niet. Nu kunt u er wel aan werken, of door uw goede gesteldheid proberen om de Heere te bewerken, maar als u daar al 25 jaar mee bezig bent, dan zult u toch ervaren dat God altijd Dezelfde blijft. "Ik de Heere worde niet veranderd," zo lees ik in Maleáchi 3: 6. Door uw werken verandert God echt niet, hoor. En als u eens vallen mag door Gods genade, als u het eens verliezen mag, kijk, dan ziet u de onveranderlijkheid Gods. Daar hebt u dan tegen gevochten en gestreden. Maar God was onveranderlijk in de handhaving van Zijn recht. En ook onveranderlijk in de handhaving van Zijn waarheid en ook in de handhaving van Zijn toorn en gramschap. Dan vecht u daar tegen. Maar als God het nu eens opent in uw hart, dan zegt u: "Ik ben toch blij dat God onveranderlijk is." Want als God veranderlijk zou zijn, dan waren de kinderen Jacobs - en ook mijn arme ziel, hoor, al lang verteerd. Want dan bleef er niets over.

Daarom hebben nu de discipelen dat van achteren moeten leren. Dat nut van het lijden van die gezegende Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus. Wat hebben ze geweend! Maar toen Christus geleden heeft aan het kruis stonden al Zijn bekenden van verre. Daar moet een mens niets van hebben. Als Christus brood uitdeelt dan staan ze kort bij Hem. Maar als Hij lijdt en gaat sterven, dan lees ik: "Al Zijn bekenden stonden van verre."

Ik lees alleen dat Johannes en Maria wat dicht bij stonden. Zij moesten het van dichtbij meemaken. "Zoon, zie uw moeder; vrouw, zie uw zoon." Dus toen stonden zij er kort bij, de rest stond allemaal op de achtergrond. En ze hadden toch allemaal gezegd: "Wij zullen ons leven voor U zetten."

Zie nu eens hoe blind de mens is voor het kruis van Christus. Dat dit noodzakelijk is tot verzoening van de schuld. En dat dit nu alleen kan als de Middelaar het Zelf werkt. Zie eens, dat al Gods volk er buiten valt. En zo is het ook in de oefening van het geloof. Onze ogen gaan voor het lijden van de Middelaar niet open zolang we nog goed bekeerd zijn. Zolang we nog een christen zijn, gaan onze ogen niet open voor Christus. Dan moet u iedere keer in uw hart, in de waarneming van uw ziel, een verloren mens voor God worden, opdat uw ogen voor Zijn lijden en dood geopend worden. En ik verzeker u, als God uw ogen voor Zijn lijden en Zijn dood eens gaat openen, dat u niet meer kunt slapen vanwege het wonder.

En nog veel groter wordt het als Hij Zich levend vertoont in de ziel en men in de dadelijkheid gewaar wordt dat Hij niet dood is gebleven, maar dat Hij leeft tot in alle eeuwigheid. O, dat Christus nu naar Zijn ziel in de hemel is. "Want, Vader, zegt Hij, in Uwe handen beveel ik Mijn geest." En dat Zijn lichaam nu in het graf ligt; en nochtans Zijn Godheid met beiden verenigd is. Als dat heilgeheim voor uw ziel wordt geopenbaard, dan zegt de dichter daarvan:

*"Als ik dat wonder vatten wil,
Staat mijn verstand vol eerbied stil."*

En in Psalm 16, maar ook in Handelingen 2, wordt het ons verkondigd, dat de Heere het niet toelaat dat de Heilige de verderving zal zien. Christus heeft geleden, maar niet als een boosdoener. Maar Hij heeft als een Heilige geleden. Zonder zonde is Hij onder het recht Gods en onder de toorn verbrijzeld geworden. O, want het behaagde God Hem te verbrijzelen. Onder de eeuwige toorn Gods is Hij verbrijzeld. O, mensen, als God dat open laat vallen voor uw arme ziel, dan zegt u: "O, God, wat hebt U toch een liefde gehad in het schenken van Uw enige Zoon. Van de Zoon van Uw welbehagen." En dan wordt u een vijandschap in uw ziel gewaar, dat u niets anders hebt dan vijandschap tegen God. Want dan zult u er in de ontdekkende oefeningen toch iets van gewaar worden, dat een mens nu als een vijand met God verzoend moet worden, en dat in Christus, door de dood van Zijn Zoon. En hoe meer dat nu door God in uw hart wordt geopenbaard, namelijk dat u niets dan vijandschap hebt, hoe meer men leert dat het zulke pijnlijke oefeningen zijn. Hij leeft toch als Borg en Middelaar en daarin komt toch zo de liefde van Christus openbaar, want Hij is niet voor gelovigen maar voor vijanden gestorven. Daarvoor heeft Hij Zich over gegeven. O, Hij onderwierp Zich als het ware aan de machten der duisternis en nochtans triomfeerde Hij. Maar dat leert men van achteren.

II.

En nu komen we dan bij ons tweede punt namelijk *dat het ook was een ure van beproeving voor de discipelen.*

En waarom? Waarom is het voor de discipelen een ure van beproeving? Dat is toch wel duidelijk, want de machten der duisternis het schenen het te winnen. "Dit is uwe ure", zei de Middelaar, "en de macht der duisternis."

Hij gaf Zich zomaar over. Aan Judas en aan die hoofdman en aan al de overpriesters die tegen Hem waren uitgegaan, gewapend met zwaarden en stokken, als tegen een moordenaar. Aan hen gaf Hij Zich zomaar over. Wie kan nu zo'n Middelaar begrijpen, Die Zich zomaar over geeft? Nee, daar konden ze niets van vatten. En Petrus nam het

zwaard en sloeg Malchus het oor af. En verder lezen we dat al de discipelen op de vlucht gingen. Ja, een mens kan wel eens een held des geloofs schijnen, maar als het er op aan komt, dan slaat u allemaal op de vlucht. Dan is er maar één waar u van houdt. En weet u wie dat is? Dat bent u zelf. Dan komt uw eigenliefde voor de dag, als u op de proef wordt gesteld. Bent u wel eens aan uw eigenliefde ontdekt geworden? Als God u lang op de proef stelt, dan zult u wel gewaar worden dat u niets overhoudt dan eigenliefde. Dat u uw eigen bent toegefallen en ook de duivel.

Dat staat nu in Job 31: 33: "Dewijl ik niet was als Adam, zegt Job, door eigenliefde mijn misdaad verbergende." Dus Job was aan zijn eigenliefde ontdekt geworden. En uit uw eigenliefde komt u uw eigen eer te zoeken en uw eigen gerechtigheid op te richten, u gaat uw eigen kracht handhaven en voor uw eigen zaak vechten. Maar o, dat is toch zo'n zwaar werk. U wint er niets mee en dat weet men nu wel, hoor. Want een mens weet vaak dingen waarvan hij zeggen moet: "Dat is nu helemaal niet goed voor mij en toch kan ik ze niet laten." En waarom niet? Omdat u onder de heerschappij van de zonde en de macht van de duivel staat. Daarom kunt u het niet laten.

Zie, daar zit het in, ook bij Gods volk na ontvangen genade. Die genade is ontoereikend om er ene zonde onder te krijgen. Nee, dat kon Job niet en dat kan niemand van Gods volk. En daarom was het zo'n scherpe beproeving voor de discipelen dat de Heere Jezus Zich overgaf om gekruisigd te worden. En de discipelen, ze sloegen allemaal op de vlucht. En dat ging steeds verder. Bij het kruis stonden de bekenden van verre. En als Hij gedood is geworden en begraven, toen waren ze nog een beetje verder verwijderd. Ik lees zelfs van de discipelen, dat ze met de deur op slot zaten om de vreze der Joden. Zo benauwd hadden ze het.

Kijk, u moet maar eens goed gesteld zijn in uw hart, dan denkt u wel een martelaar te kunnen worden. Maar als de Heere Jezus gekruisigd wordt en u hebt geen geloof mensen, dan zit u met de deur op slot. Dan zoekt u de verzekering met de deur dicht. En wie was de eerste die na de opstanding de deur opende, welke de discipelen op slot hadden gedaan? Toen kwam Hij en de deuren werden zo door Hem geopend. Daar was voor de Heere Jezus geen enkel beletsel. De deur werd zo geopend.

Er was eens een leraar en die zei: "Als u het niet gelooft, dan kan de Heere het niet doen."

Ik antwoordde hem, dat ik toch blij was dat ik een andere God had leren kennen.

"Dat moet u verklaren" zei hij.

"Ik zei tegen hem: "Wel dat is heel eenvoudig. U wilt dus zeggen dat Zacharias eerst moest geloven en anders zou God niet bij hem komen. Maar dan komt de Heere nooit, hoor. Want Zacharias heeft negen maanden stom over de wereld gelopen. Hij kon niets meer geloven. Niets, hoor! En hij was rechtvaardig voor God. Hij was een geofend mens, maar hij kon toch niets geloven."

"En hoe is het dan geopend geworden", vroeg die leraar vervolgens.

Ik zei: "Wel, er staat niet dat hij eerst geloofde, maar dat God hem met de Heilige Geest vulde en dat hij toen pas geloofde. Dus eerst het werk Gods en dan pas het geloof van Zacharias. En u zegt dat men eerst moet geloven." Ik zei verder: "Dan moet u ook eens lezen van Sara. Die kon het ook niet geloven dat ze over een jaar een zoon zou hebben. "Nee hoor, daar geloof ik niets van," zei ze. "Want ik ben oud en Abraham is oud en wel bedaagd. Dus dat kan toch niet." En volgens u zou Izak toen niet geboren hebben kunnen worden. Want dat ongeloof is zo erg, zegt u, dat God het niet kan doen. Maar ik ben toch blij dat ik een andere God heb leren kennen. Die verbreekt gedurig het ongeloof in mijn hart en dan doet Hij het toch. Maar als ik niet

kan geloven, dan heb ik de troost er niet van, maar de zaken gaan toch door. Die werkt God wel uit." En Thomas dan? De Heere Jezus kon niet zijn opgestaan, meende hij. "Ik geloof er niets van," zei hij. "Want de vrouwen die zijn naar het graf geweest en die zeggen dat Hij leeft. Maar daar geloof ik niets van. Ik zal het pas geloven als ik mijn vingers zal steken in het teken van de nagelen en mijn hand in Zijn zijde, anders zal ik geenszins geloven. AL zeggen jullie het allemaal, dan geloof ik het nog niet." Ziet u het nu? Thomas was standvastig in zijn ongelof. Maar toen de Heere Jezus kwam en zei: "Thomas, kom nu eens hier en wees niet ongelovig maar gelovig," zei Thomas toen nog dat hij er niets van geloofde? "Mijn Heere en mijn God," zei hij. Toen geloofde hij het dadelijk. Toen deed hij er zelf niets aan, toen ging het vanzelf.

Dus nu is het voor mij eeuwig onmogelijk om te geloven, maar als de Heere het doet, dan gaat het vanzelf. Dan doe ik er niets aan. Maar daar zit ik nu net mee, ik probeer er altijd zelf aan te werken. En dan kan ik het niet geloven. "Want niet die werkt, maar die gelooft," zegt de apostel. O, dan moet u met uw werken uitgeschakeld worden, mensen. En dat is nu juist waar tegen uw vijandschap los brandt. U wilt het werkende behalen maar niet gelovende. Geloven dat u er eentje van bent, dat doen de huichelaars ook wel. Duizenden geloven dat ze er bij horen maar die niet zullen ingaan. Maar om u met het zaligmakende geloof, als een arm mens te verlaten op de Heere Jezus, dat is wat anders.

En o, wat wordt dat arme volk dan met een Paulus gewaar: "Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof en dat niet uit u, het is Gods gave." Die apostelen werden beproefd. Ze zaten met de deur op slot. En achteraf moesten ze zeggen dat het toch weer goed was uitgekomen. En dat lag niet aan hun geloof, hoor. Nee, als het aan hun geloof had gelegen dan was het niet goed uitgekomen. Maar de Heere Jezus volhardde. Die heeft volhard, want toen Hij van de doden was opgestaan, ging Hij aan de avond van Zijn opstanding Zijn apostelen al opzoeken. Zij zaten met de deur op slot. En benauwd dat ze het hadden! Ze zochten de Heere Jezus niet meer. En waar ze Hem gezocht hadden, was Hij niet meer te vinden. Sommigen waren naar het graf gegaan en daar konden ze Hem ook niet vinden. "Wat zoekt gij de Levende bij de doden?" Maar de Heere Jezus ging ze nu Zelf opzoeken. En toen kregen ze in te leven: "Ik ben gevonden van degenen die Mij niet zochten. En tot een volk dat Mij niet zocht heb ik gezegd: Zie, hier ben Ik." Kijk, dat is nu de weg die God houdt. Hij komt iedere keer Zichzelf te openbaren. En dan, dan pas kan dat volk van God geloven.

U moet het niet omdraaien. Dat willen ze in onze dagen. Eerst het werk van de mens en dan pas het werk Gods. Ik doe niets af van uw plicht, hoor. We zijn verplicht om te geloven al wat God zegt. God is het waardig en wij zijn het verschuldigd. Dus van de verantwoording van de mens behoef ik niets af te doen. Die handhaaft God wel. "Dit heb ik gevonden, dat God de mens recht gemaakt heeft, maar zij hebben vele vonden gezocht." Dus er zal geen mens zich kunnen verontschuldigen vanwege zijn ongelof. Daar gaat het niet over. Dat wil men ons vaak tegenwerpen. Maar om dat nu eens in uw hart te leren kennen. Dat het nu net eeuwig onmogelijk is om het te geloven, zoals het onmogelijk is om met uw hand aan de hemel te reiken. Dat gaat ook niet. Kijk, zo moet Gods volk leren dat het niet is uit u, maar dat het de gave Gods is. En die dat nu veel gelooft, dus dat het geloof en ook de vruchten niet uit hemzelf, maar uit God is, die kijkt veel naar boven en zegt: "Och Heere, schonk U mij nog eens een keertje de hulp van Uw Geest. Dan mag ik nog eens een keertje geloven, want anders kan ik het toch niet." Dus dat maakt geen zorgeloze mensen. Nee vast niet. Dat maakt bedelaars aan Gods genadetroon.

Voor dat we nu tot de toepassing overgaan, willen we eerst nog samen zingen en wel uit Psalm 42, het tweede vers.

Toepassing.

Geliefden.

Weet u waar het bij Gods volk nu vaak op vast zit? Dat andere mensen zeggen dat ik er bij hoor, dat kan ik nu niet geloven. Maar: "Spreek Gij nog eens tot mijne ziel en zeg tot haar: Ik ben uw heil alleen."

Dan looft mijn mond Uw trouwe hulp.

Leidt mij in rechte sporen.

Kijk, dat is een eigen, persoonlijk en particulier van God geschonken geloof. Ja, tegenwoordig zeggen de mensen dat wij altijd wat bijzonders hebben. Nu, u mag gerust van mij weten dat ik graag wat bijzonders krijg. Ik hoop geen bijzonder mens te worden, dat bedoel ik niet. Maar wel krijg ik graag wat bijzonders. U niet? Als u wat bijzonders van God krijgt, dan hebt u bijzondere genade. Want met algemene genade ga ik naar de hel toe. Met de algemene goedheid, waaronder een mens leeft, daar komt u nog voor eeuwig mee om. O, wij bidden u van Christus' wege, alsof God door ons bade, dat u niet moet denken dat we met de goedertierenheid waarmee we hier op aarde leven, zalig kunnen worden. Dat duurt slechts zolang u leeft, maar u komt er voor eeuwig mee om. En dan zullen al die goedertierenheden, al de weldaden, nog tegen u getuigen. Want wie veel gegeven is, van die zal ook nog veel geëist worden. Dat zal toch wat zijn, God te moeten ontmoeten. Altijd onder het woord van God geleefd te hebben en dan niet wedergeboren te zijn. Niet met God verzoend te zijn. O, vrienden, wat zult u het dan zwaar hebben. Maar dat neemt niet weg dat het zo noodzakelijk is om eens wat bijzonders te krijgen. Want met algemene genade komt u er nooit, hoor. Bijzondere genade is nodig en dat niet buiten Christus om. Want de Heilige Geest gekomen zijnde, zegt de Heere Jezus, Die zal uit het Mijne nemen en Die zal het u verkondigen. En Johannes, de apostel, had er ook wat van geleerd. "Zo hebben wij dan uit Zijne volheid ontvangen, genade voor genade." Dus geen bijzondere genade buiten de Middelaar. Dat kan niet.

Maar nu door genade iets van die Middelaar te kennen in de staat van Zijn vernedering. Dat doet het volk van God wenen. Och, als de opstanding en de hemelvaart en het zitten ter rechterhand Gods bedekt is voor de zielen van Gods kinderen dan zullen zij veel bedrukt en wenende over de aarde gaan. Wat zal een ziel dan het meeste bemoedigen? Waar zullen zij de meeste sterkte voor hun ziel uit bekomen? Wel, als de Heere Jezus zegt tot Zijn volk: "Ik leef en gij zult leven." Kijk, dan zullen ze gewaar worden, niet alleen een dode Middelaar Die de schuld heeft betaald voor Zijn volk, maar ook een levende Middelaar Die door dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid de schuld heeft betaald. En ook, dat Hij ook kan toepassen. O, Gods volk heeft geen dode Middelaar, maar een levende Middelaar, een levende Christus.

En daarom waren de discipelen zo bedrukt. Ze gingen door zulke diepe beproevingen, want ze konden het verder niet meer bekijken. De Heere Jezus was dood en het was al de derde dag dat deze dingen geschied waren. Nu is het verloren. Maar als die levende Christus eens bij vernieuwing in de staat van Zijn verhoging aan de ziel geopenbaard mag worden - dat is nog geen toepassing hoor - maar dan wordt die verhoogde Middelaar wel geopenbaard.

Als Hij dan eens aan uw ziel geopenbaard mag worden, dat zou zo groot zijn, want Hij heeft de dood overwonnen en het recht op het eeuwige leven voor zijn kerk verworven. Ja, ook in de hemelvaart en dat Hij zo de hemel is doorgedaan om met Zijn Middelaarsbloed, dat aan het kruis is gestort, voor Gods aangezicht te verschijnen. Of als God Hem eens openbaarde zoals Hij zit aan de rechterhand Gods en leeft om te bidden, om de toepassing, namelijk dat de uitverkorenen levend gemaakt zullen worden. Dat Zijn volk in de kracht Gods bewaard blijft, door het geloof tot de zaligheid. En dat ze eenmaal zullen worden opgenomen.

Stéfanus kreeg een kostelijke openbaring daarvan. "Ik zie de hemelen geopend," zegt hij, "en de Zoon des mensen staande aan de rechterhand Gods." Dat gaf hem vrijmoedigheid in het aangezicht van de dood. En zeg eens volk van God, zoudt u denken dat u het met minder kunt doen? Ik zeg niet in dezelfde mate, maar zouden wij buiten Christus God kunnen ontmoeten? Echt niet, hoor. Met al wat er is gebeurd, kunt u God niet ontmoeten. Ja, al zou Hij Zich al dikwijls aan u geopenbaard hebben, al zou Hij zelfs aan uw ziel toegepast zijn als Borg en Middelaar, u kunt er God niet mee ontmoeten. Dat alles is een weldaad, ja, een kostelijke weldaad.

Velen van Gods kinderen zien er naar uit en zeggen: "Dat moet ik nu missen voor mijn arme ziel." En toch zullen ze moeten leren dat ze daar God niet mee kunnen ontmoeten. Maar waar kunt u het dan wel mee? Wel, alleen met de Heere Jezus Want dat leerde Paulus ons en laten we ons maar aan de Schrift houden. Paulus leert ons: "Door Dewelke wij vrijmoedigheid hebben om in te gaan in dat huis dat niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen is." Kijk, dat is nu de zuivere gang. Als Gods volk dat nu gewaar wordt, dan worden het geen grote christenen in dit leven En weet u wat u dan krijgt? Dan krijgt u vele vijanden op de wereld. Och, als u een bepaalde groep overhoudt, dan gaat het nog wel. Maar als u nu gewaar wordt dat u alleen nog maar gezaligd kunt worden door de Heere Jezus, tot het einde toe, dan zult u gewaar worden dat u niet veel overhoudt. Dan zeggen ze: "Nu, bij die man kom je er nu nooit bovenop." Maar echt mensen, u komt er ook nooit bovenop. U komt er alleen maar uit. De apostel zegt: "Wie zijn zij die uit de grote verdrukking komen?"

O, het is niet hopeloos voor Gods kerk. Ja, het kan zo menigmaal door druk en kruis gaan, maar hopeloos is het niet. God haalt Zijn volk er een keertje tussenuit. Ik ben ook wel weer eens een keertje bemoedigd geworden, maar het is nog niet opgelost in mijn hart. Statelijk en standelijk niet. Zie, dan zeggen ze: "Heere, nu word ik toch gewaar bemoedigd en versterkt te zijn," maar dat is nog geen oplossing in elke zaak. En dat geldt ook voor hun staat.

En nu zal het voor het volk opgelost worden als de dood komt. Dan kan het aan deze kant van het graf wel donker zijn, maar als ze aan de andere zijde de Heere mogen ontmoeten en altijd bij Hem zullen zijn, dan zullen ze gewaar worden dat het toch opgelost is. Want daar komt er niet een die zal zeggen: "Ik ben ziek." En dat volk, dat in de hemel komt, zal weten dat zij vergeving van ongerechtigheid hebben.

O, het zal hier niet eeuwig duren. Die strijd duurt echt niet eeuwig. Maar die volharden zal tot het einde toe, die zal zalig worden. Dus ziet u wel, dat er aan de strijd een einde komt? Maar u zult zeggen: "Ik kan niet volharden tot het eind toe, nee nog geen vijf minuten." Ik hoop dat u daar veel achter komt, dan zult u veel de Heere Jezus nodig hebben. Dat u nooit in eigen kracht kunt volharden, maar dat ze in de kracht van Christus bewaard moeten blijven. Want zo als ze denken: "Ik meende in

Uw goedgunstigheit, Gij hebt mijn berg vastgezet, nu zal ik niet meer wankelen", dan liggen ze al gelijk. En dat is in de grond hoogmoed, als u denkt dat u niet meer wankelt.

Maar als u denkt: "Nu ga ik voor eeuwig onder," dan zult u toch wel eens ervaren,

*Hij zal nooddriftigen verschonen,
Aan armen uit gena,
Zijn hulpe ter verlossing tonen;
Hij slaat hun zielen ga.*

Niet alleen als ze aangenaam gesteld zijn. Nee, Hij slaat hun zielen ga:

*Als hen geweld en list bestrijden.
Al gaat het nóg zo hoog.*

Dat zijn twee middelen, die de vorst der duisternis gebruikt. De vorst der duisternis komt met geweld, om alles ondersteboven te keren, of hij komt met list. Dan zegt hij: "Is het ook dat God gezegd heeft?" Dan komt hij zo listig om te proberen de hele kerk aan het wankelen te krijgen. En hij zou ze voorzeker in de eeuwige verdoemenis krijgen, als Christus er niet over waakte. Maar de Heere zegt:

*"Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zo hoog,
Hun bloed, hun tranen en hun lijden,
Zijn dierbaar in Zijn oog."*

Als de Heere Jezus Zijn kerk maar één moment uit het oog verloor, dan was het verloren. Maar kan die kerk de Heere Jezus altijd zien? Wel nee. Ik zeg niet dat Gods volk altijd een oog op de Heere Jezus heeft; dan waren ze wel anders gesteld in hun ziel. De dichter zegt ervan:

*"`k Heb U voorwaar in het heiligdom,
Voorheen beschouwd met vrolijk' ogen.
Hoe zag ik daar Uw alvermogen,
Hoe blonk Uw Goddlijk eer alom!"*

Ja, als Gods volk eens op de Middelaar zien mag door het geloof, dan kun je dat aan hun ogen wel eens zien. Ik heb het wel eens gezien bij sommigen van Gods volk, als ze onder het gehoor van Gods Woord zaten. En ook wel gehoord dat ze naderhand zeiden: "Ze zongen in mijn ziel: *`k zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheid.*" Ja, u kunt het soms aan Gods volk zien, genade kan niet altijd verborgen blijven. Ze hebben soms een voornemen om nooit meer iets te zeggen over het genadewerk, maar als de ziel aangeslagen wordt, dan zijn ze zo aan de praat. Ze hebben wel gezegd: "Heere, ik zal nooit meer in die Naam spreken, want het is bij mij eeuwig mis"; en dan komen ze onder de gesprekken van Gods volk of onder de prediking, en hun ziel wordt aangeraakt. Ondanks hun voornemen om niets te zeggen, wordt hun mond geopend en hebben ze de hele avond het woord. Weet u waarom? Ze konden het niet stil houden. "Was ons hart niet brandende, zeiden de Emmaüsgangers, als Hij (niet de leraar) maar Hij, namelijk Christus, tot ons sprak en ons de Schriften opende?" Dan kunnen ze niet stilhouden. Dan sneuvelen al hun voornemens. Maar dat Goddelijke voornemen, als God dat uit gaat voeren, dat kost de hele mens. En dan moeten ze achteraf bekennen, dat het toch waar geweest is. Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij geroepen, gerechtvaardigd, geheiligd en verheerlijkt. Dan mag Gods volk er weer eens doorheen kijken.

Kennen we er wat van, jongeren en ouderen? Het gaat met u en mij op die grote eeuwigheid aan. En dan valt de beslissing voor eeuwig. In de plaats waar de boom valt, daar blijft hij voor eeuwig liggen. Nee vrienden, daar is geen tijd van bezinning meer, ook in dat opzicht is God onveranderlijk. Ja, misschien zult mijn ziel mocht worden wedervaren: "Hij doet wonderen, Hij alleen." Dan kunt u het zelf niet meer doen, want als God wonderen doet, dan bent u zelf geen wonderdoend mens meer. Dan zegt u: "Heere hoe ellendig heb ik het er vanaf gebracht." Dan wordt u gewaar dat u een onwillige vijand bent. En dat de Heere nog gewillig is om ook mij te zaligen, door het bloed van het Lam. Amen.

Slotzang: Psalm 119: 43.

6. CHRISTUS' TROOSTWOORD TOT ZIJN DISCIPELEN

Zingen: Psalm 89: 3.

Lezen: Johannes 14.

Zingen: Psalm 68: 9 en 12.

Psalm 73: 12.

Psalm 65: 2.

Geliefden.

Wij moeten altijd maar los gemaakt worden van hetgeen waar we aan verbonden zijn, en verbonden worden aan hetgeen waar we geen oog voor hebben. En dat niet alleen in onze natuurstaat, maar ook in de genadestaat.

Gods volk moet ook overal van los gemaakt worden en anderzijds aan den Heere zelf verbonden worden. Dat is louter Gods werk. Dat geldt Gods Kerk, maar dat gold ook de discipelen. Wat waren ze gebonden aan den Heere Jezus! Drie jaren hadden ze met Hem op de aarde gewandeld. Als het aan hen gelegen had, was Hij altijd op de wereld gebleven, en nooit de dood ingegaan en ook niet naar de hemel. Zo hadden ze het zich voorgesteld. Dan hadden zij ook meegestreden om Hem een plaats te bezorgen op de troon van David te Jeruzalem. En dan natuurlijk die elf discipelen het ministerie vormen. Daar hadden ze zin in.

Dat kan ik nu zo goed begrijpen, dat is een weg van bergopwaarts. Maar nu ging het zo geheel anders met de Zaligmaker, het ging allemaal zo bergafwaarts en daar hadden ze geen zin in. "Ziet", zeiden ze, "De Joden hebben U onlangs gezocht te stenigen en gaat Ge nu wederom naar Jeruzalem?"

Met andere woorden: "Wordt nu eens wijzer, het zal U het leven nog kosten." En dat is ook gebeurd, maar voor het zo ver was, kregen ze in de Paaszaal te horen, dat de Heere Jezus van hen scheiden ging. Die tijding vervulde hun harten met grote droefheid en ontroering.

Ik dacht daar over te spreken, dat de Heere Jezus Zijn troostwoord sprak tot Zijn ontroerde en treurende discipelen.

We lezen onze tekst in Johannes 14: 1 t/m 3.

Uw hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zo zou Ik het ar gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben.

Tot zo ver.

Ziedaar: *Christus troostwoord voor Zijn discipelen.*

Hierin wordt gehandeld:

- I. Over een ontroerd volk. "Uw hart worde niet ontroerd."
- II. Over een ruime plaats. "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen."
- III. Over een wederkomende Middelaar. Gelijk er staat: "Dan kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben."

I.

We hebben het reeds aangestipt. Toen Christus sprak van Zijn heengaan, van Zijn vertrek van de aarde naar de hemel, was grote ontroering de vrucht ervan in het hart van Zijn discipelen. Dat konden ze toch niet berekenen, dat het zo moest gaan. Een blijvende Christus, daar hadden ze veel mee op, maar een weggaande dat kon toch niet? Ze konden toch niet leven buiten Hem? Als er moeilijkheden waren, onderling of met de mensen, dan loste de Heere Jezus die moeilijkheden op. En dan waren ze allemaal weer stil en was de mond gestopt. Het was toen ook al net, zoals *Justus Vermeer* zegt in zijn Catechismus: "God geeft Zijn volk mondstoppers." Dan heeft er geen mens meer wat in te brengen als Hij spreekt. Hij heeft het laatste woord.

Wat kan een mens veel woorden bezigen, wat kan hij zich druk maken over van alles en nog wat, en als God gaat spreken dan is hij uitgepraat. Hoort maar, wat Job zegt: "Ik zal niet meer voortvaren te spreken." "De hand op de mond", zegt hij.

U kunt het bij de discipelen ook waarnemen. We zien hier een ontroerd volk. Waarover waren ze dan zo ontroerd? De Heere Jezus was toch nog bij hen? Ja, maar Hij had gezegd dat Hij zou gaan vertrekken naar het huis Zijns Vaders met de vele woningen, en dat kon niet bij de discipelen. En ik denk dat het bij Gods volk ook niet kan. Denk eens aan de Emmaüsgangers, aan wie Hij Zich openbaarde. Er staat, dat ze zeiden: "Blijf bij ons, want het is bij den avond en de dag is gedaald." Ze hadden Hem zo graag bij zich gehouden. Als Christus spreekt van weggaan, dan is Zijn volk ontroerd; ze konden Hem niet meer missen. Ik denk dat het nog zo is. Als de Heere Zijn volk in de vruchten en in de gemeenschap met Christus doet delen, en Zijn aanwezigheid op geestelijke wijze in de ziel openbaart, dan zeggen ze: "Het is ons goed aan die plaats geweest te zijn, dit was niet dan een huis Gods, dan een poort des hemels."

Ze zouden wel wensen, dat dit vruchtelijk leven nooit meer over ging, dat ze van de ene vrucht in de andere konden leven. Dat is een aangenaam leven de eerste tijd. Dat volk kan wel eens zeggen bij het ouder worden:

*"Och wierd ik derwaarts (naar die eerste tijden) weergeleid,
Dan zou mijn mond U d' ere geven."*

Drie jaren lang hebben ze veel met Hem mogen wandelen, veel mogen beluisteren, zodat, als Christus vraagt: "Wie zegt gij, dat Ik ben," dan zegt Petrus: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods!"

Hij had toch wel eens zo tot hun ziel gesproken, dat het ingang in hun hart gevonden had, en daarom waren ze zo aan Hem gebonden. "Zoudt gijlieden ook niet weggaan?" Sprak de Heere Jezus, nadat velen, die van de broden gegeten hadden, waren weggegaan. "Tot Wien zouden wij henengaan? Zeiden Zijn discipelen, Gij hebt de woorden des eeuwigen levens!" Kijk, dat was toch een volk, dat hoewel ze er niet veel van verstonden wat Hij kwam doen op aarde, toch aan de Middelaar verbonden was.

Door genade waren ze in de ziel aan Hem verbonden, en als Christus dan ook spreekt: "Ik ga heen tot de Vader", dan zijn ze ontroerd. Nee, zo moet het toch eigenlijk niet. Weggaan? Dan hielden ze niets meer over. In die eerste tijd, als Gods kinderen de levende vruchten van Christus in hun ziel hadden, dan meenden ze: "Gij hebt mijn berg vastgezet, nu wankelt hij nooit meer." Dan dacht dat volk in die tijd, dat ze alle twijfel en alle ongeloof wel te boven waren. Ze waren toch zo zalig in hun ziel gesteld. Zo moest het eigenlijk blijven. En dan zongen ze:

*Jeruzalem dat ik bemin,
Wij treden uwe poorten in,
Daar staan o Godsstad onze voeten.*

Zo dachten de discipelen er ook over, regelrecht op Jeruzalem af, hun Meester op de troon van vader David, de apostelen er rondom, en een grote schare die Jezus aanhing. Zo hadden ze zich dat Koninkrijk Gods voorgesteld. En nu zegt de Heere Jezus dat Hij weggaat, dus er komt van die heerlijke staat, die ze zich voorgesteld hadden, niets terecht. En vandaar dat hun harten zo ernstig ontroerd waren. Ze dachten: "Als Hij weggaat, dan is het voor ons niets meer gedaan, dan kunnen we niet blijven leven." Omdat Christus nu gesproken had van Zijn vertrek, waren ze toch zo ontroerd. En daarom sprak de Heere Jezus hen zo vaderlijk toe.

Hoor maar, wat Christus zegt in Zijn aanspraak: "*Uw hart worde niet ontroerd.*" En dan gaat Hij ze zo kostelijk onderwijzen. Dan zegt Hij wat ze gekregen hadden, en ook wat er nog aan de oefening ontbrak. Sommige mensen - ik spreek over Gods levende volk - zijn dadelijk aan de weet gekomen wat ze bezitten, en dat worden grote christenen. Die groeien hard, want ze weten het zo goed. Maar hier heb je christenen, die gezegd moeten worden wat ze bezitten. Het waren de discipelen.

En wat zegt de Heere Jezus dan? "*Gijlieden, die zo ontroerd zijt in uw hart, gijlieden gelooft in God.*" Dat is een kostelijke genade, als je zeer ontroerd bent in je ziel, en de Heere Jezus zegt, dat je toch het ware geloof gekregen hebt. Al zou nu de gehele Kerk op aarde zeggen dat je genade hebt, maar heb je niets aan. Maar als de Heere Jezus zegt: "Gijlieden gelooft in God", dan is het raak. En toch, Hij zegt niet alleen, dat ze het ware geloof bezitten, maar Hij zegt ook wat er nog aan ontbreekt. En daar is een mens niet zo snel achter.

"*Gijlieden gelooft in God.*" En dan zegt Hij: "*Gelooft ook in Mij.*" Alsof Hij zeggen wil: Al ben Ik dan niet meer lichamelijk op de aarde, zodat ge meer door het geloof snoet leren leven, dan zal Ik nochtans voor u zorgen. Ik zal u gadeslaan en Ik zal u net zo lang leiden, totdat Ik u opneem in de heerlijkheid, zodat u weer bij Mij zult zijn. Dat is eigenlijk het betoog in de tekst; ze moesten nu leren, meer door het geloof te gaan leven. En dat is niet een geloof dat ze in hun hoofd hebben, en ook niet een geloof, dat in de mond zit. Met de mond belijdt men, dus dat is wel nodig voor de zuivere belijdenis, maar niet het hart gelooft men ter rechtvaardigheid. En nu wil de Heere Jezus zeggen dat dit geloof in hun hart zat. Maar Hij zei ook wat er aan ontbrak in de oefening. Ze geloofden wel in Hem, bij aanvang en in beginsel, maar geloven in God en geloven in Christus is een onderscheiden oefening. Het is of Hij zeggen wil: "Het wezen, het beginsel van het geloof is wel in je hart, maar nu ontbreekt er zoveel in de oefening. Je hebt geen licht over Mijn persoon, over Mijn arbeid, en over de weg die Ik ga."

Zij wilden Hem hier houden. Zij wilden een Christus hebben, Die altijd bij hen op de aarde was, Die wonderen deed en de Joden weer een kostelijk rijk bezorgen, en de gehate Romeinen het land uitjagen zou. Zo hadden ze het gedacht. Het staat toch in Lukas I? "God zal Hem de troon Zijns Vaders Davids geven." En kijk, daar hadden ze alles voor over, dat de Heere Jezus daarop zou plaats nemen. Dat geloofden ze wel. Maar in Hem te geloven, juist als Hij de dood ingaat en als Hij naar de hemel gaat!

Geloven in een vriend die je altijd weldoet, dat is niet zo moeilijk, maar geloven dat die vriend je blijft weldoen als hij vertrekt, daar is wel een beetje meer geloof voor nodig. Dan is het vaak: *uit het oog, uit het hart.*

En ach, wat is dat ook dikwijls zo bij Gods volk! Als ze levendig gesteld zijn, hebben ze soms een geloof waarmee ze bergen verzetten kunnen, maar o, als de Heere Zich

gaat onttrekken, en hun ziel op de proef gaat stellen, dan worden ze gewaar dat ze niet zoveel geloof hebben dan ze belijden. Dan leren ze het onderscheid tussen de belijdenis en de beleving.

"Uw hart worde niet ontroerd." God heeft een volk dat dikwijls ontroerd is over de handelwijze van de Heere Jezus. Daar verstonden de discipelen ook niets van. Weet je hoe ze er over dachten? Nu heeft Hij toch gezien hoe het in Jeruzalem toeging. Daar hebben ze Hein willen stenigen, en waarom is Hij dan nu - ,veer teruggekomen? Dat konden ze ook al niet begrijpen. Als het aan hen gelegen had, waren ze nooit meer in Jeruzalem gekomen. Daar was het zo gevaarlijk! Had de Heere Jezus zelf niet gezegd in Matth. 24: "Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt en stenigt." Ontroerd was hun hart, nu hun Meester sprak van hen te verlaten.

Het duurde maar kort meer en dan ging Hij weg, en dat konden ze niet hebben. Dat is nog zo, hoor! Je hebt er nog velen onder Gods kinderen, die zeggen: "Zolang het geloof levendig in mijn ziel is, en ik neem de vruchten waar, dan geloof ik het wel, dat ik er bij ben, hoor, en dan heb ik een beetje vruchtelijk vertrouwen op den Heere." Maar als Hij het op de proef gaat stellen, en Zijn aangezicht zo verbergt, zie, dan kunnen ze niet geloven.

Dat is toch een les om als een verloren zondaar gezaligd te worden, en niet als een gelovige. Dan is er menigmaal ontroering in de harten van Gods volk, en dan zeggen ze: "Heere, moet het nu zo? Nu had ik gedacht om steeds bergopwaarts te gaan en al maar groter gelovige te worden, en nu houd ik niets meer over van al die oefeningen die ik vroeger dacht te hebben, en van al die kracht die vermenigvuldigd werd, heb ik niets meer over gehouden."

En dan hebben ze soms anderen de weg gewezen, hoe het moest. "Dan zul je dit meemaken, en dan moet dat er nog bij, en dat moet er nog af." Dat konden ze toch zo vertellen in die eerste wegen, want zo hadden ze het ook geleerd. En later moeten ze zeggen, dat ze er zelf niets meer van weten, hoe het nu moet. Weet je, waar dat volk dan terecht komt? Psalm 25 gaan ze dan leren:

*Heere, ai maak mij Uwe wegen,
Door Uw Woord en Geest bekend.*

Want dan weten ze er niets meer van. Ze hadden gedacht dat ze ziende waren, en dan kun je je weg aardig bekijken. En die van een ander ook!

Dat zal al Gods volk wel leren, dat ze dikwijls meer licht voor een ander clan voor zichzelf hebben. Weet je wat de mensen dan wel eens zeggen? Dat hebben ze mij ook wel eens gezegd hoor! "Jij moest eens een beetje meer geloof hebben", en dan zei ik: "Dat heb je goed bekeken; ik ben het goed met je eens. Mensen, ik ben nergens zo arm aan als aan de beoefening van het zaligmakend geloof."

Vroeger had ik zakken vol geloof en nu heb ik er nog geen kruimel van in m'n hart. Het is ook niet allemaal geloof wat je er voor houdt. Als het op de zeef komt, dan heb je niet zo'n groot geloof als wanneer je in het zonnetje zit te genieten. Het is gemakkelijk te geloven als de Heere voorgaat en je de weg wijst. Dan gaat het wel. Maar als Hij Zijn aangezicht verbergt, en het werk Gods in de ziel zo op de proef stelt, dan zullen we wel niet zoveel geloof meer hebben, denk ik.

En ach, wat kan het stormen in de ziel van Gods volk. Dan zeggen ze: "Heere, zou er nog wat van overblijven?" Ik denk, dat Petrus daar toch wel wat van geleerd had. In zijn zendbrief staat: "Gij, die in de kracht van God bewaard blijft door het geloof tot

de zaligheid." En voordien zat hij de Heere „Jezus te verdedigen, en later schrijft hij, dat hij door de kracht van God bewaard was, door het geloof, tot de zaligheid. Dat is toch heel anders.

Eerst zegt hij tegen de Heere Jezus: "Het zal U geenszins geschieden, dat ze U kruisigen en doden, daar zal ik wel voor zorgen, ik zal mijn leven wel voor U zetten." En waar is hij nu achter gekomen? Dat de Heere Jezus Zijn leven voor hem moest geven! Daar had hij eerst geen oog voor. Vandaar, dat de harten zo ontroerd waren.

En als het volk van God levendig gesteld is en ze rusten op hun bekering, en op hun gestalten, en ze rusten op de weldaden, ach, dan hebben ze een geloof, waarmee ze wel over bergen heen kunnen. Maar o, als God wat dieper gaat ontdekken en de Rechter Zich meer in hun ziel gaat openbaren en God gaat ze meer ontdekken wat ze geworden zijn in hun verbondshoofd Adam, dan zal het voor hen toch een eeuwig wonder worden, als ze nog een der dagen van de Zoon des mensen mogen zien. En het zal ook zo'n eeuwig wonder zijn als God op het eind zegt: "Komt in, gij gezegende Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk."

"Uw hart warde niet ontroerd." Ja, dat volk van God is vaak ontroerd, want de wegen die God roet Zijn volk houdt, zouden ze wel willen bekijken, maar ze moeten leren dat ze die alleen maar van achteren kunnen bekijken, en dan moet het nog licht zijn ook. De godzalige Ledeboer drukt het zo kostelijk uit: "Al heb ik een paar goede geestelijke ogen gekregen", zegt hij, "dan kan ik toch alleen maar zien als het licht is, anders zie ik niets." En zo is het, hoor!

"Uw hart worde niet ontroerd, gijlieden gelooft in God." Het is wel een waar beginsel in je hart, maar, wil de Heere zeggen, er ontbreekt zoveel aan in de oefening. Wat zijt ge toch blind voor die Christus, waar ge nu dagelijks mee wandelt. Blind voor Zijn Borg- en Middelaarswerk.

"Geloof ook in Mij", zegt Hij. "Ook al ga Ik nu de dood in, ook al ga Ik naar de hemel, gelooft ook in Mij." Wat zijn dikwijls de ogen van Gods kinderen daarvoor gesloten. Als je over die vruchtelijke bediening spreekt, dan heb je veel vrienden, maar als je meer over de ontdekking gaat spreken, dat je als een verloren mens en als een doemwaardig mens gezaligd moet worden, dan houd je er maar een paar over. Dan gaat het net als bij de Heere Jezus, "Van toen af wandelden velen niet meer met Hem."

Ik kan het nog begrijpen ook. En toch is het de weg naar de eeuwige zaligheid. Daar kom je niet anders, dan als een hel - en doemwaardig mens. Daarom waren de harten zo ontroerd, zij konden zonder de Heere Jezus niet zalig worden. En nu zegt Hij, dat Hij gaat vertrekken. Nee, daar moesten ze niets van hebben, dat bracht ontroering in het hart. Daarom spreekt Hij dat volk toe: "Uw hart worde niet ontroerd." En Hij spreekt ze troostwoorden toe.

Hoor maar wat Hij zegt: *In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen."*

II *Daar wijst Hij ze op een ruime plaats*, onze tweede hoofdgedachte.

Weet je wat Gods volk wel eens zegt? "Dat geloof ik, tjaar twijfel ik niet aan, dat er in de eeuwige zaligheid ruimte is voor de ganse uitverkoren Kerk." Daar twijfelt niet één kind van God aan. Niet een! Maar... Of zij daar zullen komen, en hoe dat nu moet. Kijk, daar zit het nu net vast.

Je kunt wel eens in de ruimte gestaan hebben, en je kunt wel eens in de ruimte gekeken hebben. Stefanus keek ook in de hemel. Toen was hij nog in de wereld, en wat zegt hij? Handeling gen 7: "Ik zie de hemelen geopend en de Zoon des mensen staande ter rechterhand Gods." Nu, dat is toch een kostelijke stand in het genadeleven? Maar, toen moest hij nog gedood worden, om bij Hem te komen. Kijk, en daar heb je nu genade voor nodig, en die had Stefanus in een ruime mate. Weet je waar dat uit blijkt? Hij was vol des Heiligen Geestes, en hield zijn ogen naar de hemel. Daar blijkt het uit in de eerste plaats. En in de tweede plaats blijkt het daaruit, dat hij bad voor zijn vijanden, die hem dood gooiden. De meeste mensen zouden hen vervloeken, hij bad er voor. En ik geloof vast, dat God dat gebedje van Stefanus verhoord heeft.

Nu vraagt u mij natuurlijk naar het Schriftuurlijk bewijs, en dat hopen we u te geven. Paulus, die vroeger Saulus genaamd werd, zegt in een van z'n brieven: "Als het volk van God omgebracht werd, stemde ik het toe." En ook, als de Godsgetuige, Stefanus, gestenigd werd, was hij er bij om de kleren te bewaren. En die Saulus, de latere Paulus, werd door God in het hart gegrepen, later op de weg naar Damaskus. Stéfanus had gebeden: "Reken hun deze zonde niet toe." Ik denk vast dat God dat gebed verhoord heeft. God was dat gebed van Stefanus nog niet vergeten, want het echte, ware gebed werkt God in je ziel, dat is niet van jezelf.

Een mens moet wel bidden, maar hij kan het niet. En daar moet je nu achter komen, mensen, dat je het niet kunt, en toch moet doen. "Wij weten niet te bidden, gelijk het behoort," zegt Paulus. Dus je kunt zien, dat hij geleerd had, dat hij het niet kon.

Maar... zegt hij, (en toen openbaarde hij, dat hij wel wist, waar het ware gebed vandaan komt). "de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen, dewijl Hij naar God voor de heiligen bidt." Kijk, dat had hij nu allebei leren kennen. Dat hij het moest doen en dat hij het niet kon. Als een Farizeeër kon hij het goed, maar toen God hem in z'n ziel gegrepen had, kon hij het niet meer. En toen ging het pas, want toen zuchtte de Heilige Geest in z'n ziel. Toen ging het anders.

"In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen." Christus spreekt hen toe om de genade in hun ziel te versterken, opdat ze het niet zouden verwachten van een Middelaar, Die op de aarde bleef, maar van een Middelaar, Die naar Zijn Vader toe ging. Alsof Hij zeggen wil, dat al veranderen nu de omstandigheden, Hij echter niet verandert.

Hij getuigt er van: "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen." Daar kun je van opaan, want Hij kwam er vandaan en Hij wist hoe het er was. "Anderszins zou Ik het u gezegd hebben." Wonderlijk, dat de Heere Jezus hier gaat spreken over een hemelse ruimte tot de apostelen, die het zo benauwd hadden in hun hart. En dat is nu nog zo. God geeft ruimte aan Zijn volk, als ze in de engte verkeren.

"Zalig - zijn zij die juichen, en al de getroosten", dat staat er niet! "Zalig zijn zij die treuren, zij zullen getroost worden." Zalig zijn zij, niet die hun gemis bepraten, maar die God gedurig in het gemis zet, want die zullen de vervulling bekomen. Hij wijst ze naar boven. En wat is dat nu nog nodig voor Gods levende kerk, want wij mensen zijn uit de aarde, aards.

Ik denk nog wel eens aan een oude ouderling uit Zeeland, die al 82 jaar was, toen hij tegen mij zei: "Toen ik jong was, had ik veel last van de verdorvenheid van m'n hart." Ik zei: "Dan wilde je zeker een heilig mens worden?" "Net, precies", zei hij. "En nu ben ik oud geworden, en weet je waar ik nu zoveel last van heb? Van mijn aardsghezindheid; ik heb er nog niets geen zin in om te vertrekken." Dat ben ik nooit vergeten.

Wereldsgezindheid en aardsgezindheid, dat is broertje en zusje. Dat komt van één wortel. Ik heb wel eens gelezen in Gods Woord: "*Ai, hoe kleeft mijn ziel aan het stof.*" Dat was er ook een, die last gekregen had van z'n aardsgezindheid.

"Uw hart worde niet ontroerd. Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen, Ik ga heen om u plaats te bereiden."

Moet daar plaats bereid worden? Ja, daar moet plaats bereid worden, anders is er geen plaats voor ons. "Nu ben je toch zo bekrompen", zeggen de mensen: "De hemel is toch zo ruim, miljoenen kunnen er in." En de Heere Jezus zegt: "IK ga heen om u plaats te bereiden." Dus, mensen, als er geen plaats voor je bereid wordt, dan is er geen plaats voor je. Echt niet, hoor!

Je eigen hart voorbereiden voor de wedergeboorte is er ook niet bij, daar doe je niets aan. En hoe korter bij God, hoe naeer vijandschap je openbaart, en hoe meer tegenstand! God moet plaats maken ook in het hart. Daar doe jezelf niets aan.

Paulus zegt: "Ik arbeid overvloedig, opdat Christus een gestalte in u krije, en door het geloof in uw hart wone."

Zie je wel, dat God er plaats voor maakt? Anders is er bij ons nergens plaats als voor hetgeen ons vlees bekoort, maar voor alles, waarin de ziel gezaligd en God verheerlijkt wordt, daar moet plaats voor gemaakt worden, en dat is een stervend leven. Lees zondag 33 maar. Het sterven van de oude mens en de opstanding van de nieuwe. En die nieuwe mens staat niet op, als de oude niet gekruisigd wordt. Die nieuwe mens kan geen wasdom verkrijgen, als de oude niet sterft. En een mens doet al zijn best om in leven te blijven, en dan is de een nog beter bekeerd dan de ander. We willen allemaal boven water blijven.

Ik denk nog wel eens aan wijlen dominee Van Oordt; dat was een geoefend mens in de genade, en weetje wat hij zei? "De mensen zeggen: Je moet eens een keer overboord. Maar... zei hij, dat gaat bij die mensen gemakkelijk, want ze springen overboord en dan pardoes in de vis, en dan hebben ze nog geen natte voeten." Als God je overboord zet, is het anders. Daar lees ik van: "Toen beschikte God een vis." Kijk, die Goddelijke beschikking openbaarde Hij pas, toen Jona in het wier lag. "Het wier was aan mijn hoofd gebonden en de golven gingen over mij heen." Hij zag het niet van te voren.

O, God werkt Zijn volk er onvoorwaardelijk uit. En als je nu eens onvoorwaardelijk met God verenigd mag worden, in welke oefening dat ook is, dan doet God je geen kwaad, want dan heb je jezelf er voor over; eerder niet.

Daarom wijst de Middelaar ze er op, omdat ze het allemaal beneden zochten. En dat is de mens zo eigen, omdat hij uit de aarde aards is. "Maar Ik ga heen", zegt Hij, "om u plaats te bereiden. En als Ik dat gedaan heb, dan zal Ik u tot Mij nemen." Eerder niet! Het is alsof Hij zeggen wil tegen Zijn volgelingen, dat er een leven van arbeid en van oefeningen voor hen ligt. Er ligt nog een leven van veel tegenheden, van veel verdrukking.

"In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen." Toen de Heere Jezus dit tot hen sprak, keken ze op de moed, maar dat ze in de verdrukking zouden komen, hebben ze later moeten inleven. En zo moet Gods volk het nog inleven.

"Uw hart worde niet ontroerd." Wat was het een aangename wandel met de Middelaar, Die alle problemen oploste. Maar wat een grote problemen kwamen er in de ziel, toen Hij naar de hemel gevaren was. Toen wisten ze het niet meer. En al heeft

Hij hen kostelijk in de genadestaat bevestigd, zodat ze met grote kracht getuigenis gaven van de opstanding van de Heere Jezus, ze hebben toch wegen moeten doorwandelen, waar ze van tevoren niets van bekijken konden. Ze zijn gegeseld geworden, in de gevangenis geworpen, ja, ze werden bekeken als het uitvaagsel van de maatschappij. Dat is heel wat anders dan minister worden in Jeruzalem.

Ze moesten vaak leven van giften en gaven, en soms kregen ze slagen cadeau, en vervolgingen en gevangenschap. En dan lees ik toch van die apostelen, dat ze in de gevangenis Gode lofzangen zongen. Dat is genade! Zingen als het voorspoedig gaat, lijkt me nog niet zo moeilijk, maar als je met al je genade eens in de banden en in de gevangenis terecht komt, en ze zeggen: "We moeten niets meer van je hebben, we zullen je zo spoedig mogelijk kwijt zien te raken", dan wordt het anders. Dan komt er een mens openbaar, die geen geloof heeft als God het niet werkt. Zo arm wordt hij dan. Dan komen de vijanden ook openbaar.

En weet je, wat er ook openbaar komt? De trouw van de Verbondsmiddelaar. Die had het gezegd: "Ik ben met ulieden, tot aan de voleinding der wereld." Maar dat heeft Hij betoond in zulke wegen, en dat doet Hij nog wel eens. "Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde, en tot in der eeuwigheid."

Weten doen we dat altijd wel, maar ik ben blij, als ik het eens een keer mag geloven, met toeëigening voor m'n eigen ziel, want dan heb ik een hemel op aarde; dan hoef ik er ook niets meer aan te doen.

"Ik ga heen om plaats te bereiden." Er is niet één mens, die een plaats bereiden kan in de hemel, zomin als hij een plaats bereiden kan in z'n hart voor Christus. Dat gaat óók niet. Wie doet dat dan? Dat is het werk van God de Heilige Geest. Die overtuigt, en ontdekt, en breekt de mens van binnen af. Al wat openbaar maakt, is licht, en dan word je een helwaardig mens. En als je een helwaardig mens wordt, dan kun je toch niet direkt zeggen: "Ik ga naar de hemel toe?"

En dat is nu de weg, om een onwaardig, een hel - en doemwaardig mens te worden. Dan doe je niets dan vechten, mensen, totdat God je er mee verenigt. En dat moet in elke weg. Niet één keer, maar telkenmale. Státelijk kun je maar één keer verenigd worden, maar in de stand van het leven is dat een blijvende, doorgaande zaak, tot aan je dood toe.

Dan is het precies zoals er staat in het Hooglied: "Trek mij, en wij zullen U nalopen." En waar de Goddelijke trekking dan ontbreekt in het hart, loopt men weg, maar uien loopt niet na. Ik heb wel eens uitgedrukt: "Het zal toch een eeuwig wonder zijn als er één in de zaligheid komt. Dan zal het vast uit genade zijn." De apostel zegt zo in Efeze 2: "Uit genade zijt gij zalig geworden." Hier waren ze in hope zalig. "Dat niet uit u", zegt hij, "dat geloof is Gods gave." Dus ze worden zalig, omdat God het wil! Daarom zullen ze er komen, want God verandert niet in Zijn wil.

En als dat nu eens open valt, dan zeggen ze: "Nu geloof ik dat God mij er wil hebben, en dat Hij mij er ook brengen zal." Dan zullen ze het verstaan: "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen." Vele plaatsen, grote ruimten, wil de Heere Jezus zeggen, waar God al de Zijnen in brengt. Asaf had het goed bekeken, toen hij zei: "Als Gij mij naar Uw raad zult geleid hebben dan zult Gij mij in heerlijkheid opnemen."

Als ik er moest komen, omdat ik zo'n gelovig mens hen, dan kwam ik er nooit. En toch heb je dat geloof zo nodig. Inderdaad! Ik hoop dat God het in jullie hart plant, en dat je er veel van mag beoefenen. Maar ik hoop niet minder, dat God je gedurig ontdekt, en dan zul je gewaar worden, dat je alleen maar geloof hebt, als God het werkt, en zolang als God het geeft, want anders ben je de oefening weer kwijt.

"Ik ga heen oen u plaats te bereiden." De Heere Jezus gaat hen voor. Hij gaat al Zijn uitverkorenen voor. Niet in lichamelijke zin, maar als Hij niet voor gaat, dan komen ze er nooit. Weet je, wat de ganse genadeweg is? Dat is, de Middelaar nodig te krijgen. Maar dan moet je toch wel onder de wet gedood worden, anders krijg je de Middelaar niet nodig.

Dat is hetgeen, wat God de Heilige Geest doet: Almaar meer in het hart de wet van God ontdekken, opdat ze een verloren mens worden. "Want Ik ben gekomen", zegt de Middelaar, "om te zoeken en zalig te maken dat verloren was." Ja maar, we liggen toch allemaal verloren? Inderdaad, de Schrift zegt het, en wij belijden het met de mond.

Maar wat heb je een leven lang werk, om dat nu eens te leren, dat je een verloren mens bent uit kracht van de toerekening van die ene zonde van Adam. En dat je een verloren mens blijft, met al je beste voornemens, en dat God nu in het hart van zo'n verloren mens werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. Daar heb ik m'n leven lang voor nodig. Dat is gedurig de beoefening, en dan zul je nog wel moeten zeggen: "Ik heb er maar weinig van geleerd."

Wat zijn die tijden veranderd, toen dat volk van God in hun eerste wegen sprak: "Ik heb er veel van mogen leren." En wat zullen ze zeggen, als ze oud geworden zijn? Dan zeggen ze: "O God, wat hebt U een arbeid aan m'n ziel besteed, en wat heb ik er nog weinig van geleerd! Wat ben ik een blinde en een dwaze!"

Voor die mensen gelden de beloften, voor die geestelijk blinden, die God ontdekt aan hun blindheid: "Ik zal de blinden leiden door de wegen, die ze niet geweten hebben, en langs de paden, die ze niet gekend hebben."

Dus als je nu meent te zien, mensen, dan blijf je nog in je blindheid. Dat is me toch een weg voor het vlees, gedurig tot God te zuchten: "Zendt, Heere, Uw licht en waarheid neder!" Weet je wat de mensen dan wel eens zeggen: "Hij zit zeker veel in het donker."

Die mensen hebben er heel geen erg in, wat donker en licht is, dus ze menen dat ze altijd in het licht zitten. Dan weet je het onderscheid niet. Maar als je licht van boven gekregen hebt, dan kom je er achter wat het donker is. En dan zullen de dagen der duisternis vele zijn in het hart van Gods volk. Als ze van de ruime woningen lezen, dan zeggen ze: "Dat geloof ik voor de hele Kerk, maar o God, wat zal het toch een eeuwig wonder zijn, als ik er in kom."

Bunyan zei (in zijn Christenreize kun je het lezen): *"Als ik er kom, dan zullen al de hemelklokken luiden."* Zo'n groot wonder zou het voor hem zijn. En wat had die man veel van God geleerd!

"Uw hart worde niet ontroerd. Ik ga heen." Kijk, Hij ging ze voor, anders konden ze er niet komen. En dat is nu in de oefening precies hetzelfde. Zover als de Heere Jezus voorgaat, door Zijn Geest en door Zijn Woord, om je ziel te onderwijzen, zover kun je in Hem geloven, en verder niet. Voor de rest ben je stekeblind. Al weet je het uit de Bijbel met je hoofd, dan weet je het nog niet in je hart.

De discipelen waren bedroefd, omdat Hij ervan sprak, dat Hij naar de hemel zou gaan. Maar... zegt Hij: *"Ik ga heen om plaats te bereiden. En als Ik u plaats zal bereid hebben, dan kom Ik weder tot u."* Dat voert mij tot onze laatste hoofdgedachte; *Een wederkomende Middelaar.*

Voor ik daar iets van zeg, wil ik eerst laten zingen Psalm 73: 12.

*'k Zal dan gedurig bij U zijn,
In al mijn noden, angst en pijn;
U al mijn liefde waardig schatten,
Wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten.
Gij zult mij leiden door Uw raad,
O God, mijn heil, mijn toeverlaat;
En mij, hiertoe door U bereid,
Opnemen in Uw heerlijkheid.*

Toepassing

III Een wederkomende Middelaar.

"En wanneer Ik u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder tot u." De wederkomende Middelaar. Dat is groot voor een weglopend mens. Er zijn velen die zeggen: "Heere, ik heb het al zo dikwijls gevraagd, en U al zo lang gevolgd, en het lijkt wel of U mij helemaal niet wilt hebben." Ja, zo bidt Gods volk vaak. "Heere", zeggen ze, "Nu heb ik al zoveel gevraagd, en nu is het net of U niet meer naar mij omkijkt."

Een mens gelooft niet zo gauw, dat hij zelf onwillig is en dat de Heere Jezus gewillig is, hoor! Dat moet God hem in z'n ziel openbaren. Ja, hij gelooft wel, dat God gewillig is voor Zijn volk, maar niet, dat de Middelaar gewillig is naar hemzelf terug te komen. Als je in de moeite, in de zorgen en in het ongeloof niets liever in je ziel in de beoefening hebt, dat van God is, en je er ook niets meer van bekijken, en er ook niets meer van geloven kunt, en dat Hij dan toch terug komt.

Ach, wat denken de mensen vaak, dat Hij terug komt, wanneer ze goed gesteld zijn, maar dan kwam Hij bij mij nooit meer, hoor! "ja", zeggen ze, "Hij zal wel terug komen, maar je moet het natuurlijk wel geloven."

Maar waar moet dat geloof vandaan komen? Dat zou ik wel eens willen weten. Het staat toch in Efeze 2: 8, waar dat geloof vandaan moet komen? Dat is een gave Gods!

Ik dacht, dat de Middelaar het geloof dan weer eerst werken moet in het hart, en anders krijg ik het nooit meer. Geloven is geen verstandswerk, hoor! Dat denken de mensen tegenwoordig. Nee, dat is werkelijk een gave Gods, bij aanvang, als Hij het in je ziel plant, bij de voortgang, als Hij het geeft te beoefenen. En weet je, waar nu juist onze ogen voor geopend moeten worden? Voor die eeuwige grondslag, die de Middelaar gelegd heeft en bevestigd in Zijn bloed, want een mens zoekt het altijd in zijn eigen hart, en wordt hij dan een beetje levendigheid gewaar, dan gelooft hij het wel. Maar dat hij er nu komen moet door die enige Middelaar Gods en der mensen, (want er is toch geen andere Naam onder de hemel gegeven waardoor we zalig moeten worden) dan moet Hij toch eerst in je ziel geopenbaard worden. Niet alleen in de vrucht, die ben je zo weer kwijt als grondslag, maar als God Hem door de Heilige Geest eens in je ziel openbaart, mensen, dan wordt het zo'n eeuwig wonder. Dan zeg je: "Ik heb al duizend maal over de Heere Jezus gelezen, en ik heb Hem nog nooit gekend, zoals God Hem nu openbaart." Zo'n wonder wordt het in je hart.

Nu zijn er velen van Gods kinderen, bij wie de Middelaar geopenbaard is geworden door de Heilige Geest, en iets van Zijn persoon, en van Zijn werk, en dan zeggen ze: "Och, nu is het allemaal opgelost, want nu heb ik Hem gekregen."

Maar het is niet waar, hoor! Hij heeft Zich geopenbaard, en toen hebben ze Hem door het geloof gezien, maar dan hebben ze Hem niet gekregen, dan is Hij niet toegepast! En die openbaring kan zo ruim zijn, dat al de schuld van Gods volk er onder ligt, en dat door Zijn liefde al de ongestalten en al de ellende die ze hebben, bedekt ligt, en dat ze ook niet bang zijn om te sterven. Zo kan het zijn in hun hart.

En toch, als God verder gaat ontdekken, dan worden ze een gemis in hun ziel gewaar. Ze worden gewaar, dat Hij Zich geopenbaard heeft, maar dat Hij niet toegepast is. Hoe moet dat nu? Hoort ge, wat de Heere Jezus zegt? Hij zegt tot dat volk, dat treurde en een ontroerd hart had, het volk, dat zo in het gemis voor God zat: *"Ik kom weder tot u."*

Als Hij nu niet voortdurend wedergekomen was, dan hadden ze nooit meer kunnen geloven, want Hij werkt dat geloof in het hart door de Heilige Geest. Dat is geen vrucht van eigen onderwijs, en ook geen vrucht van eigen onderzoek. Al is het de mens z'n roeping wel, om Gods Woord te onderzoeken. Dan moet je Johannes 5: 39 maar lezen. Daar doen we niets vanaf. Maar hij zal het nooit zaligmakend kunnen verstaan, zo God het in zijn hart niet werkt.

"Hoe zal ik het verstaan", zegt de Moorman, "indien ik niet iemand had, die het mij uitlegge?" En als dan God de Heilige Geest in de waarheid leidt, dan zult gij de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrij maken, en anders maak je jezelf met de waarheid vrij. Dat is het verschil, of je zèlf met de waarheid werkt, of dat God in je ziel met de waarheid werkt.

Maar als God in je ziel werkt met de waarheid, dan zet Hij je er buiten, en dan gaat Hij in je hart licht doen vallen op de Persoon en op het werk van de Middelaar. Dan krijgt Hij waarde voor je arme ziel. O, wat is een mens er toch stekeblind voor om door de Middelaar gezaligd te worden, en dat hij nu niet kan verlost worden buiten het recht van God om. "Sion zal door recht verlost worden en de wederkerende door gerechtigheid." Anders kan het niet!

O, wat kan dat spannen in de ziel van Gods volk, als God Zijn recht en de eis van Zijn Goddelijke wet in het hart openbaart. Dan is al wat God tevoren openbaarde tekort, om God te kunnen ontmoeten. En dan zeggen ze: "Als God nu eens kwam, en Hij sneed mijn leven af, dan kwam er niets van terecht, dan kwam ik er niet." Van hun kant zien ze het zo.

En zodra de Heere Zich door de Heilige Geest wil openbaren in de ziel, dan zeggen ze: "Nu is de weg weer open, en de deur staat zo wagenwijd open. Als ik op dit moment weg moest, dan kon ik er zo door."

Het is onmogelijk, of het gaat vanzelf. "Vanzelf, of helemaal niet, maar bij mij meestal helemaal niet", zou ds. Van Oordt zeggen. En dat was een mens, die God als z'n Vader had leren kennen, en meestal kon het bij hem niet.

Ik dacht, dat dát toch bij mij wel anders zou gaan, maar nu moet ik gaandeweg zeggen (niet dat ik er zo veel van geleerd heb als die oude dominee) dat hij toch gelijk had.

Vroeger had ik het liefst maar, dat ze veel over de gestalte preekten. En als men over de bekering preekte, en de oefeningen van het geloof, zover als God mij geleerd had, wel, dan kon ik er ook komen, maar als ze dan verder gingen, moest ik blijven staan; dan kon ik het niet volgen. En nu zeg ik: "Ach, nu moet ik als een helwaardig mens gezaligd worden." Dat is me toch een weg!

"Dan zal Ik u tot Mij nemen." Hij zegt niet: "Dan zul je Mij nemen." Maar: "Ik zal u tot Mij nemen." En dat gaat nooit als Hij Zelf niet eerst komt. O, daarom, als God Zijn volk gaat ontdekken, dan zien ze, dat ze alleen nog geloof hebben als Hij komt, en zolang als Hij blijft, en anders zijn ze het weer kwijt in de oefening. En dan zal het een eeuwig wonder zijn, als God hen opneemt.

Dat wil niet zeggen dat ze zonder hope zijn, maar dat ze een andere grondslag leren kennen, dat ze er alleen maar zullen komen, omdat de Heere Jezus de zaligheid voor

hun ziel verwierf, en omdat Hij die ook toepast, zover als het Hem behaagt, in de oefening. Alleen door Zijn werk worden ze zalig, en voordien werden ze door de vruchten zalig. Dat is het onderscheid! Er zijn weinig mensen die dat onderscheiden. Ik zeg dagelijks tegen God: "Vermeerder Gij het geloof nog eens, want ik heb er toch zo weinig van." En als je dat nu te boven bent, dat je geen geloof nodig hebt, dat je geen geloofsvermeerdering meer nodig hebt, mensen, dan heb je een geloof waar de Heere Jezus niet aan hoeft te werken. Dan hoeft Hij je niet zalig te maken, want dan ben je het al. Maar dan geloof ik, dat je er nooit komt, hoor!

"Dan kom Ik weder tot u." Christus gaat dat volk door wegen leiden, dat ze zeggen: "Heere, daar moet ik niets van hebben. Moet ik daar door? Daar...? Nee, daar moet ik niets van hebben."

Mijn geachte leermeester, G. H. Kersten, zei een week voor z'n dood: *"Ik wou, dat ik er nog 15 jaar bij kreeg, want ik zie nog zoveel werk in Gods Kerk. Ik zie er niet tegenop om te sterven. Ik zal geen andere Christus ontmoeten, als Die ik gepreekt heb, maar ik zal Hem wel beter leren kennen. Ik heb er maar van gestameld, maar dan zal ik Hem volmaakt kennen. Tegen die reis zie ik niet op, maar ik heb nog zo'n werklust, en ik kan niets."*

Zie je nu, dat je tot het laatst, tot je dood toe, verenigd moet worden?

In de weg der verlossing was hij het wel met God eens geworden, maar in de weg der voorzienigheid moest hij iedere keer weer achteraan komen. Dan wilde hij werken ten nutte van Gods Kerk, maar hij kon niet meer.

Wat zijn dat wegen, mensen! Er wordt zo gemakkelijk over de dood gepraat. Weet je waarom? Omdat hij voor de meeste mensen in het buitenland zit, dan is hij een eind weg, dan heb je er nog geen last van. Of ze kijken, boven op de weldaden zittend, de dood aan, maar dan gaat het gemakkelijk!

"Als Ik u plaats zal bereid hebben, dan zal Ik u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben." Hier kan de gemeenschapsoefening met de Middelaar zo verbroken, zo verstoord worden. Er komen zulke grote wolken tussen Hem en hunne ziel, waar ze nooit op gerekend hadden. En toch, als het Gods tijd is, zullen ze het ervaren: *"Dan zal Ik u tot Mij nemen."* Ik heb ze wel zien sterven, die nooit verder gekomen waren dan de vruchten van het geloof. Ik had er grote achting voor.

Er was een vrouw, die tegen mij zei: *"Als de dood komt, vlieg ik wel tegen de muur op van benauwdheid."* En toen de dood kwam, zei dat vrouwtje tegen haar broer: *"Nu lig ik als in een bed van rozen, nu kan ik het Lodestein na zeggen."* Zo was haar bedje gespreid. Dat valt mee! Weet je waar dat van komt? De Heere Jezus maakte het waar: "Ik kom weder tot u." Daarom ging ze zo ruim heen. Alle ontvangen genade schoot te kort, en meer dan de Middelaar had ze niet nodig. Toen Die kwam, was het net genoeg. Zo is ze weggegaan.

Een mens kan soms veel er van mogen leren, en dat is een voorrecht, maar weetje waar de kneep zit? Wel, als men er bovenop gaat zitten, komt men absoluut in het donker, en daar liggen we nu net voor open.

Maar als je op nul uit moet komen, en als een verdoemenis- en helwaardig mens zalig moet worden, dan kun je het niet bekijken, hoor, en dan wordt het zo'n wonder, als de Heere zegt: "Ofschoon gij nu zo van Mij afgeweken zijt, en met vele boeleerders geboeleerd hebt, keert nochtans weder tot Mij. Ik ben gisteren en heden Dezelfde; bij al uw veranderingen, bij duizend wisselingen van uw zielsoefeningen, ben Ik toch

gisteren en heden Dezelfde, en nu zul je er toch komen, als Ik je er breng." Dat is groot!

Als je dan weer eens geloven mag, mensen, dan hoef je er niets meer aan te doen. Dan zal er geen zucht van mij bij God in aanmerking komen, al gaat het er niet buiten. Het gaat niet buiten het geloof, maar dan zeggen ze: "De Heere heeft mijn geloof niet nodig, maar ik heb het wèl nodig, want anders kan ik Hem niet zien."

"Dan kom Ik weder tot u, en dan zal Ik u tot Mij nemen." Zie, men zegt zo dikwijls: "Dat moet je nemen, en dat moet je vasthouden." Arme mensen, die het zelf nemen en vast kunnen houden. Dat zijn toch mensen, die duizendmaal te beklagen zijn.

Bestaat dan het ware geloof in altijd te twijfelen? Nee, dat is het ook niet. Want als ze geloven mogen, dan gaat de twijfel er uit. Maar die gaat er niet voorgoed uit! Zo lang als je geloof oefent, twijfel je niet, maar zodra het geloof verzwakt, komt de twijfel op, dan hink je op twee gedachten. En weet je, wie het geloof dan versterkt? Niet die redeneerder van binnen, hoor! Die probeert met redeneren zich wel op de been te houden, maar gelukkig, als je met je redenering eens een keer ondersteboven gaat. Het is geen verstandszaak. "Uit genáde zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u." Het komt niet van de mens, maar God komt er op terug, en dan gaat Hij het versterken, net zoals bij Abraham, wat we lezen in Romeinen 4: 20: "Hij is gesterkt geweest in het geloof." Waarom? Omdat hij gedurig zwak in het geloof was. Dan zei hij van zijn vrouw: "Ze is mijn zuster", en begon hij nog te liegen ook. En Sara gaf het ook nog toe, om er naar uit te komen. ja, de doodsvreze moet maar eens komen, clan doe je van alles, mensen, om eruit te komen. Dat deed Abraham ook. Maar toen God hem sterkte, staat er: "En gesterkt geweest zijnde in het geloof, gaf hij God de eer."

Dan hoef je er zelf niets aan te doen. Zodra als je niet meer geloven kan, ben je weer aan het werken. Het is maar één van beiden. Met de wetenschap dat wij er met onze werken niet komen, gaan we toch iedere keer weer aan het werken. O, dat geloof komt nooit van een mens, ook niet van een mens met genade, of van een gerechtvaardigd mens, die er al veel van geleerd heeft. "Dat is niet uit u, het is Gods gave." En als Hij dat nu van de hemel eens schenkt, in de beoefening van je ziel, dan heb je een hemel op aarde.

Dat onze ogen ervoor geopend mochten worden, jongeren en ouderen, dat we met onze beste werken nog een verdoemelijk mens voor God zijn en blijven. Als wij menen dat we het goed bedoelen, zijn we dan toch een verdoemelijk mens, met al onze gebeden, met al onze aalmoezen. Op zichzelf kun je daar niet buiten. Het gebed is noodzakelijk; het is de ademtocht der ziel. En als je voor Gods Kerk veel over mag hebben, daar zul je geen berouw van hebben, maar je komt er niet mee in de zaligheid. "Al gaf ik mijn lichaam over", zegt de apostel, "om verbrand te worden, en ik had de liefde niet, (hij bedoelt de liefde Gods, waardoor Hij het geloof werkt) dan was ik een klinkend metaal en een luidende schel." Wat een ontdekt mens! Die viel er met al z'n doen en laten buiten, en ook met z'n genade.

O, dat volk van God zal zalig worden, leunend door het geloof alleen op de gerechtigheid van de Middelaar, op Zijn volmaakte offerande. Toen Hij die gebracht had, scheurde het voorhangsel, en terstond, Jezus, het hoofd buigende, gaf de geest. Hij gaf Zijn ziel in de hand van Zijn Vader, en Zijn Godheid bleef met Zijn lichaam op de aarde en met Zijn ziel in de hemel verenigd. Het is voor de Kerk niet hopeloos, al moeten ze er vaak diep door.

"Uw hart worde niet ontroerd, gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij." Alsof Hij zeggen wil: "Al ga Ik nu de dood in, dan ben Ik toch nog met Mijn menselijke natuur verenigd. Als God roer mijn ziel in de hemel verenigd, maar ook als God met mijn lichaam op de aarde verenigd, al ligt het in het graf. Dus uw zaak is niet hopeloos." O, dat dát volk van God een weinig moed grijpen mocht! Er staat van de Middelaar: "Gisteren en heden Dezelfde, en tot in der eeuwigheid." Hij verandert nooit.

En wat kennen wij er nu eens van, mensen? "*Dan kom Ik weder tot u.*" Ja, de Middelaar komt nog een keer op de wolken des hemels; dan zal alle oog Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben.

Maar als we dan geen genade van God gekregen hebben, dan zullen we zeggen: "Verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op de troon zit en van de toorn des Lams. Bergen valt op ons, en heuvelen bedekt ons!" Want dat zal onverdraaglijk zijn, als je God moet ontmoeten en niet wedergeboren bent.

O, mensen, wat zou ik het van harte wensen, dat God het nog op je ziel bond! Eerlijk waar! Dat je vanavond niet slapen kunt, omdat je God nodig krijgt. Ben je er dan uit? Nee, dat zeg ik niet. Maar dan zul je toch ervaren, als iemand in z'n Godsgemis geplaatst wordt, dat God daar Zijn hand niet vanaf trekt.

O, Gods Woord zegt: "Hij, Die het goede werk in u begonnen heeft, (dat kun je dan zelf niet bekijken, hoor) Die zal het ook voleindigen tot op de dag van Jezus Christus." God laat Zijn werk nooit meer in de steek. Ook dan, als Gods volk niet meer geloven kan, als Gods volk niet meer geloven wil, als ze niet luisteren willen, dan laat Hij Zijn werk nog niet in de steek. Dan geeft Hij ze wel kastijdingen, doch met mate. En dan geeft Hij beproevingen, maar Hij zal ze er als goud doen uitkomen. Dat zien ze van achteren.

God werpt het goud in de smeltkroes. Waarom? Om het te laten verbranden? Nee, dat denken ze als ze er voor staan, maar van achteren zegt dat volk van God: "Heere, U hebt het alleen maar in de smeltkroes geworpen om het te zuiveren." Er zat zoveel schuim bij, en dat moet er allemaal af. Dat zijn toch wegen!

"En de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds, bevonden worde tot gemak van Gods volk?" Nee, dat staat er niet! De beproevingen zijn niet gemakkelijk! "Bevonden worde tot lof, tot eer, aanbidding en heerlijkheid des Heeren." En dat is nu de zaligheid van Gods Kerk, waar God Zich verheerlijken gaat. "Door al Uw deugden aangespoord, hebt Gij Uw Woord en trouw verheven." O, dan zeggen ze:

*Maar trouwe Heer', Gij zijt
Het schild, dat mij bevrijdt,
Mijn eer, mijn vast betrouwen;
Op U vest ik het oog;
Gij heft mijn hoofd omhoog,
En doet m' Uw gunst aanschouwen.*

Zie, dat is nu iets van hetgeen God de mens geeft.

Kennen wij er ook iets van, mensen? Ik hoop je niet te meten, hoor, want ik ben zelf te kort. Om God te ontmoeten ben ik iedere keer te kort, en dan heb je geen duimstok om een ander te meten, maar laten wij de Schrift nemen als maatstaf. "Tenzij een mens wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien, en hij kan het niet ingaan." En wat zal het dan zijn, mensen, altijd onder de waarheid gezeten te hebben, met smaak geluisterd, en je plaats nooit ledig gelaten te hebben.

Ik heb hier al zoveel jaren het Woord van God gebracht, van m'n studententijd van voor de oorlog af, en dan zie je veel bekende gezichten. Ik heb wel eens gedacht: "Nu komt er niet één meer." Maar het is mij toch nog meegevallen tot hier toe. Jullie blijven nog steeds komen.

Ja, het gebeurt wel eens, dat iemand walgt van zichzelf. Dat is zuiver Gods werk, anders walgt ik meer van een ander dan van mijzelf. Als je dan eens een keer van jezelf walgt, en je ziet dat de gemeente trouw opkomt, dan is me dat wel eens een wonder! Maar dan moet je er zelf eens een keer uitgezet worden, anders zijn er geen wonderen. Dan zitten de wonderen op je tong, maar als God je eruit zet, dan is het een wonder in het hart.

Wat kennen wij er van, jongeren en ouderen? De tijd roept mij om te gaan eindigen. Ach, wat zou het groot zijn als God eens zulk een gemis in je ziel mocht werken, dat je God nodig kreeg. Ik geloof vast, dat Hij je niet in de steek zou laten. Vast niet, hoor!

O, waar God ons ontdekt aan onze verloren staat, daar doet Hij het, opdat onze ogen zouden geopend worden voor Hem, Die gekomen is, om te zoeken bekeerde mensen, en gerechtvaardigde en gelovige? Nee, die zoekt Hij niet! Maar hij zoekt zondaren die verloren zijn. En als God je daar nu aan ontdekt, dan gaan je ogen ook open voor Hem, Die gekomen is en Zijn ziel in de dood heeft uitgestort.

Dat is louter Zijn werk. Jesaja 53 zegt het zo kostelijk in het 10e vers: "En het welbehagen des Heeren, (dat is van een Drie-enig God) zal door Zijne (dat is door de hand van Christus) gelukkiglijk voortgaan." Dat gaat niet voort door mijn hand, hoor, en ook niet door jullie hand. Hij doet er alles aan, alles vóór Zijn Kerk en alles in Zijn Kerk. En als je nu geloven mag, dan geloof je dat ook, en dan is de hope levendig, en dan is het geloof door de liefde krachtig werkzaam, en zodra als God Zijn invloeden inhoudt, sta je weer met lege handen. Dan kun je wel geloven dat je er een van bent, maar je kunt het niet meer beoefenen.

Wat kennen we daar nu van, mensen? Men zegt wel eens, als we zo preken: "Jullie preken allemaal de mensen de zakken leeg." Nu, ik hoop vanavond, dat jullie zakken leeg gemaakt worden, hoor. Daar heb ik je best voor over, maar Gods volk heeft er zichzelf niet voor over. De Heere vraagt ook niet of wij leeg willen worden. Hij doet het Zelf. Op Zijn tijd keert Hij alles om. Hij vraagt nooit wat wij willen, en van achteren zeggen ze dan: "Die dwaas heeft het zo dikwijls mis gehad, en God heeft het weer goed gedaan." Dat is een kostelijke zaak! "Die merkt het op en keurt het goed." O, het zal toch zo'n eeuwig wonder zijn, gemeente, als straks dat volk van God voor eeuwig zalig zal zijn, en je mag er zelf eens bij gezet worden. Voor eeuwig God loven, daar zul je toch hier wat van moeten leren, denk ik. "Dit volk heb Ik Mij geformeerd, (dat is een volk waar God in werkt) zij zullen Mijn lof vertellen." En dat is hier nu al zo vermakelijk.

Ik denk nog wel eens terug aan vroegere tijden, toen we met die oude leraars, Ds. Kersten, ds. Fraanje, Ds. v. Oordt en veel geoefende ouderlingen op classes en synoden zaten. Toen ik student was (27 jaar oud), moest ik in de kerk aan de Boezemsingel preken, de plaats van mijn leermeester. Er zaten meer dan 2000 mensen.

Ik dacht dat ik het bestierf, maar de Heere kwam terug op de woorden, waar Hij mij enkele dagen van te voren, toen ik in grote benauwdheid verkeerde, bij bepaald had: "Niemand verachte uwe jonkheid?" en Hij heeft er mij kostelijk door geholpen.

's Maandags kom ik op de school, bij mijn hooggeachte leermeester, Ds. Kersten
"Hoe is het gegaan?" vroeg hij.

Ik dacht: "Nu oppassen, want er zit een angel. Dadelijk trap ik erin.

Ik zei: Ik geloof, dat u dat beter aan anderen kunt vragen, want ik spreek niet zo gauw kwaad van mezelf. Vraag het aan degenen, die het gehoord hebben.

Hij antwoordde: "Dat heb ik al gedaan. Ik heb het aan de kerkenraad gevraagd, en ze hebben gezegd: Hij is nog jong, maar we zullen hem niet verachten."

Toen begon ik te wenen.

"Waarom ga je nu huilen?" vroeg mijn leermeester. "Je mag zo weer die preekstoel op."

Ik zei: "Daar huil ik niet om, maar het stemt overeen met wat, God vrijdag gezegd had. De Heere bepaalde me bij: "Niemand verachte uwe jonkheid", en dat heeft Hij gisteren bevestigd, want nu zegt de kerkenraad dat ook, hoewel ze er niets van af wisten."

Drie dagen heb ik in het wonder geleefd, dat God mij niet had doen omkomen. Kijk, zo moetje er wel eens door, en weet je, wat je dan van achteren leert? Dat we geen geloof hebben, als God het niet geeft, en dat Hij de Getrouwe blijft. "Ik, de Heere, worde niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd." Bij Hem is een overvloedige fontein van genade.

Al de uitverkorenen, van het begin der wereld, tot aan het einde der eeuwen, zullen door de zoen- en kruisverdiensten van de Middelaar voor eeuwig zalig worden, zodat ze eeuwig Gods lof zullen vertellen. Hier door het geloof in de oefening, en ze zullen het eenmaal volkomen doen.

O, wat zal het dan zijn, tot die schare te mogen behoren, die niemand tellen kan! Dan zullen ze vast en zeker niet over de waardigheid van zichzelf roemen, maar: *"Gij zijt waardig te ontvangen de eer, de aanbidding, en de dankzegging, tot in alle eeuwigheid, want Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed."* Amen.

Slotzang: Psalm 63: 2.

*'k Heb U voorwaar in 't heiligdom
Voorheen beschouwd met vrolijk' ogen;
Hoe zag ik daar uw alvermogen!
Hoe blonk Uw Godd'lijk eer alom.
Want beter dan dit tijdelijk leven
Is Uwe goedertierenheid.
Och, wierd ik derwaarts weer geleid!
Dan zou mijn mond U d' ere geven.*

7.GAMALIËLS RAAD BETREFFENDE HET WERK GODS TE JERUZALEM

Zingen: Psalm 118: 1.

Lezen: Handelingen 5

Zingen: Psalm 33: 5 en 6.

Tussenzang: Psalm 138: 4.

Slotzang: Psalm 105: 5.

Geliefden.

Wij vragen uwe aandacht voor dat gedeelte uit Gods Woord, u voorgelezen uit Handelingen 5, en daarvan de verzen 38 en 39 als tekstwoorden.

En nu zeg ik ulieden: ***Houdt af van deze mensen, en laat hen gaan; want indien deze raad, of dit werk uit mensen is, zo zal het gebroken worden. Maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden.*** Tot zover.

Deze woorden bevatten: *Gamaliëls raad betreffende het werk Gods in Jeruzalem.*

Wij worden bepaald bij:

1. De openbaring van dat werk Gods.
2. De strijd tegen dat werk Gods.
3. De handhaving van dat werk Gods.

I De openbaring van dat werk Gods.

Een werk Gods in Jeruzalem. Ja daar konden ze van getuigen; dat was in geen hoek geschied op de Pinksterdag. Op die Pinksterdag waren mensen uit verschillende landen samengekomen om het Pinksterfeest te vieren. 'Joden, Arabieren, Kretensen'. Kortom, lees het maar in Handelingen 2, verschillende vreemdelingen waren te Jeruzalem opgekomen. Maar wat God doen zou, ja, dat wisten ze natuurlijk niet. Daarom staat er in Handelingen 2: En hoe horen wij hen een iegelijk in onze eigen taal de grote werken Gods spreken? Ze stonden er verbaasd van. Want de apostelen werden allen vervuld met de Heilige Geest, en spraken zoals de Geest Gods hun gaf uit te spreken.

Nee, het wonder, dat in Jeruzalem geschiedde, zat niet in het horen van die hoorders, hoor! Zo zijn er mensen, die het zó willen verklaren, dat ze het alleen verschillend hóórden, maar dat wordt er toch niet mee bedoeld. De apostelen spraken in onderscheidene talen, zonder ze ooit geleerd te hebben.

Een catechisant in de gemeente Barneveld zei: Ik moet zoveel talen leren, ik wilde, dat het voor mij ook maar Pinksteren werd. Die apostelen hoefden er helemaal niet voor te leren, en hij moest er zo hard voor blokken. Ja, maar hij wenste die vraag vervuld te zien uit luiheid, dan hoefde hij er niet aan te werken. Hij wilde een wonder hebben, zodat hij er niets aan hoefde te doen. Maar de apostelen moesten er winst mee doen. God gaf dat ook niet voor niets. Dan moet je net doen als de apostelen. En wat deden die? Ze waren volhardende in het gebed en in de smeking met de vrouwen. God houdt er geen luie mensen op na, jongens. Gemakzucht is nooit van de Heere, dat is alleen snaar van je vlees, hoor! Dat word ik bij mezelf ook wel gewaar.

Maar... in Jeruzalem was het een werk Gods. In al die vreemde talen hoorden de mensen de grote werken Gods. Grote werken Gods waren er op de Pinksterdag te Jeruzalem te zien. Niet alleen het talenwonder, hoor!

Was het geen wonder dat al die apostelen vervuld werden roet de Heilige Geest? Dat is niet minder een wonder geweest. En zeker als van hen gezien werden verdeelde tongen als van vuur. Dat is óók een wonder. En nòg een groot wonder, dat God er op één dag drieduizend tot God bekeerde. Ja, daar waren geen drieduizend bekeerde mensen, hoor! Dat heb je nou nog wel dat er veel bekeerde mensen zijn. Maar, drieduizend tot God bekeerd, levend gemaakt. Dat is heel wat anders. Drieduizend werden er door God verslagen; dat werden allemaal verloren mensen.

We lezen van het werk Gods in Jeruzalem: "De Heere deed dagelijks toe tot de gemeente die zalig werden." Lees het maar in Handelingen 2, het laatste vers. Dus iedere dag deed God er toe, tot de gemeente die zalig werden; Hij begiftigde ze met genade. Dan zitten wij toch wel in de armoede. Als je nu drieduizend preken doet, en God grijpt er eens één in zijn hart, nu, dan mag je blij wezen. En Petrus deed één preek, en God greep er drieduizend in hun hart. En enkele dagen later was het getal der gelovigen gewassen tot vijfduizend. Wat zeg ik: Vijfduizend mensen! Dat is een heel dorp, een klein stadje tot bod bekeerd. Is dat geen werk Gods te Jeruzalem?

Ik kan me zo indenken, dat die mensen, die daar vreemd van waren, zeiden: "Wat wil toch dit zijn?" Ze begrepen er niets meer van. Dat kan ik goed begrijpen, mensen, want als God wat doet in mijn hart, dan begrijp ik dat ook niet. Dat heb ik nooit kunnen begrijpen, wel eens mogen geloven, maar doorgronden nooit.

Wij zien het, maar doorgronden het niet. God kun je niet doorgronden en Zijn werken ook niet.

En toch is dat werk openbaar gekomen, en welk een krachtige prediking! Ook dáárin kwam het werk Gods openbaar in Jeruzalem. Lees Handelingen 4 maar: "En als zij gebeden hadden, werd de plaats, in welke zij vergaderd waren, bewogen. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het Woord Gods met vrijmoedigheid."

Ja, de ware vrijmoedigheid werkt de Heilige Geest op grond van Christus en Zijn offerande. En de menigte van degenen, die geloofden - toen waren er nog velen die het ware geloof hadden - waren één van hart en één van ziel; en niemand zeide, dat iets van hetgeen hij had, zijn eigen ware, maar alle dingen waren hun gemeen.

Ja, zeggen de socialisten, dat proberen wij nou ook om het gemeen te krijgen. Alles met elkaar delen. Maar die hebben zeker nog nooit Pinksteren gehad, want er staat van de gelovigen, dat ze het vrijwillig gebracht hebben aan de voeten der apostelen. Ze deden het niet via de belasting, hoor! Nee, ze deden het vrijwillig, want de Heilige Geest gaf het in hun hart, om dat te doen, en ze deelden het zo maar uit. Dat is toch heel wat anders dan onder dwang. Dan is er niets van God bij, hoor!

Dat werk Gods kwam in de prediking openbaar, en de apostelen gaven met grote kracht getuigenis van de opstanding van de Heere Jezus Christus.

En dan leest ge in Handelingen 3 van die kreupele, die daar aan de Schone poort gezeten had om een aalmoes te bedelen, dat die ook nog genezen werd. Dat was ook een krachtig werk Gods.

Maar dan blijft het werk van de duivel niet achterwege. Die werkt het krachtigst, waar God het krachtigst werkt. Waar het allemaal één is, in broeders en zusters in onze Heere Jezus Christus, daar werkt de duivel niet zo hard. Daar werkt hij met slaapmiddelen, met verdovingsmiddelen, zodat je in slaap gesust wordt. Maar waar God krachtadig Zijn genadewerk openbaart, en vooral de beoefening nog geeft, daar zit de satan niet stil, om zo mogelijk het werk te vernietigen. Dat kan hij niet, maar hij

probeert toch om zo het volk van God in de wanhoop te krijgen, moedeloos te doen zijn, of in de hoogmoed op te blazen, al lukt hem dat niet.

En je ziet het in Jeruzalem, die mensen van het Sanhedrin werden boos. Boos? Ja. Ze zeiden: Ziet ge wel dat gij gans niet vordert, want ze hebben - die apostelen namelijk - met hun leer gans Jeruzalem vervuld. Straks loopt al het volk van Jeruzalem hen nog na, als wij geen maatregelen nemen, zeiden ze tot elkander. En vooral de Farizeeën en Schriftgeleerden werden vervuld met nijdigheid, dat zo'n werk geopenbaard werd. Ik kan het begrijpen. Een Farizeeër en een Schriftgeleerde moet niets van het werk van God hebben, want dan moet hij er aan. Ze vochten het hardste er tegen, en zetten de overheden aan, om toch die apostelen zo mogelijk te doden. Jacobus werd gedood, en Petrus in de gevangenis geworpen, lees ik in Handelingen 12. En hier lees ik, in Handelingen 5, dat de apostelen door de Grote Raad gehoord werden, en dat Gamaliël aanraadde, om hen los te laten, en dat deed hij heel verstandig. Gamaliël was een wijs mens. Paulus zegt: Ik ben aan de voeten van de zeer vermaarde Gamaliël onderwezen. Dus dat was Paulus zijn leermeester. Daarom kun je dat bij Paulus ook nog merken, dat hij niet de minste in wetenschap was in zijn eertijds.

Deze Gamaliël geeft toch een goede raad. Of hij zelf de raad die hij gaf, heeft verstaan, betwijfel ik, maar wat hij zei, was waar. En wat zeide hij? "Houdt af van deze mensen en laat ze gaan, want indien deze raad of dit werk uit mensen is, zo zal het gebroken worden. Maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken, opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden."

Dat is een grote waarheid, want Gods werk is niet te breken. God staat voor Zijn eigen werk in, en dat kan nooit vernietigd worden. Dat is nu net het behoud voor Gods levende Kerk, dat God niet verandert. In Maléachi 3: 6 staat: "Want Ik, de Heere, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd."

Ik zeg niet, dat Gods volk niet veranderlijk is, hoor! Die zijn zo veranderlijk als het weer, en als de wind. Maar... het werk Gods kun je niet vernietigen. En daarom staat er: "Indien deze raad, of dit werk uit mensen is, zo zal het gebroken worden. Maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken."

En inderdaad, dat is nog zo, hoor! Als het een werk is, dat God gewerkt heeft, dan kun je dat niet breken. Het kerkgebouw kun je wel afbreken tot de grond toe, dat er geen steen meer van overblijft. Van de tempelgebouwen sprak de Heere Jezus: Er blijft niet één steen op de andere, die niet zal worden afgebroken. Maar het werk Gods kun je niet breken, want als het Gods tijd is, dan neemt Hij Zijn eigen werk in de hemel op; daar blijft het dan ook in de eeuwigheid bewaard. "Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, zal dat ook voleindigen tot op de dag van Jezus Christus."

Daarom, zo noodzakelijk voor elk mens, dat er een werk Gods in zijn ziel plaats heeft. Je kunt een hoofd vol teksten hebben, en een boek vol aantekeningen, waar je wel eens bij bepaald bent geworden, maar als je genade in je hart mist, dan ga je er mee naar de verdoemenis, mensen! Dan is er geen werk Gods in je hart.

Want het waarachtige werk Gods is net als bij Lydia, welker hart de Heere geopend heeft. Daar begint het mee. Voordien is het hart dicht. Ze was een godsdienstige vrouw, ze luisterde scherp naar de apostelen, maar ze zat met een toegesloten hart. En onder die prediking heeft God haar hart geopend. En toen ging haar huis open, en de portemonnee ging open, en ze zette hun te eten voor. Het ene is het gevolg van het andere.

Zie, dat werk, dat Goddelijke werk is kennelijk te Jeruzalem. God heeft daar die Kerk gehandhaafd, al kwam alles daar tegen op. De apostelen bleven te Jeruzalem. God heeft er Zijn Kerk uitgebreid ondanks de tegenstand. Ze hadden geen radio nodig, en ze hadden ook geen televisie nodig, want God liet hen zo door de Heilige Geest spreken, dat de harten van de hoorders opengingen.

Zie je wel, dat God die middelen niet nodig heeft, die wij denken nodig te hebben? Helemaal niet. Hij vervulde die sprekers zo met de Heilige Geest, dat de harten er van opengingen. En het werk ter bevestiging in het hart van de apostelen bleef ook niet achterwege, dus dat is niet minder Gods werk. En dat spreken in vreemde talen, was dat ook geen werk Gods? Ze hoefden ze nog niet eens te leren. God staan alle middelen ten dienste, als Hij Zijn doel wil bereiken.

Dat wil weer niet zeggen, dat wij de middelen niet moeten waarnemen. Wij zijn aan de middelen gebonden, anders zou je ook geen kerk meer hoeven te houden, dan hoeft je ook niet meer te prediken. Maar dat wil nog niet zeggen dat GóD dat nodig heeft. Hij werkte zo krachtadig in het hart, want Hij had er Zijn bedoeling mee. En net op die Pinksterdag kwamen er veel mensen in Jeruzalem, en toen heeft God Zijn Heilige Geest in overvloedige mate uitgestort, op de apostelen niet alleen, maar ook tot waarachtige bekering en tot onderwijs.

Een kostelijk werk op de Pinksterdag, en zulk een krachtige geloofsgemeenschap! Dat zul je tegenwoordig wel niet veel meer vinden, denk ik.

Er zijn er niet veel onder Gods kinderen, in wier hart het Pinksteren geweest is. Maar dat ze zo samen zijn, en zulk een krachtige gemeenschap hebben, als toen op de Pinksterdag met zovelen, dat zie je wel niet meer. Ja, ik weet wel, er is nog een groep, die zich de Pinkstergemeente noemen, maar daar heb ik niet veel achting voor, dat mag je wel weten. Dat is meest gevoelswerk en hartstocht.

Maar hier lees ik, dat ze vervuld werden met de Heilige Geest. En nog temeer kun je het werk Gods zien, omdat terstond de strijd ontbrandde in Jeruzalem.

Onze tweede hoofdgedachte:

II De strijd tegen dat werk Gods.

Wat niet bestreden wordt, daar moet je maar vast van geloven, dat het niet van God is. Als het van de Heere Zelf is, dan wordt het van alle kanten bestreden met een dodelijke strijd. Jacobus, de broeder van Johannes, werd gedood met het zwaard, en men zocht ook Petrus om te brengen, en kort daarop werd hij in de gevangenis geworpen. Stéfanus werd gestenigd, zoals er staat in Handelingen 7, en er brak in Jeruzalem een vervolging uit.

Ja, de strijd blijft niet uit, en daarom zien we het Sanhedrin vergaderd met Farizeeërs, Sadduceeën en de hogepriester aan het hoofd, en zij wilden er tegenin gaan. Maar toen gaf Gamaliël zijn wijze raad: Indien dit werk uit God is, zegt hij, dan kunt ge dat niet breken, dus dan hoeft ge er eigenlijk niets aan te doen. Dan zal het wel vanzelf kapot gaan.

Dat is nog zo, hoor! Als het van een mens is, blijft er niets van over, en als het van God is, al komt er alles tegenop, dan blijft het nog als een rots in de branding staan.

Kan Gods volk dat altijd bekijken? Dat zeg ik niet. En als ze het niet geloven kunnen, blijft het dan toch? Jawel, dan blijft het nog. God is niet afhankelijk van het geloof van een mens. Maar weet je wat Gods kinderen nodig hebben? Zij hebben dat geloof en die geestelijke bearbeiding steeds nodig, om dat werk Gods te beoefenen in hun hart, en om het te zien of op te merken, anders hebben ze geen licht erover.

Indien dat werk uit God is, zo kunt gij dat niet breken. Nu is er geen werk, dat zo beproefd wordt als het werk Gods. Comrie zegt in een van zijn preken: "Er is geen genade, die zo beproefd wordt als de genade van het zaligmakend geloof." Dat komt in elke oefening op de proef. De vuurproef moet er op. En waarom zoudt ge denken, dat dát moet? Dat moet ge van achteren leren, want als je in het vuur zit, zie je dat niet.

Daar zegt Petrus van: "Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds, bevonden worde tot lof en eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus." Dus God heeft Zijn eer op het oog in die beproeving van het geloof. Dan gaan de bloesems, die geen vruchten dragen, allemaal eraf, als de wind de bomen beproeft.

En dan denk je wel eens, als het winter wordt: "Wat moet er van dat boompje terecht komen? Zou er nog een beetje leven in zitten?" Dat kun je dan niet bekijken, hoor! Je hebt van die wijze mensen, die zeggen: "Kijk eens, u bekijkt dat niet goed; dat leven zit in de wortel." Ja, ik kan onder de grond niet kijken, dat gaat moeilijk.

Als de Heere nu die wortel eens openbaart en bloot legt, dan kan ik zien, of het een levende wortel is, of dat hij dood gaat. En als de bladeren en de vruchten allemaal dood gaan, dan denk ik: *Dat is een dode boom, want die gaat er aan.*

En zo kan het ook zijn, als het geestelijk winter is in de ziel van Gods Kerk, dat ze zeggen: "O God, ik geloof dat ik een dode boom ben, want alle goede boom brengt toch goede vruchten voort, en ik zie niet anders dan dat ik de doodsvruchten in mijn hart draag. Ik heb niet anders dan vruchten des vleses, geloof ik. Ik zie er niets van." De boom wordt toch uit zijn vruchten gekend. Je moet toch niet denken, dat je vijgen van een appelboom plukt; zo gaat het toch niet. Zoals de boom is, zo is zijn vrucht. En elke boom wordt uit zijn vruchten gekend.

Zie, en dan zit Gods volk soms te kijken, en dan zeggen ze: Heere, ik weet er niets meer van. Niets meer. Als dat werk uit God is, dan zal God er toch aan te pas moeten komen, om dat weer te openbaren, want ik zit zo in de strijd.

David stond heus niet in de beginselen van het genadeleven. Hij was een mens die kon zeggen: *Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven.*

Maar toch zegt David: "Nu zal ik een dezer dagen nog in de handen van Saul omkomen." Omkomen? Dat kan toch niet? Schuldvergevende genade bezitten, en koning moeten worden over Israël, dan kom je toch niet om? En toch vreesde David, want het werd op de proef gesteld.

En als God het werk Zijner handen scherp, langdurig beproeft, dan kun je het niet meer bekijken, en dan kun je het ook niet meer vasthouden. Velen zeggen in onze dagen: Je ontnemt het mij toch niet, hoor, want ik zal proberen het vast te houden. Arme tobbers, die het vast kunnen houden.

Ik kan best begrijpen dat je dat graag wilt, want dat is rust voor je natuur, voor je vlees; daarom wil je het vasthouden. Maar het is niet bijbels, want in de Bijbel staat, Johannes 10: 28: "Niemand zal dezelve - namelijk Mijne schapen - uit Mijn hand rukken." Dus de Heere Jezus houdt Zijn levende schapen Zelf vast. Die houden Hem niet vast. "En niemand zal ze rukken uit de hand Mijn Vaders."

Zie je wel, die levende schapen worden met twee handen vastgehouden. Ik maak de woorden van de Heere Jezus tot de mijne, dat én Hij én Zijn Vader hen vast moeten houden, en dat het anders zo gebeurd is. Dat is nu de levensles, die Gods Kerk moet

leren, dat het werk Gods zo op de proef gesteld wordt, als de strijd er tegenin komt. Want ze ontzagen het niet hoor, om Jacobus te doden, om Stéfanus te stenigen, en om Petrus in de gevangenis te stoppen. Als het aan de vijanden van het werk Gods gelegen had, dan hadden ze dat met wortel en tak uitgeroeid.

Maar zo zijn wij toch niet, hè? Wij weten dat toch wel beter? Wij zijn toch jalóérs op dat werk Gods? Het kan wel eens een natuurlijke jaloersheid zijn, omdat je het geluk van Gods volk ziet, maar denk nu niet, dat je met Gods werk zo ingenomen bent.

Want dat is een werk, zoals het omschreven wordt in Zondag 33: *Het sterven van de oude mens, en de opstanding van de nieuwe mens*. Kijk, en die opstanding van de nieuwe mens, daar willen we nog wel over horen, maar dat die oude mens, die oude natuur van de mens de dood in moet, daar heb je jezelf niet in mee. Dan vecht je net zo hard als de Joden.

En als God een weg in gaat, om je met God te verzoenen, dan moet je maar denken, dat er duivelse vijandschap in je ziel opkomt, zoals de apostel ons leert in Rom. 5: 10: "Wij dan, vijanden zijnde, met God verzoend, door de dood Zijns Zoons." Dan komt de vijandschap in je ziel tegen God.

En in de weg der voorzienigheid getuigt Jakob, nadat zijn ziel gered was geweest - en dan brult hij van vijandschap: - "Al deze dingen zijn tegen mij. Jozef is er niet, en Simeon is er niet, nu zult gij Benjamin wegnemen?" Verenigd zijnde in de weg der verlossing, moest zijn ziel verenigd worden in de weg van Gods voorzienigheid.

Zie je wel, dat hij met alle ontvangen genade niets kan doen in de strijd? Wie had hij dan nodig? Wel, hij had de Heere Jezus nodig. Die moest het gedurig voor hem opnemen. Men meent vaak, als een mens genade heeft, of laat ik het nog anders zeggen, als Christus als Persoon geopenbaard of toegepast is, dat men dan klaar is. Maar onze oudjes zeiden: Dan begint het pas. Welkom in de strijd, zeiden ze. Welkom jli de strijd? En die ongeoeffende zegt: Ik heb al zoveel strijd gehad, nu dacht ik, dat ik er boven was. ja jongen, zeiden ze, het is net andersom, nu begint het pas. je zult wel gewaar worden, als God dat werk in je hart niet bewaart, dan komt er niets van terecht.

Is er dan een afval der heiligen? Nee, die is er niet. Maar de vreze dat ze omkomen, die komt in het hart wel op, hoor! Ach, Gods volk kan het zelf niet bewaren, al proberen ze het wel. jarenlang proberen ze om overeind te blijven, en iedere keer zullen ze er achter komen: "Gij, die in de kracht van God bewaard blijft door het geloof tot de zaligheid. Dat was de ervaring van de apostel Petrus.

Hoe komt het dan, dat dát werk Gods toch niet vernietigd kan worden, ondanks dat het zo beproefd wordt? Want dat wordt op vele malen, en op verschillende wijze, dikwijls beproefd. Soms kan het net zijn als het braambos bij Mozes. Die braambos brandde.

Dat had hij al zo dikwijls gezien in de woestijn, als hij de schapen van Jethro hoedde bij de Sinai. Maar ditmaal, zegt hij, is het me toch een wonder. Ik zal me daar henen wenden en bezien dat grote gezicht, waarom het braambos brandt, en niet verteert.

En toen hij er bij kwam, sprak de Heere uit het braambos: "Trek uw schoenen uit van uwe voeten, want de plaats waarop gij staat, is heilig land." Hij stond in de nabijheid Gods, en Die sprak hem toe uit het brandende braambos. Dat was nu het beeld van het volk van Israël. Het stond volkomen in brand, en toch woonde God erin. Hij wil in een braambos wonen.

En zo woont Hij nog in Zijn Kerk. Ach, wat staat die Kerk van God vaak in brand. Dán gaat het over de leer, die aangetast wordt. Dán wordt de praktijk omver geworpen

of geloofchend. Dan is het weer inwendige duivelse strijd bij Gods volk, dat ze zichzelf geen baas kunnen. Dán probeert de vorst der duisternis hen tot de wanhoop te brengen, en dán probeert hij hen op te blazen in hoogmoed, en dat laatste lukt nog beter dan tot wanhoop te brengen, want daar hebben we onze natuur in mee. En toch, het lukt niet om ze tot verderf te brengen. En waarom lukt dat niet? Omdat God Zijn eigen werk handhaaft.

Als dat werk uit mensen is, zegt Gamaliël, dan zal het gebroken worden. En daar is dat volk nu zo bang voor. Dan zeggen ze: *Heere, ik denk, dat ik zelf maar begonnen ben uit angst voor de dood, en omdat ik bang ben dat ik in de hel kom. Ik vrees, dat het bij de dood mis zal gaan.*

En als het niet gaat over de staat, dan gaat het over de weg, die ze bewandelen, en dan zeggen ze: "O God, ik zal wel in mijn eigen weg zitten en niet in Uw weg. Dan loopt het mis, en kom ik in de zee terecht." Ook al zijn ze in de rechte weg, ze kunnen het niet altijd bekijken.

En wat hebben ze dan nodig? Dat God Zijn eigen werk weer eens bevestigt en handhaaft. Zie, en dat is nu onze derde hoofdgedachte: *De handhaving van dat werk Gods.*

III

Want zo lees ik: *Maar indien het uit God is, zo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook tegen God te strijden.*

Dus als je Gods werk wilt breken, dan word je bevonden de strijd te voeren tegen God. Als je de Kerk die God bouwt, wil afbreken, dan ben je een vechter tegen God.

En wat is Gods volk soms bezig om tegen God te vechten. Doen die dat ook nog? Ja. Ten eerste willen ze niet ontdekt worden, ze willen maar vertroost en bemoedigd worden, maar niet ontdekt. Dat werken ze allemaal tegen, net als een schaap, dat in het water moet. Dat zet de poten maar schrap.

En soms, als ze geen licht hebben over het werk Gods in hun hart, dan doen ze niet anders dan het werk Gods ontkennen. Dan werken ze ook allemaal maar tegen, en dan komen ze steeds meer in de banden. Iedere keer willen ze rust zoeken en rekenen, in plaats van bedelen, of God hen licht geeft. Dat is ook tegenwerken.

Gods volk heeft er nog nooit aan meegewerkt, nog nooit. Van achteren bezien hebben ze het wel eens gedacht, dat ze toch ook een beetje helpen moesten, want anders kwam de wagen niet over de overweg heen. Dat denkt een mens wel eens, maar ik ben er toch wel eens achter gekomen, dat de Heere alleen de wagen duwt, en dat ik er niets aan gedaan heb.

En weet je waar dat nu staat? Dat staat in Filippensen 2: 13: "Want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen." Ik werk wel naar mijn welbehagen, en dat geloof ik nu van jullie allemaal, dat je probeert om je eigen welbehagen uit te voeren, en om je eigen doel te bereiken, en als je dat niet bereikt, dan word je nog boos ook. Dan word je boos, hoor, of moedeloos, dat is alleen een andere vorm, maar verenigd word je er niet mee, tenzij dat God het werkt.

Dat is nu het werk Gods. Die heeft wat arbeid aan Zijn volk, zodat Hij zeggen moet: "Gij hebt Mij moeite gemaakt reet uw zonden." Dán is het de *ongerechtigheid* waardoor ze weggevoerd zouden worden. En dán weer worden ze zó ernstig, dat ze een Farizeeër in hun hart worden; dan gaan ze weer op in hun *eigengerechtigheid*. Ze vallen òf de zorgeloze kant òf de werk - heilige kant op.

Maar het spoor waarin God ze wil hebben, dat is de weg des geloofs, en dat is Gods werk. Daar is niets van de mens bij, want zijn vlees kan op die weg niet wandelen, waarop God Zijn volk doet wandelen. Dat gaat niet. En zijn vlees moet eerst sterven, en begraven worden, en dan moet een wederopstanding plaats hebben, zal het ooit in de eeuwige zaligheid komen. Dus het vlees moet gekruisigd worden.

Zie je wel, dat er niets is, waar Gods volk aan mee werkt?

En toch... God zorgt ervoor dat ze ook niet zorgeloos worden, want Hij komt ze iedere keer weer in de strijd te voeren. Zie maar bij Abraham en bij Jakob, Izaäk en David, iedere keer bracht God hen in de strijd. En dan heb je mensen die strijdlustig van aard zijn; die zoeken de strijd op, en die zet God er weer uit. En je hebt er ook die de vrede zo beminnen, en die werkt God er dikwijls in, net andersom dan de natuur wil. Die krijgen precies wat ze niet zoeken, want dat hebben ze nu net nodig om te sterven aan hun eigen zin en aan hun eigen wil. En dan zeggen ze: *"Heere, U doet het net, zoals ik het niet wil."*

Want het is God Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen. O dat welbehagen of die wil van een mens! Want een mens heeft óók een wil, geen vrije, maar een slaafse, verdorven, Gode~ vijandige wil, en die probeert hij uit te voeren, hoor! En of we nu oud zijn of jong, wij proberen allemaal onze zin te krijgen. En als God er nu tegenin komt, dat Hij je je zin niet geeft, dan word je nog boos ook. Net als Achab, gemelijk en toornig, omdat hij zijn zin niet kreeg. Dat woont in het hart van elk mens. Of hebben jullie niet graag je zin? Ik denk van wel. je zult alles doen om je zin te krijgen. Daar waag je alles aan, mensen, je kostelijke ziel waag je er ook nog aan.

En toch... God waagt er de ziel van Zijn volk niet aan. Die houdt nauwkeurig Zijn oog erop, en ook let Hij nauwkeurig op de vijanden van Gods volk, want dat zijn ook Góds vijanden. En Hij zegt van al Zijn volk, Zijn levend gemaakte volk: "Mijn oog zal op u zijn. Ik zal u onderwijzen en u leren van de weg die ge gaan zult, en Ik zal raad geven."

O, als je dat eens gewaar wordt, mensen, dat Gods oog op je is, dat Hij je gedurig gadeslaat, dan weet je niet waar je het zoeken moet. Daar krijg je het niet benauwd van, maar als Hij laat zien, dat Zijn oog in gunst op je is, dan word je daar verlegen mee, zo diep vernedert dat. je denkt wel, zegt de Heere, dat Ik alleen op je neer zie, als je zelf een oog voor Mij hebt, maar ook dan, als je met de rug naar Mij toestaat, houd Ik je nog in het oog, dat je niet wegloopt, niet te ver wegloopt, want dan haal Ik je weer terug.

Kijk, die verloren zoon verlangde wel naar zijn vader, maar hij kon niet geloven, dat die vader zat uit te kijken naar die jongen, want hij was toch een doorbrenger geworden en een wegloper, en daarom kon hij dat niet meer geloven.

En als God ons eens ontdekt, mensen, hoe wij in Adam geworden zijn, doorbrengers van de goddelijke weldaden, en weglopers van God en goddelijke zaken, dan kunnen we maar niet geloven, dat God zo'n mens wil hebben.

Ja, zegt zo'n ontdekt mens, dat God Zijn volk wil hebben, dat kan ik geloven, en dat de Heere Zichzelf voor Zijn volk opoffert, dat geloof ik wel, maar nu eens te geloven, dat Hij Zichzelf ook voor mij heeft opgeofferd, daar heb ik Goddelijke genade voor nodig. Dan moet God Zich openbaren, dat Hij gewillig is, dat Hij het ook voor mijn ziel heeft willen doen. Dat is dus een persoonlijke geestelijke openbaring door Gods Geest en Woord. Anders geloven we er niets van. Dan geloven we wel dat Hij het kan,

maar niet dat Hij gewillig is. Wel voor Zijn Kerk, maar niet voor jezelf. Dat is persoonlijk, en dat moet eruit in onze dagen, en bij Gods volk moet dat erin, anders kun je het niet geloven. Heb geloof, heb het bij uzelf voor God. Dat is een particuliere genade en een particuliere gift van boven, en God handhaaft Zijn eigen werk. Dat vloeit uit de onveranderlijkheid van Gods Wezen. "Want Ik, de Heere, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd. Maleáchi 3:6."

1. Het vloeit voort uit de onveranderlijkheid van Gods welbehagen. "Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen", Jes. 46: 10. Dat verandert God niet.
2. Het vloeit voort uit de onveranderlijkheid van het eeuwige verbond der genade. "Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen," zegt de Heere, uw Ontfermer, Jes. 54: 10.
3. Het vloeit voort uit de onveranderlijkheid van de Goddelijke beloften, in Christus aan Zijn Kerk vermaakt. "Want zovele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen, Gode tot heerlijkheid, 2 Kor. 1: 20.

En daarom zal dat volk er komen, omdat God niet verandert, noch in Zijn Wezen, noch in Zijn wil, noch in Zijn Verbond, noch in Zijn beloften. Die veranderen niet, maar God handhaaft dat Zelf. Je kunt je eigen niet handhaven. Mensen die zichzelf kunnen handhaven, daar heb ik medelijden mee. Dan hoop ik van harte, dat God hen eens ondersteboven gooit, en dat ze de grond verliezen.

God werkt altijd Zijn volk van de rustgronden af, zodat ze in diep water komen, en dan moeten ze door het geloof leren zwemmen. Dan wordt het zwemmen of verdrinken, een van de twee. Maar dat gaat wel eens met zuchtingen tot God gepaard, want een mens heeft er zich niet voor over. En dan moet hij van achteren leren, dat hij geen nagelschrapsel tot het werk Gods kan toedoen, en dat niet behoeft te doen, maar dat moet hij leren in de oefeningen, en dan zal hij het leren verstaan, dat, ondanks de dwaasheid en vijandschap van Zijn volk, ondanks hun blindheid, God Zijn eigen werk handhaaft. En dan zingt de Kerk er wel eens van: *Hij zal Zijn werk, voor mij volenden.*

Kom, laten wij het ook eens doen uit Psalm 138: 4.

*Als ik, omringd door tegenspoed,
Bezwijken moet,
Schenkt Gij mij leven;
Is 't, dat mijns vijands gramschap brandt,
Uw rechterhand
Zal redding geven.
De HEER is zo getrouw, als sterk;
Hij zal Zijn werk
Voor mij volen - den;
Verlaat niet, wat Uw hand begon,
O Levensbron,
Wil bijstand zenden.*

Toepassing

Het werk Gods in Jeruzalem, ja, dat is wel openbaar gekomen. Maar gemeente, is dat werk Gods in onze harten ook al eens openbaar gekomen? Ik vraag niet of je werkzaamheden in je hart hebt, want dat hart van een mens is altijd aan het werk als hij niet slaapt. En in de slaap werkt het soms ook nog als hij droomt. Dat is onrustig.

Het hart van een mens is net zo onrustig als de baren van de zee, zo gaat het op en neer. Als je je eigen hart kent, ken je het van een ander ook een beetje. Dat is onrustig, dat kan geen rust meer vinden in God. Dat is min of meer altijd aan het werk.

Maar dat bedoel ik niet. De vraag is of er een werk Góds in onze ziel is, een genadewerk Gods. Of wij wederom geboren zijn door God de Heilige Geest. Of wij het geestelijke leven deelachtig zijn. Dat is het begin van het werk Gods. Of we er verdere oefeningen van kennen, dat we niet alleen de gestaltelijke vruchten in onze ziel een weinig doorleefd hebben, maar ook wel eens bij de oorsprong van de zonde bepaald zijn geworden, waarvan David getuigt in Psalm 51:

*'t Is niet alleen dit kwaad, dat roept om straf;
Neen, 'k ben in ongerechtigheid geboren;
Mijn zonde maakt mij 't voorwerp van Uw toren,
Reeds van het uur van mijn ontvang'nis af.*

Kijk, dan valt er niets meer te verbeteren, want dan zeggen ze van binnen: Je kunt gerust ophouden, je maakt alleen jezelf nog meer verdoemelijk, want al wat je werkt, komt uit je verdorven bron voort. Dan weet je geen raad.

Dan moet je naar de Heere Jezus gaan, zeggen ze in onze dagen. Maar als God je voeten en je handen afkapt, dan kun je niet lopen en niet grijpen. En dat gebeurt daar, hoor! Niet letterlijk, maar van binnen; dan kun je nergens meer bij komen. En dán moet de Heere Jezus geopenbaard worden.

Al heb je nu de vruchten - ik spreek over het levende volk - al heb je de levende vruchten daarvan in je ziel, dan ken je van de Middelaar nog niets, zo verborgen is Hij. Ik zal de uitspraak van Christus maar eens noemen uit Matth. 11:25, dat het de wijzen en verstandigen verborgen is. Hoe wijs we ook zijn, of we doctor in de godgeleerdheid zijn, of predikant of ouderling, Hij is verborgen voor onze ziel. En Hij blijft het, zolang als God hem door de Heilige Geest en door het Woord niet openbaart. Want, zegt Christus: Dezelve den kinderkens geopenbaard.

Dus de kennis van Christus tot zaligheid is nog altijd vrucht van de openbaring van God de Heilige Geest door middel van Zijn Woord. Anders kennen wij Hem niet ten eeuwigen leven.

En hoe gaat dat, mensen? Zover als God licht laat vallen op de Persoon en het werk des Middelaars, zover kennen we Hem door het geloof en verder niet. De een wordt Hem geopenbaard, zoals Christus ontvangen en gebóren is, en de ander krijgt iets van het lijden in zijn ziel geopenbaard, of van de dóód des Middelaars. Weer anderen van de opstanding of van Zijn hémelvaart, net wat God openbaart door de Heilige Geest, en zo ver kunnen ze Hem door het geloof aanvaarden, en verder niet. Voor de rest zijn ze stekeblind. Dat blijft. Iedere keer moet God het weer openbaren.

En dan moet Hij dat werk zuiver houden, en Hij moet het handhaven, want de mens doet niets anders als vlees er aan toebrengen. Een menger, een mixer zouden ze zeggen in onze dagen; die gooit alles door elkaar heen. En de Heere houdt Zijn eigen werk zuiver. Iedere keer door kastijdingen, door beproevingen, door ze op de zeef van de vorst der duisternis toe te laten, zodat alles er weer eens afvalt.

God houdt Zijn eigen werk zuiver, totdat de dood komt, en dan neemt Hij Zijn werk op in de heerlijkheid, en alles wat van de mens is gaat te gronde.

Wat de ziel betreft, dan moet hij geopenbaard worden voor de rechterstoel, en als hij dan genade mist, dan gaat hij naar de hel toe, en als hij genade hééft, dan gaat hij de eeuwige zaligheid in. En dan heeft de Heere niet de ingang in het koninkrijk der he-

melen verbonden aan een bepaalde stand in het geestelijke Leven, hoor! Ik heb er wel zien sterven, die in de eerste beginselen van het genadeleven verkeerden, en ze gingen met opening de eeuwige zaligheid in. En ik heb ze ook zien sterven, bevestigd in de genade, die God als hun Vader hadden leren kennen, en ze hadden het doodsbenauwd. Wil dat zeggen, dat je dan bij het eerste begin maar rusten moet? Dat zeg ik niet. Ik wil er dit mee zeggen, hoeveel oefeningen je ook krijgt in het zielenleven, dat je zonder Christus bij het sterven geen ware vrijmoedigheid kunt bekomen.

Ik zal het u aantonen uit Handelingen 7. Stéfanus was een man, vol des Heiligen Geestes. Wij zouden zeggen, dat het toch niet erg was, al gooiden ze hem dood. Die kon toch wel altijd naar huis. Maar dat ging toch niet, want wat zegt Stéfanus? "Ik zie de Zoon des mensen, staande ter rechterhand Gods." Dus hij was geen vreemde van de Middelaar. Hij zag de heerlijkheid Gods, en de hemelen geopend, en de hel was er niet; daar had hij geen vrees voor. En toch lees ik, dat hij zeide: "*Heere Jezus, ontvang mijn geest.*"

Dat is nu het krachtigste geloof, dat het meest de Middelaar nodig heeft. Hij kon zijn ziel niet in de hemel brengen met al zijn genade. Zie je nu mensen, dat daar de Middelaar voor nodig is, om ze daar te brengen? Die Hij zalig maakt, maakt Hij volkomen zalig. En dat is nu net zo onmogelijk, om je iedere keer te laten zaligen. Daar zit het net vast. Dat is de strijd van Gods Kerk, om God door Zijn Geest in onze ziel te laten werken, beide het willen en het werken naar Zijn welbehagen.

Dat wil een mens niet! Die wil zelf nog werken, of die wil slapen of zorgeloos *zijn*, maar hij wil niet bewerkt *worden*. En als die mens nu eens blijft weigeren? Dwingt God een mens dan? Nee, Die maakt hem gewillig, Hij wint hem in, en dan is hij weer gewillig; dan loopt hij toch precies het pad van Gods geboden.

Kennen we er wat van, jongeren en ouderen? Wat zijn ze bevoorrecht, in wier harten het werk Gods mag zijn. Ge ziet het wel, de Kerk wordt oud. En wat ik daarmee bedoel? Dat er zo weinig kinderen Gods zijn, en die er zijn, zijn meestal op leeftijd. Wat is de Kerk oud van aanzien geworden! Als ik dan eens dertig en meer jaren terug denk, hoeveel kinderen Gods er toen soms nog ergens waren. Dan kon je er nog wel eens ontmoeten in een gemeente, waar er tientallen zaten, en waar er nu nog een of twee zijn, en dan zijn het nog meest oude mensen.

O mensen, ik hoop dat je van harte mag leren vragen: *O God, zou ik er ook nog bijgevoegd mogen worden?* Het is wel op het laatste nippertje, maar o God, zou het nog zijn, dat U mij er ook nog bij wil zetten? Ik hoop, dat dat nog eens op je ziel mag gebonden worden, dat je zegt: O God, er wordt er bijna niet een meer toegebracht, maar ach... zoudt U het mij ook nog willen doen?

Dan kun je wel zeggen dat je het niet waardig bent, maar dat geloof je zo gauw nog niet. Dat hoef je niet te zeggen. Dat weet de Heere ook wel, dat je een waardig mens bent, en geen onwaardig mens, want een onwaardige ben je pas als God komt. Hij zegt: "Ik doe het niet om uwentwil."

Je hoeft niets mee te brengen ook, want al wat je meebrengt, kan God niet gebruiken. Tenminste van mij niet. Daar kom ik ook nooit mee klaar, dat benauwt alleen maar, wat ik mee breng.

Het werk te Jeruzalem was een werk Gods van de hemel, en dat werkte Hij in de harten van Zijn hoorders, en dat gaf de ruimte. En de apostelen gaven met grote kracht getuigenis van het werk Gods, van de opstanding van de Heere Jezus Christus.

Zie je nu wel? Waar God werkt, daar geeft Hij opening aan de troon der genade. En ze baden, en Hij gaf ze grote vrijmoedigheid om het Woord Gods te spreken. Iedere keer moet dat volk bediend worden.

En dan wil men wel prediken: Christus vóór ons, maar hoe Christus in ons verheerlijkt wordt, daar moet je maar niet zoveel over praten. Dan zegt men: Nu prediken ze de christen. Nu, als dat de christen prediken is, dan houd ik maar veel van die prediking, want anders krijg ik een voorwerpelijke Christus, maar dan kan ik niet horen, hoe ik er aan kom.

Daar heb ik niets aan, hoor, want dan zit er geen voedsel voor je ziel meer in. Dan mag het allemaal waar zijn wat ze zeggen, maar dan zit er geen voedsel in voor Gods volk.

O, we hebben zo gaarne in de preek, dat ook eens gepredikt wordt: *Hoort wat mij God deed ondervinden, wat Hij gedaan heeft aan mijn geest.*

Kijk, dan slaat dat aan van binnen. Als je telefoon hebt, en ze slaan je nummer aan, dan word je dat wel gewaar, want dan gaat de bel over. Maar als ik een telefoon heb, en ze bellen maar raak, zonder dat ze mijn nummer hebben, dan hoor ik niets, hoor! Dan kunnen ze de gehele dag wel draaien, en dan hoor ik nog niets. Maar als ze mijn nummer draaien, en mijn oren zijn open, dan weet ik, dat ze mij moeten hebben.

Kijk, daar moet je nu acht op geven, op dat persoonlijke, dat de Heere eens contact legt tussen God en je ziel. Dat gaat altijd van God uit, en komt nooit van een mens. Genade komt altijd van boven naar beneden, en de vrucht, als God ze geeft, stijgt van beneden naar boven.

Van Abraham staat: "Hij is gesterkt geweest in het geloof." Dat is Gods werk, en wat is de vrucht ervan? "Gevende God de eer." Daar heb je de vrucht van het geloof, die gaat weer naar boven. God zorgt voor Zijn eigen heerlijkheid, anders kwam Hij er nooit aan, want wij wagen er God wel aan, en wij wagen onze ziel er wel aan, maar ons vlees wagen wij er niet aan. Maar de Heere waagt Zichzelf er niet aan, want Hij zegt, dat Hij Zichzelf nooit verloochenen kan, en dat Hij ook niet verandert.

Daarom, o wat is het vreselijk voor de mens, die zonder genade voor God moet verschijnen, dat God niet verandert in Zijn recht, en niet in Zijn wet en in Zijn vloek, over de mens uitgesproken. Maar nu is het zo troostvol voor Gods arme Kerk, dat God óók niet verandert in hetgeen, wat Hij Zijn volk heeft toegezegd, en dat Hij niet verandert in Zijn Verbond, noch in Zijn welbehagen. Och, als we eens aan de zijde Gods gezet worden, dan ligt daar de troost voor Gods Kerk: *"Ik, de HEERE, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteed."* Amen.

Slotzang: Psalm 105:5.

*God zal Zijn waarheid nimmer krenken,
Maar eeuwig Zijn verbond gedenken;
Zijn woord wordt altoos trouw volbracht,
Tot in het duizendste geslacht;
't Verbond met Abraham, Zijn vrind,
Bevestigt Hij van kind tot kind.*